

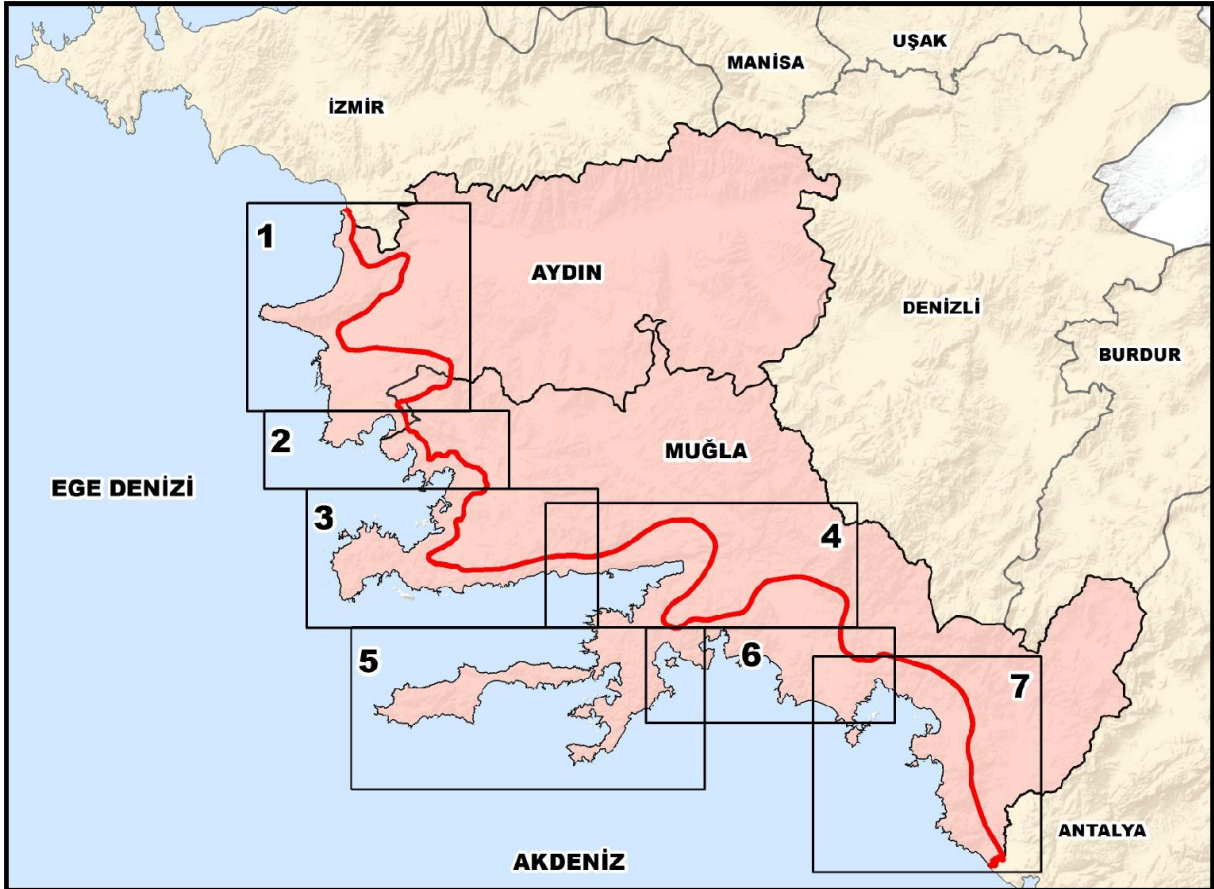
**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**
MEKANSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AYDIN-MUĞLA İLLERİ

1/50 000 ÖLÇEKLİ

BÜTÜNLEŞİK KIYI ALANLARI PLANI

PLAN AÇIKLAMA RAPORU

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM.....	7
1. GİRİŞ	7
1.1. AMAÇ	8
1.2. KAPSAM	8
1.3. PLANLAMA İLKELERİ.....	9
1.4. HEDEF ve STRATEJİLER.....	9
1.4.1. Ekonomik Etkinlik	9
1.4.2. Ceza ve Denetleme.....	10
1.4.3. Yönetişim ve Katılım	12
1.4.4. Kara ve Denizel Peyzaj	12
1.4.5. Çevresel Hassasiyetler.....	12
1.4.6. Uygulama.....	13
1.5. KIYI ALANLARININ PLANLAMASI VE KULLANIMI	14
1.5.1. Planlamada Eşiklere Uyulması	14
1.5.2. Tehlike ve Risklerin Belirlenmesi.....	16
1.5.3. Kıyı ve Deniz Ekosistemlerinin Korunması	16
1.5.4. Çevre ve Altyapı Konusunda Öneriler	17
1.5.5. Kentsel Kıyının Kullanımı.....	17
1.5.6. Kıyı Alanlarında Turizmin Gelişimi	18
1.5.7. Su Ürünleri Yetiştiriciliği ve Avcılığı.....	19
1.5.8. Çekek Yeri ve Yat İmalatı	20
1.6. KIYI VE DENİZ YAPILARININ YER SEÇİMİ VE PLANLAMA ESASLARI.	21
1.6.1. Kıyı Yapılarının Tür ve Nitelikleri	21
1.6.2. Kıyı ve Deniz Yapıları Planlama Uygulama Süreci	22
1.6.3. Kıyı Yapılarının Planlanması Yapımı Ve İşletilmesi.....	22
1.6.4. Liman ve Kıyı Yapılarının Yer Seçimi	23
1.6.5. Kıyı ve Deniz Yapılarının Tasarımı İçin Ölçütler	24
İKİNCİ BÖLÜM	26
2. PLANLAMA ALANINA İLİŞKİN TEMEL DEĞERLENDİRMELER.....	26
2.1. MEVCUT DURUM DEĞERLENDİRMESİ.....	26
2.1.1. İdari Bölünüş.....	26

2.1.2. Araştırma Alanı ve Nüfusları.....	29
2.1.3. Planlama Bölgeleri.....	32
2.1.4. Planlama Alt Bölgeleri.....	33
2.1.5. Tarım Sektörü.....	36
2.1.6. Turizm Sektörü.....	36
2.1.7. Kıyı Yapıları.....	38
2.1.8. Kumsal Alanlar ve Plajlar.....	40
2.1.9. Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği.....	41
2.1.10. Kıyı Kenar Çizgisi ve Kıyıdağı Yapılaşmalar.....	42
3. GZFT ANALİZİ DEĞERLENDİRMESİ.....	44
4. PLANLAMA ALANI ALT BÖLGELERİNE İLİŞKİN AYRINTILI DEĞERLENDİRMELER.....	49
4.1. UZMAN RAPORLARI DEĞERLENDİRMESİ.....	49
4.1.1. Kıyı Yapıları Uzman Değerlendirme Raporu.....	49
4.1.2. Deniz Ulaşımı Taşımacılığı ve Lojistik Uzman Değerlendirme Raporu.....	51
4.1.3. Kıyı Mevzuatı ve Planlamasına İlişkin Uzman Değerlendirme Raporu.....	52
4.1.4. Turizm ve Balıkçılık Kıyı Yapıları ve Su Ürünleri Uzman Değerlendirme Raporu.....	53
4.1.5. Sahil Şeridi ve Batimetrik ve Oşinografik Ölçümler Uzman Değerlendirme Raporu.....	55
4.1.6. Deniz Ekosistemi Uzman Değerlendirme Raporu.....	64
4.2. SİLÜET ANALİZİ.....	65
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	67
5. PLAN KARARLARI.....	67
5.1. ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMİ (MATRİS).....	67
5.1.1. Kara Tarafının Deniz Tarafı ile Mekânsal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Ölçütler.....	70
5.1.2. Deniz Tarafının Kara Tarafı ile Mekânsal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Ölçütler.....	77
5.1.3. Çevresel Etki.....	79
5.1.4. Ekolojik ve Biyolojik Çeşitlilik Etki Ölçütleri.....	81
5.1.5. Ana Değişkenlerin Ağırlıklarının Saptanması ve Puanlanması.....	82
5.2. BİRİNCİ BÖLGE; KUŞADASI- SÖKE BÖLGESİ.....	89
5.2.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri.....	90
5.2.2. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri.....	90

5.2.3. Tehlike ve Riskler	90
5.2.4. Kıyı Tesisleri.....	91
5.2.5. Kıyı Gelişme Stratejileri.....	93
5.3. İKİNCİ BÖLGE; DİDİM- KUZEY MİLAS BÖLGESİ.....	93
5.3.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri	94
5.3.1. Kıyı ve Deniz Özellikleri.....	94
5.3.2. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri	95
5.3.3. Tehlike ve Riskler	95
5.3.4. Kıyı Tesisleri.....	96
5.3.5. Kıyı Gelişme Stratejileri.....	98
5.4. ÜÇÜNCÜ BÖLGE; BODRUM BÖLGESİ	99
5.4.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri	100
5.4.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri.....	100
5.4.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri	101
5.4.4. Tehlike ve Riskler	101
5.4.5. Kıyı Tesisleri.....	101
5.4.6. Kıyı Gelişme Stratejileri.....	104
5.5. DÖRDÜNCÜ BÖLGE; GÜNEY MİLAS – MENTEŞE – ULA – KUZEY MARMARİS BÖLGESİ.....	105
5.5.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri	106
5.5.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri.....	106
5.5.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri	106
5.5.4. Tehlike ve Riskler	106
5.5.5. Kıyı Tesisleri.....	107
5.5.6. Kıyı Gelişme Stratejileri.....	107
5.6. BEŞİNCİ BÖLGE; DATÇA – GÜNEY MARMARİS BÖLGESİ	107
5.6.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri	108
5.6.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri.....	108
5.6.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri	108
5.6.4. Tehlike ve Riskler	109
5.6.5. Kıyı Tesisleri.....	109
5.6.6. Kıyı Gelişme Stratejileri.....	111
5.7. ALTINCI BÖLGE; MARMARİS KÖYCEĞİZ ORTACA DALAMAN BÖLGESİ	111

5.7.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri	112
5.7.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri.....	112
5.7.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri	113
5.7.4. Tehlike ve Riskler	113
5.7.5. Kıyı Tesisleri.....	113
5.7.6. Kıyı Gelişme Stratejileri.....	116
5.8. YEDİNCİ BÖLGE; FETHİYE – SEYDİKEMER BÖLGESİ	116
5.8.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri	117
5.8.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri.....	117
5.8.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri	118
5.8.4. Tehlike ve Riskler	118
5.8.5. Kıyı Tesisleri.....	118
5.8.6. Kıyı Gelişme Stratejileri.....	120
6. YÖNETİM VE ORGANİZASYON	121

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Bölgeler ve Alt Bölgeler	8
Tablo 2: Planlama Alanı Nüfusu	29
Tablo 3: Planlama Alanı Mahalleleri ve Nüfusu	30
Tablo 4: Araştırma Alanının İllere Göre Dağılımı	31
Tablo 5: Araştırma Alanının İllere Göre Kıyı Türü ve Dağılımı	31
Tablo 6: Araştırma Alanının Alansal Olarak İlçelere Göre Dağılımı	32
Tablo 7: Araştırma Alanının Alansal ve Kıyı Uzunluğu Olarak Bölgelere Göre Dağılımı	33
Tablo 8: Araştırma Alanının Alansal ve Kıyı Uzunluğu Olarak Alt Bölgelere Göre Dağılımı	35
Tablo 9: İlçeler Göre Kıyı Yapıları Dağılımı	39
Tablo 10: Aydın ve Muğla İllerinde İlçelere Göre Plaj Türleri	41
Tablo 11: Kıyı Alanlarındaki Yapılaşma Durum	42
Tablo 12: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanının Güçlü Yönleri	45
Tablo 13: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanının Zayıf Yönleri	46
Tablo 14: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanı Tehditleri	47
Tablo 15: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanı Fırsatları	48
Tablo 16: Mevcut Kıyı Yapıları	49
Tablo 17: Bölgeler İçin Risk Tanımı	64
Tablo 18: 1. Alternatife Ait Karar Verme Yönetimi Kara Tarafı Mekânsal Kullanım Kat Sayısı	75
Tablo 20: 1. Alternatife Ait Karar Verme Yöntemi Çevresel Etki Kat Sayısı	81
Tablo 21: Çok Kriterli Karar Verme Yönteminin 1. Alternatif İçin Ağırlıklandırma Etkisi	84
Tablo 22: Kıyı Alanlarındaki Sektörel Faaliyetlere İlişkin Plan, Proje, İnşaat İzni, İşletme, Denetim Süreçlerinde Görevler ve Yetkiler	122
Tablo 23: Özel Statülü ve Koruma Statüsündeki Alanlarda Plan, Proje, İnşaat İzni, İşletme, Denetim Süreçlerinde Görevler ve Yetkiler	123
Tablo 24: İçme Suyu, Atık su, Katı Atık Kontrolüne İlişkin Plan, Proje, İnşaat İzni, İşletme, Denetim Süreçlerinde Görevler ve Yetkiler	123

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği Deniz Suyu Kalite İndeksi	40
Şekil 2: 1. Alternatif Matris Şeması	83
Şekil 3: Plan Kararları	91
Şekil 4: Plan Kararları	92
Şekil 5: Plan Kararları	92
Şekil 6: Plan Kararları	96
Şekil 7: Plan Kararları	97
Şekil 8: Plan Kararları	97
Şekil 9: Plan Kararları	101
Şekil 10: Plan Kararları	103
Şekil 11: Plan Kararları	104
Şekil 12: Plan Kararları	109
Şekil 13: Plan Kararları	110
Şekil 14: Plan Kararları	114
Şekil 15: Plan Kararları	115
Şekil 16: Plan Kararları	115
Şekil 17: Plan Kararları	119

HARİTA LİSTESİ

Harita 1: Ülke ve Bölgesindeki Yeri	26
Harita 2: İdari Yapı.....	27
Harita 3: Kara Tarafının Deniz Tarafı İle Mekânsal Etkileşiminin Sonuç Haritası.....	85
Harita 4: Deniz Tarafının Kara Tarafı İle Mekânsal Etkileşiminin Sonuç Haritası.....	86
Harita 5: Çevresel Etkilerin Sonuç Haritası.....	86
Harita 6: Ekolojik ve Biyolojik Etkilerin Sonuç Haritası.....	87
Harita 7: 1. Alternatif İçin Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi Sonucu	87
Harita 8: 1. Bölge / Kuşadası – Söke Bölgesi	89
Harita 9: 2. Bölge / Didim – Kuzey Milas Bölgesi	94
Harita 10: 3. Bölge / Bodrum Güney Milas Alt Bölgesi	99
Harita 11: 4. Bölge / Gökova Körfezi Alt Bölgesi.....	105
Harita 12: 5. Bölge / Datça – Güney Marmaris Bölgesi.....	108
Harita 13: 6. Bölge / Marmaris – Köyceğiz – Ortaca – Dalaman Bölgesi	112
Harita 14: 7. Bölge / Fethiye – Seydikemer Bölgesi.....	117

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Akdeniz'e kıyıdaş ülkelerin ve AB'nin katılımıyla Akdeniz Eylem Planının 1975 yılında oluşturulması ve Barselona Protokolü'nün 1978 yılında yasallaşması ile bütüncül kıyı alanları planının dayanağı oluşturulmuş ve sonrasında ilk uluslararası bilimsel çalışmalar 1989 yılında yapılarak; kıyı alanları kullanımlarında Çevresel, Sosyo-Kültürel ve Endüstriyel stratejiler belirlenerek Akdeniz kıyılarında ortak uygulama kararları alınmıştır.

Akdeniz kıyılarının bir parçası olan Aydın-Muğla İlleri (TR32 Düzey-II Bölgesi) Bütünleşik Kıyı Alanları Planı (BKAP); Aydın-Muğla il sınırları içerisinde yer alan, zengin doğal kaynak potansiyeli ve biyoçeşitlilik barındıran, Türkiye için ekonomik fırsatlar sunan ve bu sebeple gelişme baskısı altındaki en duyarlı olunması gereken kıyı alanlarımız arasında yer almaktadır.

Tarih boyunca Ege kıyılarında medeniyetlerin kurulduğu ve uygarlıkların geliştiği, ülkeler arası ekonomik ve kültürel temas alanları olan bu kıyı alanları günümüzde, kıyılaşma eğilimlerinin de etkisiyle kentsel kullanımlar, sanayiler, enerji terminalleri, tersaneler, ikinci konut, turizm, rekreasyon, deniz ticareti ve ulaşımı, balıkçılık gibi faaliyetlerin yer seçmek için yarışmaktadır. Bu eğilimler sonucunda kıyılarda birbiri ile uyumlu olmayan kullanım biçimine, kıyılara özgü doğal kaynakların tahribine ve ekolojik dengenin bozulmasına neden olan plansız gelişme eğilimleri artmakta, bir dizi sosyal, ekonomik, çevresel ve mekânsal sorunlara neden olmaktadır.

Akdeniz batısı ile Ege Denizi'nin güneyini kapsayan kıyı alanlarının sucul ve karasal ekosistemler, biyoçeşitlilik ve koruma nitelikli alanlara sahip olması nedeniyle, sürdürülebilir bir yaklaşımla, koruma kullanma dengesi gözetilerek geliştirilmesi hedefiyle, "1. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 102. maddede Mekânsal Planlama Genel müdürlüğü Görevleri" ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilen görevler arasında, "Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi ve Planlaması çalışmaları, kıyı alanlarının düzenlenmesine dair iş ve işlemler... " konuları yer almaktadır. Kararname, Bakanlığa 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun yanı sıra, kıyı alanlarının bütünleşik yönetimi ve planlanması konularında yeni görevler vermektedir. Bu bağlamda, Aydın-Muğla illeri (TR32 Düzey-II Bölgesi) Bütünleşik Kıyı Alanları Planı; Kıyı ve kıyının etkileşim alanına giren kara ve deniz alanlarında kıyı kaynaklarının korunması ve kullanılması, sektörel önceliklerin belirlenmesi, sektörler arası uyumun sağlanması amacı ile Aydın Muğla İlleri düzeyinde bütünsel bir yaklaşımla, alansal ve sektörel stratejileri kapsayan, 1/50.000 ölçekte şematik ve grafik planlama diline uygun, plan paftası ve planlama raporu ile bütün olarak stratejik planlama yaklaşımı çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içinde hazırlanan plan olarak kurgulanmıştır.

1.1. AMAÇ

Aydın ve Muğla İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı'nın amacı;

Aydın ve Muğla İlleri kıyılarının, uluslararası yükümlülükler ve ülkenin sürdürülebilir gelişme politikalarına uygun olarak, kıyı ve kıyının etkileşim alanına giren kara ve deniz alanlarında,

- Sürdürülebilir gelişme ilkesi doğrultusunda kıyı kaynaklarından koruma-kullanma dengesi gözetilerek,
- Kıyı yatırımlarına ilişkin planlama, projelendirme ve uygulamalarının etkin bir şekilde yönlendirilerek,
- Tüm sektörel faaliyet, plan ve programlar dikkate alınarak sektörel önceliklerin belirlenmesi ve sektörler arası uyumun sağlanması için bütünsel politika ve karar alma süreci geliştirilerek,
- Mevcut ve planlanan kullanımlar ile bunların karşılıklı etkileri gözetilerek,
- İlgili tüm paydaşlar arasında kıyı alanları yönetimi anlamında iş birliği ve koordinasyon sağlanarak,

Kıyı ve denizin koruma ve kullanımı amaçlı sektörel faaliyetler ile bunlara ilişkin planlama, uygulama ve izlemeye yönelik ilkeler, stratejiler, hedefler, öncelikler ve kararların ortaya konulmasıdır.

1.2. KAPSAM

Plan, Aydın ve Muğla illerinin kıyı kenar çizgisinin kara ve deniz tarafındaki etkileşim alanlarını kapsamakta olup; doğal yapı, ekolojik özellikler, idari sınırlar, kıyı yapılarının niteliği ve kullanım potansiyeli gibi ölçütlere göre planlama açısından 7 bölge ve 17 alt bölgeden oluşmaktadır.

Tablo 1: Bölgeler ve Alt Bölgeler

Bölge Adı	Alt Bölge Adı
1. Bölge Kuşadası- Söke	Kuşadası Merkez Alt Bölgesi
	Dilek Yarımadası Alt Bölgesi
	Büyük Menderes Alt Bölgesi
2. Bölge Didim- Kuzey Milas	Didim Merkez Alt Bölgesi
	Bozbük Alt Bölgesi
	Güllük Körfezi Alt Bölgesi
3. Bölge Bodrum- Güney Milas	Yalıkavak Alt Bölgesi
	Bodrum Merkez Alt Bölgesi
	Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi

4. Bölge Menteşe- Ula	Gökova Körfezi Alt Bölgesi
5. Bölge Datça- Güney Marmaris	Datça Alt Bölgesi
	Bozburun Alt Bölgesi
6. Bölge Marmaris- Köyceğiz - Ortaca- Dalaman	Marmaris Merkez Alt Bölgesi
	Köyceğiz Alt Bölgesi
	Ortaca Alt Bölgesi
7. Bölge Fethiye	Fethiye Merkez Alt Bölgesi
	Babadağ Alt Bölgesi

1.3. PLANLAMA İLKE VE ÖNCELİKLERİ

Plan'da aşağıdaki ilkeler benimsenmiştir:

- Kıyı alanlarında, biyolojik ve doğal çeşitliliğin muhafaza edilmesi, deniz ve kara canlıları ile bunların yaşam çevrelerinin üretkenliğinin sürdürülmesi koruma-kullanma dengesi içinde sağlanacaktır.
- Kıyı alanlarındaki sucül ve karasal eko sistemlerdeki yaşam alanlarının korunarak gelecek kuşaklara aktarılması sağlanacaktır.
- Kıyı alanlarının sürdürülebilir kullanımı ilkesi doğrultusunda planlama bölgesinde yer alan doğal ve kültürel değerler korunacaktır.
- Kıyı kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için kullanımlar ve sektörler arası uyum sağlanacaktır.
- Ender görülen nitelikte biyolojik ve doğal çeşitlilik barındıran ve böylelikle de korunması gereken ortak mirası oluşturan bölgeler, özel bazı önlemler ile korunacaktır.

1.4. HEDEF ve STRATEJİLER

1.4.1. Ekonomik Etkinlik

Hedef 1: Kıyı alanlarındaki yeraltı su seviyesini sürdürülebilirliğinin sağlanması.

Sektörel Strateji 1: Su ürünleri yetiştiriciliğinin yapıldığı kara alanlarında yer altı sularının kontrol altına almak.

Bölgesel Strateji 1: Kuşadası, Bodrum Milas havalimanı ve çevresindeki yeni açılacak karadaki su ürünleri yetiştiricilik alanlarının açılmadan önce il Tarım ve Orman müdürlüğü ile DSİ bölge müdürlüğünün görüşünün alınması.

Hedef 2: Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilir bir şekilde gelişiminin sağlanması.

Sektörel Strateji 2: Su ürünleri yetiştiriciliği ihtisas bölgelerinin oluşturmak.

Bölgesel Strateji 2: Söke-Karina gölünde 4 bölge de ve Milas ilçe sınırları içinde 2 bölgede yer alan su ürünleri yetiştiricilik bölgelerinin belirlenmesi.

Hedef 3: Kıyı alanlarına erişilebilirliğin artırılması.

Sektörel Strateji 3: Havayolu ulaşımının mümkün olmadığı alanlarda deniz uçağı ile denize iniş alanlarının belirlenmesi.

Bölgesel Strateji 3: Datça, Bodrum, Marmaris, Kuşadası, Didim ve Fethiye ilçelerinde deniz uçaklarının iniş noktalarının belirlenmesi.

Hedef 4: Sürdürülebilir turizm anlayışının gerektirdiği "alternatif turizm" etkinliklerinin oluşturulması.

Sektörel Strateji 4: Kıyı turizminin çeşitlendirilmesi sağlamak.

Bölgesel Strateji 4: Turizm sektörünün ön planda olduğu yerleşim yerlerinde kıyı turizmine alternatif olarak su sporlarının özendirilmesi.

Hedef 5: Yeni yat bağlama alanlarının oluşturulmasıyla yat bağlama yeri ihtiyacına cevap verilmesi.

Sektörel Strateji 5: Yeni yat bağlama alanlarının oluşturulmasıyla yat bağlama yeri ihtiyacına cevap vermek (planlama alanındaki 20.000 yat öngörüsü dahilinde kıyıların taşıma kapasitesi bakımından değerlendirilerek yeni yat limanı oluşturulması).

Bölgesel Strateji 5: Turizm sektörünün ön planda olduğu yerleşim yerlerinde sezon dışında yoğun olarak kullanılmayan ve kapasite fazla olan balıkçı barınaklarının yat limanı olarak da kullanılmasının sağlanması.

1.4.2. Ceza ve Denetleme

Hedef 1: Kıyının kamusal sürekliliğinin sağlanması.

Sektörel Strateji 1: Deniz araçlarının kıyılarda düzensiz bir şekilde bağlanmasından dolayı oluşan görsel kirliliğinin önüne geçmek.

Bölgesel Strateji 1: Turizm sektörünün ön planda olduğu yerleşim yerlerinde yat park yerlerine standartların getirilmesi.

Hedef 2: Biyoçeşitliliğin korunması.

Sektörel Strateji 2: Deniz kaplumbağası ve Akdeniz Foku gibi endemik canlıların üreme dönemlerinde olumsuz etkilenmelerinin önüne geçilmesi sağlamak.

Bölgesel Strateji 2: Kuşadası, Bodrum, Fethiye, Dalaman ilçelerindeki Deniz Kaplumbağası ve Akdeniz Foku canlılarının yaşam ve üreme alanlarının belirlenmesi.

Sektörel Strateji 3: Tehlikeli maddelerin yükleme-boşaltma işlemlerinde meydana gelebilecek kazaların minimum seviyeye indirilmesi sağlamak.

Bölgesel Strateji 3: Planlama alanında yer alan limanlarla yükleme-boşaltma işlevleri gören iskelelerin ÇED sürecinde denizel ekosistem üzerinde oluşturabileceği riskler açısından değerlendirilmesi.

Hedef 3: Bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunması.

Sektörel Strateji 4: Altyapı yetersizliğinden dolayı oluşan çevre kirliliğinin önüne geçmek.

Bölgesel Strateji 4: Turizm sektörünün ön planda olduğu yerleşim yerlerinde yaz nüfusun aşırı yükselmesinden dolayı oluşan altyapı yetersizliğinin giderilmesi.

Hedef 4: Yüzeysel sular ve yeraltı sularının bütüncül bir yaklaşımla miktar, fiziksel, kimyasal ve ekolojik kalite açısından korunması.

Sektörel Strateji 5: Irmak, nehir ve dere kenarında bulunan yerleşim yeri ve işletmelerin atık yönetim planlarını oluşturmak.

Bölgesel Strateji 5: Menderes ve Batı Akdeniz havzalarındaki akarsuların kirlilik etkenlerinin tespitinin yapılarak önlemlerinin alınması.

Hedef 5: Yeni yapılacak, büyütülecek, değiştirilecek kıyı-liman, demiryolu ve hava meydanı yapılarının depreme dayanıklı tasarımı ve bu tür mevcut yapıların deprem performanslarının değerlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum koşulların düzenlenmesi.

Sektörel Strateji 6: Ulaşım ve taşımacılıkta kullanılan kıyı yapılarının afet risklerini belirlemek.

Bölgesel Strateji 6: Yük ve yolcu limanlarının bulunduğu alanlardaki kıyı yapılarının afet risklerinin belirlenmesi.

Sektörel Strateji 7: Bölgenin tamamı I. Derece Deprem Bölgesinde bulunduğundan afet riski açısından kıyı yapılarını incelenmek.

Bölgesel Strateji 7: Kıyı alanları zemin yapısı dolayısıyla depremin verdiği zararlardan daha çok etkilenen alanlar olması sebebiyle afet risklerini azaltıcı önlemlerin alınması.

Sektörel Strateji 8: Planlama alanında küresel ısınmanın etkilerinin belirlenerek önlem alınması.

Bölgesel Strateji 8: Söke, Milas, Köyceğiz, Ortaca ve Dalaman ilçelerinde küresel ısınma sonucunda su altında kalan alanlarda oluşabilecek zararların en aza seviyeye indirilmesi.

1.4.3. Yönetişim ve Katılım

Hedef 1: ÖÇK Bölgeleri, turizm bölgeleri, milli parklar, tabiat koruma alanları, doğal sitler vb. gibi korunan alanların BKAP da üretilen strateji, ilke ve öncelikli tesisler doğrultusunda planlanması.

Sektörel Strateji 1: BKAP alanındaki özel statülü alanlarda planlama yetkisi bulunan farklı kurumların rollerini belirlemek.

Bölgesel Strateji 1: ÖÇK, turizm merkezi ve bölgeleri, sit alanları, milli parklar gibi korunan alanların alt ölçek planların hazırlanarak BKAP'ın hayata geçmesinin sağlanması.

Hedef 2: Su yüzeyi ve kıyı alanlarında oluşabilecek kazaların çevreye olan zararlarının önlenmesi.

Sektörel Strateji 2: Kıyı yapılarından veya deniz araçlarından meydana gelebilecek kirlenici durumların önüne geçilmesini sağlamak

Bölgesel Strateji 2: Güllük ve Göcek Yük Limanı bölgelerinde meydana gelebilecek kazalardan veya olumsuzluklardan minimum seviyede etkilenmesini sağlamak.

1.4.4. Kara ve Denizel Peyzaj

Hedef 1: Kendine özgü tarihi değerlerinin sürdürülmesini destekleyerek kentsel zenginliğin, çeşitliliğin ve kent silüetinin korunması.

Sektörel Strateji 1: Hızlı kentsel gelişmelerin, kentlerin imajını belirleyen peyzaj, silüet ve ön görünüm üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek.

Bölgesel Strateji 1: Kentsel yerleşim alanlarının yoğunlaştığı bölgelerde denizden karaya bakıldığında yerleşimin bütünü algılayacak uzaklıktan doluluk-boşluk, renk, kütle gibi analizlerle kıyının silüetini bozan aykırı yapılaşmalarının tespit edilmesi.

1.4.5. Çevresel Hassasiyetler

Hedef 1: Denizin minimum düzeyde kirlenmesi için Deniz yüzeyinde insan eliyle yapılacak faaliyetlere yönelik bilimsel ve idari tedbirlerin alınması.

Sektörel Strateji 1: Su ürünleri yetiştiriciliğinin yapıldığı yüzey kiralama alanlarının altında kabuklu deniz canlısı yetiştiriciliği teşvik edilerek denizin minimum düzeyde kirlenmesini sağlamak.

Bölgesel Strateji 1: Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen (Kuşadası-Söke, Milas ve Bodrum bölgelerinde) öncelikli su ürünleri yetiştiriciliği alanları dışında gelen tekliflere ilişkin Üniversitelerden bilimsel ek rapor istenilmesi.

Hedef 2: Taşkınlardan oluşabilecek zararların önüne geçilmesi.

Sektörel Strateji 2: Dere ağızlarının kıyı yapısı olarak kullanımını önlemek.

Bölgesel Strateji 2: Fethiye Körfezi'ne dökülen akarsular, Büyük ve Küçük Menderes Nehirleri ile Dalyan Boğazı'nın Denize döküldüğü noktalarda kıyı yapısı yapılmaması.

Hedef 3: Deniz araçlarının normal faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların deniz ortamına verilmesinin önlenmesi.

Sektörel Strateji 3: Deniz araçları atıklarının yönetiminin sağlamak.

Bölgesel Strateji 3: Doğal koy ve diğer alanlarda demirleyen deniz araçlarının atıklarının toplanması ve geri dönüşümünün sağlanması.

Hedef 4: Biyoçeşitliliğin sürdürülebilirliğinin sağlanması.

Sektörel Strateji 4: Akdeniz Foku ve Deniz Kaplumbağası yaşam alanları ile uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınmış olan tüm canlıların habitatını oluşturan ekolojik ve jeolojik öneme sahip göller, nehirler flora ve faunaların devamlılığı açısından korunmasını sağlamak.

Bölgesel Strateji 4: İztuzu Plajı, Çalış Plajı, Tuana Park Plajı, Kargı Akmaz Plajı ve Dalaman Plajı'nda bulunan ve nesli tükenmekte olan Deniz Kaplumbağası ve Akdeniz Foku'nun neslinin devamının sağlanması.

Sektörel Strateji 5: Zarar görmüş doğal yaşam alanlarının rehabilitasyonunu sağlamak.

Bölgesel Strateji 5: Metruk Tuzlası ve Güllük Deltasındaki doğal yaşam alanlarının rehabilitasyonlarının sağlanması.

Sektörel Strateji 6: Flora ve faunayı korumak.

Bölgesel Strateji 6: Türkiye karasuları içerisinde bulunan adalardaki biyoçeşitliliğin korunması.

1.4.6. Uygulama

Hedef 1: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık, kamuya ait alanların oluşturulması.

Sektörel Strateji 1: Kıyı alanlarının kamuya geçmesine yönelik alt ölçek planlarını hazırlamak.

Bölgesel Strateji 1: Turizm sektörünün ön planda olduğu yerleşim yerlerinde kıyı ve ard bölgesinde alt ölçek planlarının ve imar uygulamalarının yapılarak kıyı kanunuyla belirlenen alanların kamuya geçmesinin sağlanması.

Sektörel Strateji 2: Kıyının daha az tahrip edilerek kıyı yapılarının yapılmasını sağlamak.

Bölgesel Strateji 2: Turizm güzergâhlarının bulunduğu bölgelerde ihtiyaç duyulan kıyı yapılarının yapılması.

Hedef 3: Kıyı alanlarının doğal karakterinin korunması.

Sektörel Strateji 3: Kıyı alanlarına en az müdahale ve en az dolgu ile kıyı yapılarının yapılmasını sağlamak.

1.5. KIYI ALANLARININ PLANLAMASI VE KULLANIMI

Kıyı alanlarında planlama, kullanım ve uygulama esasları, sektörel ve tematik stratejiler ortaya konulmaktadır.

- ✓ Planlamada eşiklere uyulması,
- ✓ Tehlike ve risklerin belirlenmesi,
- ✓ Kıyı ve deniz ekosistemleri korunması,
- ✓ Çevre ve altyapı konusunda öneriler,
- ✓ Kentsel kıyının kullanımı,
- ✓ Kıyı alanlarında turizm ve gelişme stratejileri,
- ✓ Su ürünleri avcılığı ve üretimi,
- ✓ Sanayi ve enerji sektörlerinin planlanması,
- ✓ Gemi, inşa, sanayi ve gemi söküm tesisleri,
- ✓ Kıyı ve deniz yapılarının yer seçimi ve planlanma esasları,
- ✓ Seyir güvenliğine ilişkin kurallardır.

1.5.1. Planlamada Eşiklere Uyulması

Planlama alanının doğal yapısına ve koruma alanlarına ilişkin veriler ve eşikler ilgili kurumlardan planlamaya ilişkin kurum görüşleri olarak elde edilmiş ve araştırma raporunda ortaya konulmuştur. Eşikler proje alanındaki doğal kaynakların korunması, sektörel gelişmelerin alanın doğal kaynakları ile uyumlu ve taşıma kapasitesini aşmayacak biçimde sürdürülebilir ve katılımcı bir planlama için yönlendirici bir çerçeve oluşturmaktadır.

Proje alanında yapılacak mekânsal içerikli planlama çalışmalarında, yatırım projelerinde, doğal yapı nitelikleri, koruma alanları ve bunlara ilişkin sınırlamalar göz önüne alınmalı, yerleşme alanlarının planlanmasında, eşik sentezi ve doğal sentez analizlerine dayalı olarak yerleşime uygunluk aranmalı, doğal tehlike ve riskler göz önünde bulundurulmalıdır.

Eşik analizi ile doğal veriler, kaynaklar, koruma statüleri, askeri alanlar, bölgesel ve kentsel altyapılar ve bunlara ilişkin yasal düzenlemelere dayalı olarak gelişmeyi sınırlayan etmenler ortaya konulmakta ve gelişme potansiyeli olan alanlar ortaya çıkmaktadır. Eşik analizi, mekânsal karar sürecinin önemli bir bileşeni olup, her ölçekteki planlama kararlarını yönlendiren, sınırlayıcı faktörlerin, önceliklerin ve mekânsal gelişme potansiyelinin belirlenmesinde etkindir. Eşikler, yerleşmelerin gelişmesini yönlendiren ve sınırlandıran etmenler olup, belirli maliyetlerle aşılabılır ya da gelişmeyi kesin sınırlayıcı nitelikte olabilmektedir. Eşikler konu ve niteliklerine göre farklılaşmaktadır. Bunlar;

Jeomorfolojik, Topografik, Jeolojik Eşikler; Jeomorfolojik ve topografik yapıdan kaynaklanan eğimli alanlar, kıyılar ve vadiler ile jeolojik jeoteknik etütlerde belirlenmiş olan yerleşmeye uygun olmayan alanlar, jeolojik-jeoteknik etüt gerektiren veya önlem alınarak yerleşmeye açılabilir alanlar gibi fiziki coğrafyadan ve doğal yapıdan kaynaklanan eşiklerdir. Bu eşikler; gelişmeyi kesin sınırlayıcı ya da yerleşim maliyetini artırıcı niteliktedir.

Kaynak Potansiyeline Dayalı Eşikler; Orman alanları, toprak kaynakları, tarım alanları ve tarımsal sulama alanlarının oluşturduğu eşikler, doğal yapıya ve kaynak potansiyeline dayalı eşikler olup, ekonomik faydalar, çevresel riskler ve ekolojik nedenlerle korunması gereken alanları temsil etmektedir. Akarsuların taşkın ve selleşme alanları, su kaynaklarını koruma alanları da bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Koruma Alanları; Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması amacıyla yasal düzenlemelerle güvence altına alınmış olan arkeolojik ve doğal sitler, milli parklar, yaban hayatı koruma alanları, sulak alanlar vd. doğa koruma alanları ile kıyı ve deniz ekosistemleri barındıran özel çevre koruma alanları, bu kapsamda değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, Kıyılar ve Kıyı Ekosisteminin Korunmasının özel önemi bulunmaktadır.

Altyapı Kısıtlamaları; Bölgesel ve kentsel altyapılar, havaalanları, mania planları, askeri alanlar, boru hatları, enerji nakil hatları, demiryolu ve otoyol gibi kullanım ve altyapı sınırlayıcıları da eşik oluşturmaktadır. Bu eşikler, yasal düzenlemelerde yer alan ve kullanım ilke ve ölçütleri yasal düzenlemelerde ortaya konan alanlardır.

Gelişmeye Uygun Alanların Belirlenmesi; Eşiklerin planlamada kullanılması ve hangi eşiklerin öncelik alacağı, planlama ilke ve esaslarının göre değerlendirilmelidir. Planlama aşamasında eşiklerin öncelik sıralaması, yasal düzenlemelerdeki değişimlere, planlama ilke ve politikalarına, gelişme alanlarının büyüklük ve dağılımına, planlamanın hedeflerine, alan ihtiyacına ve makroform politikalarına göre değerlendirilmelidir.

Kentsel gelişme, sanayi, enerji, turizm vb. alanların belirlenmesinde, yerleşilebilir alanların büyüklük ve dağılımının yanı sıra, bu alanların bütünsellik içinde planlanmaya elverişli olması, mevcut ve planlı yerleşim alanları ve altyapı ilişkisi gibi birçok değişkene

göre değerlendirme yapılmasını kümülatif çevresel etkilerin göz önüne alınması gerektirmektedir.

Mekânsal gelişme önerilerinin, sanayi, enerji, turizm ve kentsel gelişme potansiyelleri, dinamikleri, bölgesel altyapı yatırımları vb. faktörler ile plan hedefleri ve alan ihtiyaçları göz önüne alınarak, gelişme önceliklerinin bu bağlamda değerlendirilmesi gerekmektedir. Eşiklerin önceliklerini yasal sınırlamalar çerçevesinde değerlendiren bir yaklaşımın yanı sıra bölge ve alt bölgeler ölçeğinde, ayrıntılı analizleri de yapılmalıdır.

Eşikler planlamanın ayrılmaz temel verisidir. Arazi kullanım kararlarında eşik sentezine ve buna dayanak oluşturan kurum görüşleri esas alınmalıdır. Eşik sentezine esas oluşturan verilerdeki değişiklikler için ilgili kuruluş görüşlerinin alınması gereklidir.

1.5.2. Tehlike ve Risklerin Belirlenmesi

Afet, insan yaşamında, fiziksel, ekonomik, toplumsal ve çevresel kayıplar doğuran ya da kesintiye uğratarak, toplumu etkileyen doğal, teknolojik ve insan kökenli olayların sonuçlarıdır. Afet riski, hasar, zarar, kayıp ve olumsuz sonuçlara yol açma potansiyeli taşıyan olayların doğurabileceği kayıpların toplamı olarak tanımlanmaktadır. Doğal tehlikeler afet riskini belirleyen faktörlerden en önemlisidir.

Planlama çalışmalarında, tehlike, belirli büyüklükteki doğa olayının belirli bir yöre ve zaman aralığında olma olasılığıdır. Deprem, tsunami, su baskını, taşkın ve heyelan doğal tehlikeler arasında planlama alanında önde gelenlerdendir. Doğal yapıdan kaynaklanan jeolojik ve tektonik tehlikeler, meteorolojik kaynaklı tehlikeler ve teknolojik riskler göz önüne alınmalıdır. Yatırımların planlama, uygulama, yapım ve işletme aşamalarında, doğal tehlikeler ve tehlikeli kullanımlar göz önüne alınarak, yerleşme, çevre ve insan faaliyetleri üzerine olumsuz etki yapma olasılığı bulunan alan ve faaliyetler belirlenmeli, risk analizi yapılmalıdır.

1.5.3. Kıyı ve Deniz Ekosistemlerinin Korunması

Kıyı alanları, doğal bitki örtüsü, orman ekosistemleri, akarsu deltalarının oluşturduğu sulak alan ekosistemi, kumullar, lagünler, dalyanlar kıyı jeomorfolojisi kıyısız ekosistemler ve deniz ortamının oluşturduğu deniz canlıları ekosistemlerinden etkilenmektedir. Bu nedenle, kıyı alanları zengin biyo-çeşitlilik barındıran, insan faaliyetlerine ve değişimlere karşı duyarlı alanlardır.

Kıyıları kara ve denizlere bağımlı canlılar için yaşam ortamı oluşturmaktadır. Akdeniz fokları ve deniz kaplumbağası gibi nesli tehlike altında olan türlerin yanı sıra, tuzcul bitkiler ve birçok kuş türü yaşamını kıyılarda sürmekte ve üremektedir. Kıyıları kara ve denizin ortak yaşam alanı olması nedeniyle biyoçeşitlilik açısından zengin ve korunması gerekli duyarlı alanlardır.

Ege ve Akdeniz kıyıları dünyanın en nadir on iki memelisinden biri ve Avrupa'nın en nadir canlı türü olan Akdeniz Fokunun (*Monachus monachus*) yaşama ve üreme alanıdır. Alaçatı-Zeytineli kıyılarının barındırdığı sığ gölcükler ve biyoçeşitlilik ekolojik açıdan

önemlidir. Ege ve Akdeniz'e dökülen nehirlerin oluşturduğu dalyanlar balıkçılık faaliyetleri ve kuşlar için fauna ve flora açısından zengin olan yaban hayatı koruma alanlarıdır.

Kıyı, sulak alan, deniz ve kara ekosistemlerinin sürdürülmesi, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların korunması, Orman Kanunu, Milli Parklar Kanunu, Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu, Çevre Koruma ve Kıyı Kanunu ile Uluslararası sözleşmeler koruma statülerini, kurumların yetki ve sorumluluklarını ortaya koyan başlıca düzenlemelerdir.

1.5.4. Çevre ve Altyapı Konusunda Öneriler

Planlama alanındaki denize dökülen dere ve nehirlerde yapılan kirlilik araştırmaları sonucunda birçok dere ve nehirde önemli denilebilecek seviyelerde kirlilikler tespit edilmiştir. Bunun önüne geçmek için dere ve nehirlerin denize döküldükleri noktalardan ziyade dere veya nehrin etkilendiği havza tespit edilerek her yerleşim yeri öncesi ve sonrasında kirlilik ölçümleri yapılarak kirliliğin çeşidi (evsel, endüstriyel ve tarımsal) ve sebepleri araştırılarak bunların önleyici tedbirler alınmalıdır.

Fethiye, Marmaris körfezlerindeki kirliliğin sebebi olarak su çevriminin çok yavaş olması gösterilebilir. Körfez içi sirkülasyonunun hızlandırılması amacı ile sirkülasyon kanallarının oluşturulması gerekmekte ve körfeze akan derelerdeki kirlilik ve sediment taşınımı kontrol altına alınmalıdır.

Planlama alanındaki evsel ve endüstriyel atıkların toplanıp düzenli depolama alanlarında modern yollarla enerjiye dönüştürülerek geri dönüşümleri sağlanmalıdır. Planlama alanındaki her bölgede en az bir adet katı depolama alanı bulunmakta olup bunlar buldukları yerleşim yerleri için yeterlidir.

Planlama alanındaki ormanları varıldığı ve sanayi tipi gelişmelerin olmaması hava kirliliğinin oluşmasını engellemektedir. Sanayi ve enerji tesislerinden kaynaklanan hava, toprak ve su kirliliğinin su kaynakları, deniz ortamı ve ekosistemler ve alıcı ortam üzerindeki kümülatif etkilerinin birlikte değerlendirilmesine yönelik araştırmaların yapılması önerilmektedir.

1.5.5. Kentsel Kıyının Kullanımı

Aydın ilinde kentsel kıyının kullanımı Kuşadası'nda odak noktası iken, Muğla İlinde; Bodrum, Marmaris ve Fethiye'de odaklanmaktadır. Bu odak noktalarında kent genellikle aynı tarzda gelişmiş olup kent merkezinde Yolcu Limanı hemen yanında yat limanı bu iki kullanımı birbirine bağlayan rekreatif amaçlı dolgu alanları, bu aks üzerinde yer alan Yönetim Yapıları ve bunun çevresinde gelişen ticari alanlar ve ticareti çevreleyen konut alanları şeklinde gelişmiştir.

Türkiye'nin en önemli turizm merkezlerinin yer aldığı Muğla ve Aydın kıyılarının kullanımında sadece bu kentte yaşayan kentlilerin değil Türkiye'nin ve Dünyanın önemli bir turizm destinasyonu olarak bakılarak planlamak gerekmektedir. Bu bağlamda bakıldığında;

- ✓ Kıyının kamuya ait bir değer olduğundan yola çıkılarak kıyının bireysel kullanımlar sonucunda kapatılmasının önlenmesi,

- ✓ Kıyıların sınırlı bir doğal değer olduğundan yola çıkılarak hunharca kullanılmasının önüne geçilmeli ve kıyıya yapılması düşünülen her bir proje için kentteki ve ülkedeki ilgili her paydaşın katılımı ve fizibilite raporları eşliğinde hayata geçirilmelidir.
- ✓ Kentin yaz ve kış nüfusları arasında uçurumun olması yapılan planların ve altyapının yetersiz kalmasını sağlamakta bu sebeple turizm sezonunun alternatif turizm çeşitleri ile 12 aya yayarak yaz ve kış nüfusları arasındaki farkın kapanması gerekmektedir.
- ✓ Datça gibi ulaşımın sadece karayolu ile yapıldığı yerleşim yerlerinde ve turizm merkezleri arasında Denizyolu Toplu Taşıma Sisteminin kurulması gerekmektedir.
- ✓ Kentlinin turizm konusunda bilinçlendirilmesi ve satış politikalarını bir dönemlikmiş gibi planlamamaları gerçeğini gösterilmelidir.
- ✓ Kıyıdan bakıldığında kıyı silüetini bozan kitle, renk, uyum doğal silüet kriterleri göz önünde bulundurularak uygulama plan kararları getirilmelidir.
- ✓ Kıyının kentsel yaşamın bir parçası olarak kent kimliğine katkı yapacak biçimde düzenlemesi yapılmalıdır.

1.5.6. Kıyı Alanlarında Turizmin Gelişimi

Turizm amaçlı kullanılabilir doğal, tarihi, arkeolojik ve kültürel kaynaklar açısından yüksek potansiyele planlama alanında; deniz ve kıyı kaynakları, doğal plajları, koyları, kıyı ormanları, kaplıcaları, il turizmine yönelik doğal kaynak potansiyelini oluşturmaktadır.

Doğal, tarihi, arkeolojik ve kültürel kaynak değerleri ile olduğu kadar, Akdeniz havzasında turizm talebi doğuran ülkelere yakınlığı, ülke içinde Ege ve Akdeniz yat turizmi zincirinin önemli bir halkasını oluşturması, konum ve ulaşılabilirlik avantajı, göreceli gelişmiş turizm altyapısı ve gelişmiş kentsel servisleri vb. unsurlar açısından da turizmin gelişmesini olumlu yönde etkileyen unsurlara sahiptir. Buna karşın, var olan kaynakların turizm amaçlı kullanımını olumsuz yönde etkileyen ve sınırlayan birçok etmen de bulunmaktadır. Çevre sorunları, kirlilik, kentsel alanların mekânsal sorunları, yoğunluk, altyapı ve servis yetersizliği, kıyı alanlarında ikinci konut gelişmeleri, iklimin kısıtlayıcı etkileri, tanıtım eksiklikleri gibi bir dizi etken kaynakların verimli kullanımını ve yatırımlarını kısıtlamaktadır.

Planlama alanında 20 adet Turizm merkezi ve 1 adet KTKG Bölgesi olup bunların tamamı kıyı kesiminde yer almaktadır. Bu alanlardaki uygulamalar 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na göre, Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülmektedir. Kıyı alanlarında yer alan, turizm ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik yapı ve tesisler; liman, yat limanı, kruvaziyer liman vb. kıyı yapıları ile konaklama ve günübirlik amaçlı yapı ve tesislerdir. Bu tür yapı ve tesislere ilişkin planlama, uygulama ve denetim faaliyetleri, 3194 sayılı İmar Kanunu, 3621

sayılı Kıyı Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında düzenlenmiştir. “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi” ve “Turizm Merkezi” statüsündeki alanlarda Çevre Düzeni planlama yetkileri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, imar planı yetkileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı veya belediyeler ve valilikler tarafından kullanılmaktadır.

Planlama alanındaki kıyı kesiminde yer alan turizm merkezleri ve KTKG Bölgeleri'nin planlanmasında doğal eşiklere, sit statülerine uygunluk, doğal taşıma kapasitelerini aşan ve kıyı ve karasal ekosistemler üzerinde baskı oluşturan kullanım büyüklükleri vb. nedenle önemli sorunlar yaşanmakta ve yargı kararlarına konu olmaktadır. Turizm planlama ve gelişmesinin turizmin sermayesinin kaynağını oluşturan çevre ve doğa kaynakları ile uyumlu, toplumsal mutabakata dayalı bir yaklaşımla geliştirmesi önerilmektedir. Bu amaçla ülkenin turizm gelişme politikaları ve bölgesel hedeflerde göz önüne alınarak il düzeyinde turizm türleri ve kapasitelerinin kaynak potansiyeli de göz önüne alınarak mekânsal dağılımı belirlenmelidir.

Yat turizmi Türkiye’de gelişen bir turizm çeşidi olup Akdeniz ülkelerindeki mavi tur güzergâhı ve yat turu güzergâhlarının önemli duraklarından olan Kuşadası, Didim, Bordum, Marmaris ve Fethiye gibi turizmin geliştiği merkezlerin kıyı alanlarındaki koyların oluşturduğu doğal peyzaj nitelikleri, kıyı ormanları, makilik ve zeytinliklerle örtülü bitki dokusu, iklim özellikleri, kıyı boyunca yer alan arkeolojik alanlar, antik kentler gibi kültürel değerlerin yanı sıra kıyıda yerleşmelerin yarattığı servis olanakları ve otantik değerler, bu potansiyeli destekleyen unsurlardır.

Türkiye'nin en önemli kruvaziyer limanları arasında yer alan Kuşadası Kruvaziyer Limanına gelen gemi sayısının artırılması ve bölgedeki Bodrum, Marmaris, Fethiye Limanlarının da bu gemilerin durak noktaları arasında olması için gerekli çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bunun için Didim ve Fethiye’ye Kruvaziyer Gemilerin yanaşabileceği liman alternatifleri oluşturulmalıdır. Bodrum ve Marmaris Kruvaziyer limanlarının da modernize edilerek kapasitelerinin artırılması gerekmektedir.

Ülkemizdeki ikinci konutların %16’sı Ege Bölgesinde yer almakta olup bunların büyük bir bölümü Aydın ve Muğla ilinde bulunmaktadır. Birçok ikinci konut sahibinin konutlarını gayri resmi yollarla tatilcilere evlerini kiraladıkları bilinmekte olup bu konuda gizli bir sektör ortaya çıkmış durumdadır. Bunun önüne geçmek için konut sahipleri ve emlakçıların oluşturacağı bir yönetim modeli ile Toplumun sınırlı bir kesimine belli sürelerde hizmet veren yazlık konutların daha verimli kullanımı için turizm amaçlı ve toplum yararına kullanımının teşviki sağlanarak turizm amaçlı kullanımı için özendirici projeler geliştirilmelidir.

1.5.7. Su Ürünleri Yetiştiriciliği ve Avcılığı

Balıkçı Barınakları ticari balıkçılığın altyapı tesisleri olup, balıkçılık faaliyetlerinin yerine getirilmesi açısından yaşamsal öneme sahiptir. Balıkçı teknelerinin korunma, barınma ve bakım-onarım amaçlı ihtiyaçlarının karşılandığı barınaklar, balıkçı tekneleri tarafından avlanılan avcılık ürünlerinin karaya çıkış noktaları olarak hizmet vermektedirler. Tarım ve Orman Bakanlığı’nca yapılan su ürünleri koruma-kontrol hizmetlerine yönelik denetimler, yoğun olarak bu noktalarda yapılmaktadır.

Balıkçı barınağının inşaatı ve inşaat sonrası yapılması gereken büyük onarımlar, Ulaştırma Bakanlığı DLH İnşaatı Genel Müdürlüğü'nce gerçekleştirilmektedir. Kiralama işlemleri ise, Su Ürünleri Kanunu ve Balıkçı Barınakları Yönetmeliği'ne uygun olarak Gıda, Tarım ve Hayvancılık ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlıklarının olumlu görüşlerine dayanılarak Maliye Bakanlığı'na yapılmaktadır.

Yapılan Projeksiyonlarda Aydın ve Muğla İllerinde Nicelik olarak yeterli durumda olan balıkçı barınaklarının bir kısmında, donanımın bulunmadığı ya da yetersiz olduğu bilinmektedir. Yapılacak planlamalarda, balıkçı barınaklarının hizmet kapasitesi ve niteliğinin artırılmasına önem verilmektedir. Balıkçı Barınaklarının planlamasında, “Balıkçılık Kıyı Yapıları Master Planının” önerilerine uyulması önerilmektedir. Ayrıca Su ürünleri avcılığı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'na dayalı olarak yayımladığı, Denizlerde ve İç Sularda Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen 37/1 Sirkülerinde düzenlenen kurallara göre uygun olarak yapılması ve izlenmesi gerekmektedir.

Planlama alanında turizmin hem bölge hem de ülke ekonomisinde önemli bir yere sahip olması deniz yüzeylerinde yapılan su ürünleri yetiştiriciliğinin disiplin altına alma ihtiyacını doğurmuştur. Aşırı yemleme ve düzensiz yer seçen havuzların oluşturduğu görüntü kirliliği ve su kirliliğini STK'ler tarafından balık çiftliklerinin yarattığı çevre sorunları ve deniz eko sistem üzerindeki etkileri nedeniyle olumsuz görülmekte ve idari dava konusu olmaktadır. Bu sorunlara çözüm olarak Aydın Büyükşehir Belediyesi Aydın İlinde 3 Bölge, Muğla Büyükşehir Belediyesi ise Muğla ilinde ise 2 bölgeyi su ürünleri yetiştiriciliği için seçmiştir. Bu alanlar dışında su ürünleri yetiştiriciliğine müsaade edilmemektedir.

Denizlerde faaliyet gösteren Balık Çiftliklerinin kurulmasından itibaren; idari bina, depolar, hizmet teknelerinin yavaşabileceği ve yükleme- boşaltma yapabileceği uygunluktaki iskele üretilen ürünlerin nakli için yeterli yanaşma alanı, barınma alanlarını vb. içeren lojistik yapılara ihtiyaçları vardır. İşletmeler kara ve deniz alanlarına, iskele vb. ihtiyaçları kıyıda ya da su üstünde kurulan ahşap, demirden malzeme ile yapılmış sağlıksız yapı ve ortamlarda gidermeye çalışmaktadır. Çiftliklerin lojistik tesisleri çoğunluğu doğal sit alanlarında kıyı ve koruma mevzuatına aykırı yapılaşma neden olmaktadır. Lojistik tesislerin planlı olarak yapılabilmesi için balık çiftliklerine ortak hizmet vermek üzere kıyının belirli yerlerinde uygun alanlar seçilmeli, tesislerin büyüklük ve donanımına ilişkin ihtiyaç ve standartlar belirlenmeli ve buna uygun olarak yapılmalı ve işletilmelidir.

Milas ilçesinde yoğun olarak yapılan karadaki su havuzlarının aşırı kullanımı sonucunda yer altı su seviyesindeki azalmalar sonucunda tarım alanları zarar görmektedir. Bunun önüne geçmek için İl Gıda ve Tarım İl Müdürlüğünce kurulacak bir komisyonlar yeraltı su seviyesinin kritik sınırının belirlenerek buna göre yeni su yetiştiriciliği havuzlarının açılmasını yasaklamalı, sınırlandırmalı veya müsaade etmelidir.

1.5.8. Çekek Yeri ve Yat İmalatı

Yat inşa, bakım, sanayi ve tersanecilik denizcilik sektörünün önemli bir bileşeni olup, kıyı mevzuatında faaliyetleri gereği kıyıda yapılması zorunlu tesis ve yapılar arasında yer almaktadır. Planlama alanındaki Bodrum dışındaki tekne ve yat imalatı yapan küçük işletmelerden oluşmaktadır. Bunların büyük bir kısmı yerleşim yerleri içinde kalmakta görüntü, gürültü ve koku kirliliğine sebep olmaktadır. Bunun önüne geçmek için bu yat imalatı ve çekek yerleri yerleşim yerleri dışındaki kıyı alanları veya DSİ uygun görüşü alınmak kaydıyla dere ve nehir yataklarının kara tarafında yapılmalıdır.

Türkiye Tersaneler Master Planında Fethiye’de karaot mevkiinde yat imalatı ve çekek yeri projesinin olduğundan bahsedilmekte olup, Ahşap Yat İmalatında sektörün merkezinin Bodrum olduğu ve sektöre liderlik yaptığı ancak seri üretimin yapılamadığı dile getirilmiştir. Seri üretime geçilebilmesi için gerekli teknolojik altyapının ve eğitilmiş insan gücünün oluşturulması gerekmektedir.

1.6. KIYI VE DENİZ YAPILARININ YER SEÇİMİ VE PLANLAMA ESASLARI

1.6.1. Kıyı Yapılarının Tür ve Nitelikleri

Limanlar, iskeleler, deniz içi boru hatları ve dolfen vb. yapılar, deniz ticaretine, yük ve yolcu taşımacılığına yönelik tesislerdir.

Liman; Gemileri dalga, akıntı ve rüzgâr gibi etkilerden koruyan ve yükleme/boşaltma yapabilmeleri için çeşitli tesisleri olan suni veya doğal korunaklı su ve kara alanlarının yanı sıra gümrük, depolama, liman yönetimi, lojistik gibi çeşitli hizmet tesislerini içeren bir komplekstir.

Limanlar, Yük Tiplerine Göre Genel Kargo, Konteyner, Çok Amaçlı, Ro-Ro, Dökme yük, Sıvı yük, Oto limanlar, **Verdikleri hizmete Göre;** Ana Liman, Aktarma Limanı, Uğrak Liman ve Besleme Limanı olarak adlandırılmaktadır. Yolcu terminalleri, limanlarda ya da ayrı bir yerde yolcu indirme bindirme hizmeti sağlayan tesislerdir.

Yat limanları; turizm sektörüne hizmet veren alt yapılardır. Yatlara güvenli bir bağlama, her yata doğrudan yürüyerek çıkılmasına olarak sağlayan, yeterli derinlikte su bulunan ve yatlara teknik ve sosyal altyapı, yönetim, destek, bakım ve onarım hizmetlerini sunan, rüzgâr ve deniz tesirlerinden korunmuş Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığından İşletme belgesi almış, turizm belgeli kıyı yapılarıdır. Balıkçı barınakları ticari balıkçılığa hizmet veren alt yapı tesisleridir.

Balıkçı Barınağı; Balıkçı teknelerinin hizmet vermek amacıyla dalgakıranla korunmuş, yöre balıkçılarının ihtiyacına yetecek kadar havuz ve geri sahaya sahip, bağlama rıhtımları ile suyu, elektriği, ağ kurutma sahası, çekek yeri, deniz ürünlerine geçici depolama ve satış üniteleri bulunan kıyı yapılarıdır.

Kıyı Koruma Yapıları; Deniz akıntıları ve dalgaların etkisiyle kıyıda aşınma ve erozyonu önlemek ya da kıyı arkasındaki yol, alt yapı, dolgu alanlarını, korumak amacı ile yapılan, duvar, mahmuz, açık ya da batık dalgakıran vb. mühendislik yapılarıdır.

Rekreatif Amaçlı Dolgular; Kentsel yerleşmelerin önünde, park, meydan, açık alan, spor alanı, gezinti yolu vb. rekreatif ve kültürel amaçlı yapılan, kentlilerin kullanımı amacı ile düzenlenmiş dolgu alanlarıdır.

1.6.2. Kıyı ve Deniz Yapıları Planlama Uygulama Süreci

Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğinde kıyıda yapılabilecek yapı ve tesisler tanımlanmıştır. Bunlar;

- ✓ Kıyının Kamu Yararına Kullanımına ve Kıyıyı Koruma Amacına Yönelik Altyapı ve Tesisler (İskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayikhane, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları ve bu yapılara ait zorunlu alt ve üstyapı tesisleri),
- ✓ Faaliyetleri Gereği Kıyıdan Başka Yerde Yapılması Mümkün Olmayan Yapılar (tersane, gemi söküm yeri, su ürünleri üretim ve yetiştirme tesisleri, yat limanı, kruvaziyer liman, balıkçı barınağı ve yat çekek yeri ve bu yapılara ait zorunlu altyapı ve üstyapı tesisleri),

Kıyıda dolgu yapılarının planlaması, yapımı, arazi tahsisi, işletilmesi, denetimine yönelik planlama ve uygulama sürecinde, çok sayıda kurum ve kuruluş, yürürlükteki Kanunlara dayalı olarak yetki kullanmaktadır. Planlama sürecinde ortaya çıkan sorunları gidermek üzere, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, 6 Temmuz 2011 tarih ve 27986 sayılı Kıyı Yapı ve Tesislerinde Planlama ve Uygulama Sürecine ilişkin Tebliğ yayınlamış, Kıyı Yapılarında Uygulanacak İş ve İşlemleri ayrıntılı olarak açıklamıştır. Tebliğin amacı, kıyı ve sahil şeritleri ile doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler üzerinde yapılacak yapı ve tesisler ile ilgili olarak yatırımcılar ile kamu ve özel kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak işlemlere ve istenecek bilgi ve belgelere ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Tebliğ’de kıyı ve deniz yapılarının planlanması, projelendirilmesi, arazi tahsisi ve irtifak haklarının tesisi, yapılaşma ve işletme süreçleri tarif edilmektedir. Bu kapsamda, kıyı ve sahil şeridinde 3621 sayılı kıyı kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca yapı ve tesis yapmak için, imar planı ve uygulama projesi onaylanmasına, arazinin kullanma izni veya irtifak hakkı alınmasına, yapı ruhsatına, inşaat ve uygulama aşamasına, yapı kullanma izni, yatırım veya işletme belgesi vermesine ilişkin iş ve işlemleri kapsamaktadır.

1.6.3. Kıyı Yapılarının Planlanması Yapımı Ve İşletilmesi

- ✓ Dolgu İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporları ile ilgili kurallara,
- ✓ Ulaştırma Bakanlığının “Kıyı Yapıları ve Limanlar Planlama ve Tasarımı Teknik Esaslarına,
- ✓ Ulaştırma Bakanlığı’nın “Kıyı ve Liman Yapıları, Demiryolları, Hava Meydanları İnşaatlarına ilişkin Deprem Teknik Yönetmeliği’ne,

- ✓ Kıyıda yapılacak ahşap iskeleler için Bakanlığın 10 Temmuz 2007 ve 12 Ocak 2009 tarihli Genelgesinde koşul ve standartlara,
- ✓ Limanların planlamasında “Ulaştırma Bakanlığı DLH Gen. Md. ’nün 2010“da Yaptığı Ulaştırma Kıyı Yapıları Master Planının” göz önüne alınmasına,
- ✓ Yapımına izin verilen dolgu, liman, iskele vd. kıyı yapılarının yapımı ve işletmesinde 2872 sayılı Çevre Kanunu’na dayalı olarak yayımlanan “Hava Kalitesinin Korunması” “Su Kirliliği Kontrolü” “Katı Atık Kontrolü” ve “Gürültü Kontrolü” ve “Çevresel Etki Değerlendirme” yönetmeliklerinde belirtilen koşullara uyulması gerekmektedir.

1.6.4. Liman ve Kıyı Yapılarının Yer Seçimi

Limanın konumu, ekonomik verimlilik, mekânsal ve çevresel etkiler, seyir güvenliği vd. açılardan önemlidir. Liman için belirlenen alanlar, korunaklı, uygun deniz koşullarına sahip ve liman arkası gelişmeye uygun olmalıdır. Liman ve kıyı yapılarının yer seçiminde;

- ✓ Fiziki coğrafyanın (batimetri, kıyı çizgisi, geri sahasının gelişmeye elverişli olması vb.) liman yapımına uygun nitelik ve büyüklükte olması gereklidir. Büyük ölçüde dolgu veya kazı gerektirecek alanlar çevresel ve ekonomik açıdan liman yapımına uygun değildir.
- ✓ Meteorolojik özellikler ve iklim durumu (hâkim rüzgâr yönleri, esme süreleri ve şiddetleri, sıcaklık, yağış ve sis değerleri vb.) gemilerin yanaşmasına, güvenliğine elverişli olmalıdır.
- ✓ Jeolojik Yapı (faylar, zemin özellikleri, deniz dibi kum hareketleri vb.) limanın güvenliği dayanımı ve maliyeti açısından önemlidir. Taşıma kapasitesi düşük, güçsüz zeminler maliyeti arttırdığı gibi liman tabanının sediment taşınımı nedeniyle sığlaşması liman için sorun oluşturur. Denizde malzeme taşınımının çok olduğu yerler liman yapımı için uygun değildir.
- ✓ Oşinografik özellikler akıntılar, gel-gitler, dalga iklimi vb. gemilerin limana ulaşımını, giriş/çıkış koşullarını olumsuz etkilememeli, liman içindeki çalkantı düzeyi gemilerin güvenliğini etkilememelidir.
- ✓ Ulaşım olanaklarının yeterli olması gerekmektedir. Limanın yerleşim merkezler ile ulaşım bağlantısı olmalıdır. Liman deniz ulaşım zincirinin içinde bulunmalıdır. Limanın gemi rotaları üzerinde olması ve yeterli yük stok alanı bulunması liman verimliliği açısından önemlidir.

- ✓ Liman, askeri alan doğa koruma alanı gibi korunma altındaki bölgelerde yapılmamalıdır. Liman yapımı yörenin kültürel ve doğal yapısını bozmamalıdır.
- ✓ Bölgenin sosyo-ekonomik yapısının (gelişmişlik düzeyi, iş gücü, sanayi ve ticari potansiyelinin) gelişmeye uygun olması gerekmektedir.
- ✓ Yer seçiminde limanın ve çevre koşullarının birbirleri ile etkileşimi fiziksel ya da sayısal model çalışmaları ile önceden belirlenmeli ve yatırım fiziksel ve biyolojik çevreye olumsuz etkileri en aza indirilmelidir.

1.6.5. Kıyı ve Deniz Yapılarının Tasarımı İçin Ölçütler

Kıyıda yapımı planlanan tesisler için alanının meteorolojik, geo-teknik, jeolojik, jeofizik, hidrografik, oşinografik özelliklerinin saptanması için araştırmalar yapılması gerekmektedir. Kıyı ve deniz yapılarının projelendirilmesinde; korunaklı denizalanı elde edilmesi, güvenli seyir ve yanaşma alanları sağlanması, yanaşma düzeninde deniz araçları ve gemiler arasındaki aralıklar ve iskeleler arasındaki açıklıkların doğru saptanması, liman içi veya iskele çevresindeki dönme dairesinin çapı ve yeri, çevredeki seyrüsefer yollarını olumsuz etkilememesi vd. kurallara uyulması gerekmektedir. Bu bağlamda, kıyı ve deniz yapılarının yer seçimi, tasarım ve yapımında aşağıdaki kriterlerin göz önüne alınması gerekmektedir.

- ✓ Kıyı ve deniz yapılarının tasarımında doğa ve çevreye uyumlu, yapısal çözümler sunan ve korunaklı yapı tipi seçilmeli, iskeleler ve yanaşma yeri sistemleri, ikmal, yükleme, boşaltma (elleçleme) hizmetlerini güvenli, hızlı ve sürekli verilebilmelidir.
- ✓ Kıyı ve deniz yapıları erozyon, kıyı çizgisinde değişiklik ve kirlenme yaratmayacak biçimde tasarlanmalı, arka bölgesindeki doğal yapıyı olumsuz etkilemeyecek biçimde konumlandırılmalıdır.
- ✓ Kıyı ve deniz yapıları, gemilerin seyrüsefer (navigasyon) yollarına ve sefer güvenliğine etki etmeyecek biçimde düzenlenmelidir.
- ✓ Kıyı yapılarının planlama ve tasarımında, liman içi güvenli manevra için dönme daireleri oluşturulmalıdır.
- ✓ Kıyı yapılarının tasarım sürecinde, yapının hizmet süresince sağlam (dengeli) olması ve de istenen fonksiyonlara sahip olmasına dikkat edilmelidir.
- ✓ Kıyıya dik ve genellikle birbirine paralel iskeleler arasındaki mesafe, her iki tarafta bordadan yanaşmış gemiler arasında, iskeleyi kullanan en uzun gemi boyunun 2 katı olacak biçimde planlanmalıdır.

- ✓ Kıyı yapılarının en çok 3-4 km'lik kıyı şeridinde bölgesel odaklama oluşturarak biçimde yapılması ve yoğun kıyı yapısı olan bölgeler arasında en az 10 km uzaklık bırakılması önerilmektedir.
- ✓ Kıyı veya deniz yapısı projelerinin Ulaştırma Bakanlığı Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü'nce onaylanması gerekmektedir. Projeleri, Rüzgâr ve dalga iklimi, Batimetrik haritalar, akıntı çevrim düzeni ve akıntıların kum hareketi ve kirlilik dağılımına etkileri, Koruma yapılarının fırtına koşullarında model çalışmaları ile irdelenmesi, Sondaj yapılarak zemin özelliklerinin belirlenmesi, ÇED hazırlanması ve ilgili kurumların onayı sonrası uygulamaya geçilmesi gerekmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. PLANLAMA ALANINA İLİŞKİN TEMEL DEĞERLENDİRMELER

2.1. MEVCUT DURUM DEĞERLENDİRMESİ

Aydın-Muğla illeri Ege Bölgesi'nin güney bölümünde yer almaktadırlar. İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasına TR3 Ege Bölgesi'ni; İzmir, Aydın, Denizli, Muğla, Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya ve Uşak illeri, TR32 Aydın Alt Bölgesi'ni Aydın, Denizli, Muğla illeri oluşturmaktadır.

Aydın-Muğla illerinin kuzeyinde İzmir ve Manisa illeri, doğusunda Denizli, Burdur ve Antalya illeri, batısında Ege Denizi, güneyinde ise Akdeniz bulunmaktadır.

Harita 1: Ülke ve Bölgesindeki Yeri

Kaynak: Büro Çalışmaları

2.1.1. İdari Bölünüş

6 Aralık 2012 tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı 'On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulmasına İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' uyarınca Aydın ve Muğla illerinin büyükşehir belediyesi sorumluluk ve yetki sınırları il sınırları olarak tanımlanmış ve illerde faaliyet gösteren belde ve ilk kademe belediyeleri aynı kanun uyarınca bağlı buldukları ilçelerin yerel yönetimlerine geçmiştir. Bu bağlamda, idari olarak Aydın;

17 ilçe ve Aydın Büyükşehir Belediyesi ile birlikte 18, Muğla; 13 ilçe ve Muğla Büyükşehir Belediyesi ile birlikte 14 belediyeden oluşmaktadır.

Harita 2: İdari Yapı

Kaynak: Büro Çalışmaları

Araştırma alanında 14 ilçeye bağlı kent merkezleri dışında toplam 128 adet mahalle yer almakta olup bu mahallelerin isimleri;

- Kuşadası ilçesinin merkezi dışında 3 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Soğucak, Yaylaköy, Caferli’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Söke ilçesinin merkezi dışında 9 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Doğanbey’ mahallesi kıyıyla etkileşimi olan mahalledir.
 - ‘Yamaç, Ağaçalı, Akçakonak, Yuvaca, Serçin, Tuzburgazı, Yeşilköy, Avşar’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Didim ilçesinin merkezi dışında 4 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Batıköy, Balat, Akköy, Denizköy’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.

- Milas ilçesinin merkezi dışında 21 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Kıyıkışlacık, Boğaziçi, Türkevleri’ mahalleleri kıyıyla etkileşimi olan mahallelerdir.
 - “Meşelik, Dörttepe, Hüsamlar, Ekinambarı, Koruköy, Gürçamlar, Kazıklı, Bozbük-Kazıklıbucak, Avşar, Gökbel, Çökertme, Bozalan, Çamlıca, Alatepe, Kultak, Kapıkırı, Gölyaka, Karahayıt” mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Bodrum ilçesinin merkezi dışında 10 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Çamlık, Peksimet, Dereköy, İslamhaneleri, Gürece, Yakaköy, Dağdelen, Mazıköy, İrmene, Yukarı Mazıköy’ mahalleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Menteşe ilçesinin merkezi dışında 10 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Kıran, Derinkuyu, Kuyucak, Denizova, Sarnıç, Yenice, Doğan, Yenibağyaka, Gülazğı, Alğı’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Ula ilçesinin merkezi dışında 7 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Gökçe, Kızılağaç, Ataköy, Şirinköy, Yeşilova, Akçapınar, Çıtlık’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Marmaris ilçesinin merkezi dışında 14 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Karaca, Orhaniye, Turgutköy, Selimiye, Adaköy’ mahalleleri kıyıyla etkileşimi olan mahallelerdir.
 - ‘Çetibeli, Hisarönü, Değirmenyanı, Çamlı, Yeşilbelde, Osmaniye, Bayır, Taşlıca, Söğütöy’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Datça ilçesinin merkezi dışında 9 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Mesudiye, Yakaköy’ mahalleleri kıyıyla etkileşimi olan mahallelerdir.
 - ‘Yazıköy, Cumalı, Sındı, Karaköy, Hızırşah, Kızlan, Emecik’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Köyceğiz ilçesinin merkezi dışında 11 mahallesi bulunmaktadır.
 - ‘Ekincik’ mahallesi kıyıyla etkileşim olan mahalledir.
 - ‘Çandır, Sultaniye, Hamitköy, Zaferler, Döğüşbelen, Yangı, Zeytinalanı, Kavakarası, Yeşilköy, Pınar’ mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.

- Ortaca ilçesinin merkezi dışında 14 mahallesi bulunmaktadır.
 - Gökbel, Mergenli, Güzelyurt, Sarıgerme, Karadonlar, Akıncı, Yeşilyurt, Fevziye, Dereköy, Okçular, Kemaliye, Eskiköy, Tepearası, Gölbaşı' mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Dalaman ilçesinin merkezi dışında 5 mahallesi bulunmaktadır.
 - Kapukargın, Şerefler, Kargınkürü, Gürköy, Karacağağaç' mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Fethiye ilçesinin 8 mahallesi bulunmaktadır.
 - 'Faralya (Uzunyurt)' mahallesi kıyıyla etkileşimi olan mahalledir.
 - 'Gökçeovacık, İnlice, Yanıklar, Kargı, Eldirek, Kayaköy, Karağağaç' Mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir.
- Seydikemer ilçesinin merkezi dışında 4 mahallesi bulunmaktadır.
 - 'Dodurga, Boğaziçi, İzzettinköy, Belenköy' mahalleleri denize kıyısı olmayan eski kırsal nitelikli köy, yeni mahallelerdir

2.1.2. Araştırma Alanı ve Nüfusları

Aydın-Muğla illeri çalışma alanının toplam nüfusu 800.367'dir. Çalışma alanı nüfus büyüklüğü olarak ülke genelinin %1,01'ini, Ege Bölgesi (TR3)'nin %7,79'unu, Aydın-Denizli-Muğla (TR32) alt bölgesinin ise %26'sını oluşturmaktadır.

Tablo 2: Planlama Alanı Nüfusu

	Kentsel	Kırsal	Toplam
PLANLAMA ALANI	800.367	-	800.367
TR32 (AYDIN-DENİZLİ- MUĞLA)	2.997.720	-	2.997.720
TR3 (EGE BÖLGESİ)	9.689.392	575.719	10.265.111
TÜRKİYE	73.671.748	6.143.123	79.814.871

Kaynak: TÜİK Verileri,2016

Aydın-Muğla illeri çalışma alanında Aydın ilinden 3 ilçe, Muğla ilinden 11 ilçe girmektedir. Toplamda 271 adet mahalle yer almaktadır. Bu mahallelerin 60'ı Aydın ilinde, 211'u Muğla ilinde bulunmaktadır.

Tablo 3: Planlama Alanı Mahalleleri ve Nüfusu

İl	İlçe	Mahalle Sayısı			2016 Yılı Nüfusu				
		Planlama Sınırı İçerisinde Bulunan	Etkileşim Sınırı İçerisinde Bulunan	Araştırma Sınırı Toplamı	İlçe Tolam Nüfusu	Planlama Sınırı İçerisinde Bulunan	Etkileşim Sınırı İçerisinde Bulunan	Araştırma Sınırı Toplamı	Araştırma Alanın Toplam Nüfusa Oranı (%)
Aydın	Didim	13	3	16	77164	73526	3638	77164	100.00
	Söke	2	21	24	117730	1408	102583	103991	88.33
	Kuşadası	18	2	20	106939	103981	789	104770	97.97
TOPLAM		33	26	60	301833	178915	107010	285925	94.73
Muğla	Bodrum	30	1	31	160002	106612	419	107031	66.89
	Dalaman	1	13	14	37364	1263	31096	32359	86.60
	Datça	12	-	12	20513	20513	-	20513	100.00
	Fethiye	25	6	31	151474	115716	28050	143766	94.91
	Köyceğiz	3	15	18	34942	3630	27565	31195	89.28
	Marmaris	19	2	21	90187	73361	741	74102	82.16
	Menteşe	1	11	12	108068	376	8400	8776	8.12
	Milas	16	7	23	134774	19747	4129	23876	17.72
	Ortaca	3	24	27	46982	6357	40625	46982	100.00
	Seydikemer	2	7	9	60306	993	9279	10272	17.03
Ula	4	9	11	23877	6569	9001	15570	65.21	
TOPLAM		116	95	209	868489	355137	159305	514442	59.23
GENEL TOPLAM:		149	121	269	1170322	534052	266315	800367	68.39

Kaynak: TÜİK Verileri, 2016

BKAP Çalışma Alanı sınırları Ege Denizine kıyısı olan Aydın İlinin; Kuşadası, Söke, Didim ile Ege Denizi ve Akdeniz'e kıyısı olan Muğla İlinin; Milas, Bodrum, Marmaris, Datça, Menteşe, Ula, Köyceğiz, Ortaca, Dalaman, Fethiye ve Seydikemer ilçeleri olmak üzere toplam da 14 ilçeyi kapsamaktadır.

Bulunduğu havza, su varlığı, denize dökülen akarsu varlığı, jeomorfolojik yapı, coğrafya, idari sınırlar, kıyı ile olan etkileşimi vb. kriterler göz önünde bulundurularak oluşturulan “Etkileşim Alanı” Harita 3'te yeşil renk ile gösterilmiştir. Bu iki alanın toplamı da araştırma alanı meydana getirmiştir.

BKAP Araştırma Alanı Harita 3'te siyah taramalı olarak gösterilmiş olup, Planlama Alanı (Deniz – Kırmızı Çizgi arası) ve Etkileşim Alanından (Kırmızı çizgi- Yeşil çizgi arası) oluşmakta olup, alanın %53'ü planlama alanını, %47'si ise etkileşim alanından oluşmaktadır.

Araştırma Alanının illere göre dağılımına bakıldığında %20'si Aydın ilinden, %80'ni ise Muğla ilinden oluştuğu görülmektedir. Planlama Alanı ve Etkileşim Alanının illere göre dağılımı Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 4: Araştırma Alanının İllere Göre Dağılımı

	Aydın		Muğla		Toplam	
	Alan (Ha)	%	Alan (Ha)	%	Alan (Ha)	%
Planlama Alanı	40740	14.46	241038	85.54	281778	53.28
Etkileşim Alanı	62780	25.41	184298	74.59	247078	46.72
Toplam (Araştırma Alanı)	103520	19.57	425336	80.43	528856	100

Kaynak: Büro Çalışmaları

BKAP araştırma alan sınırına bakıldığında bu çalışmanın sadece deniz kıyısına ilişkin bir çalışma olmadığı, Köyceğiz Gölü, Bafa Gölü ve adalara ait kıyılarında bu çalışma kapsamında olduğu görülmektedir.

Tablo 4’de Aydın ve Muğla İllerine ait kıyı türü ve toplam kıyı uzunlukları verilmiştir. Buna göre çalışma alanındaki kıyı türlerine bakıldığında; kıyıların %84’ünü ana kara, %10’unu ada kıyısı ve %6’sını da göl kıyısı oluşturmaktadır.

Tablo 5: Araştırma Alanının İllere Göre Kıyı Türü ve Dağılımı

İl	DENİZ KİYİSİ		GÖL KİYİSİ				ADA KİYİSİ		TOPLAM	
			BAFA		KÖYCEĞİZ					
	KM	%	KM	%	KM	%	KM	%	KM	%
AYDIN	288.46	15.36	25	54.35	-	-	24	10.76	305	14.5
MUĞLA	1589.85	84.64	21	45.65	79	100	199	89.24	1799	85.5
GENEL TOPLAM	1878.31	84.36	46	2.06	79	3.54	223	10.01	2226.31	100

Kaynak: Büro Çalışmaları

Aydın ilindeki kıyı uzunluğu araştırma alanındaki kıyıların %15’ini oluştururken, Deniz kıyıların %15’ini, ada kıyıların %10’unu, göl kıyıların ise %20’sini içinde barındırmaktadır.

Muğla ili ise çalışma alanındaki kıyıların %85’ini oluştururken, Deniz kıyıların %85’ini, ada kıyıların %90’ını, göl kıyıların ise %80’ini içinde barındırmaktadır.

Aydın-Muğla İleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı kapsamındaki çalışma alanı içerisinde toplam 2 il ve Büyükşehir belediyesi ile 14 ilçe ve 14 ilçe belediyesi bulunmaktadır. Tablo 5’te araştırma alanının ilçelere göre dağılımı gösterilmiş olup buna göre; alansal olarak planlama alanındaki en büyük ilçe Marmaris iken en küçük ilçe Ula’dır. Etkileşim alanında alansal olarak en büyük ilçe Köyceğiz iken en küçük ilçe Seydikemer’dir. Araştırma alanına alansal olarak bakıldığında en büyük ilçe Marmaris, en küçük ilçe ise Seydikemer’dir. Araştırma alanına ilçenin tamamı olarak giren tek ilçe Datça’dır.

Araştırma alanında 14 ilçeye bağlı toplam 128 adet mahalle yer almakta olup bu mahallelerin isimleri ve bağlı oldukları ilçeler Harita 3’de gösterilmiştir.

Tablo 6: Araştırma Alanının Alansal Olarak İlçelere Göre Dağılımı

İl	İlçe	Planlama alanı		Etkileşim alanı		Araştırma alanı	
		Ha	%	Ha	%	Ha	%
Aydın	Didim	18471	6.56	18419	7.45	36890	6.98
	Kuşadası	16196	5.75	7028	2.84	23224	4.39
	Söke	6073	2.16	37333	15.11	43406	8.21
Toplam		40740	14.46	62780	25.41	103520	19.57
Muğla	Bodrum	40898	14.51	8275	3.35	49173	9.30
	Dalaman	9211	3.27	14216	5.75	23427	4.43
	Datça	41635	14.78		0.00	41635	7.87
	Fethiye	27558	9.78	31938	12.93	59496	11.25
	Köyceğiz	10268	3.64	38692	15.66	48960	9.26
	Marmaris	59275	21.04	23032	9.32	82307	15.56
	Menteşe	6702	2.38	15060	6.10	21762	4.11
	Milas	30808	10.93	18012	7.29	48820	9.23
	Ortaca	7506	2.66	20951	8.48	28457	5.38
	Seydikemer	3651	1.30	5980	2.42	9631	1.82
Ula	3526	1.25	8142	3.30	11668	2.21	
Toplam		241038	85.54	184298	74.59	425336	80.43
<i>Genel toplam:</i>		<i>281778</i>	<i>100</i>	<i>247078</i>	<i>100</i>	<i>528856</i>	<i>100</i>

Kaynak: Büro Çalışmaları

Aydın – Muğla İlleri bütünleşik kıyı planını oluşturan planlama en büyük ilçe %15 ile Datça iken, en küçüğü ise %1 ile Ula ilçesi oluşturmaktadır. Etkileşim alanında ise en büyük ilçe %16 ile Ula, en küçüğü ise %2 ile Seydikemer ilçesi iken Datça ilçesinin tamamı Planlama Alanı içinde olduğu için etkileşim sahasında %0’dır. Toplamda ise araştırma alanını oluşturan en büyük ilçe %16 ile Marmaris iken, en küçüğü ise %2 ile Seydikemer ilçesidir.

2.1.3. Planlama Bölgeleri

BKAP çalışma alanı kapsamındaki kıyı alanlarının her bir uzman tarafından uzmanlık alanlarında göre incelemesi sonucunda arazi kullanımı, jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik, deniz ulaşım potansiyeli, deniz ekosistemi kriterleri belirlenmiş ve Aydın-Muğla illerine ait kıyılar 7 çalışma bölgesine ayrılmıştır. Belirlenen bu bölgeler;

1. Bölge; Kuşadası- Söke Bölgesi,
2. Bölge; Didim- Kuzey Milas Bölgesi,

3. Bölge; Bodrum – Güney Milas Bölgesi,
4. Bölge; Menteşe- Ula Bölgesi,
5. Bölge; Datça – Güney Marmaris Bölgesi,
6. Bölge; Marmaris – Köyceğiz – Ortaca Dalaman Bölgesi
7. Bölge; Fethiye – Seydikemer Bölgesi'dir.

Aydın – Muğla BKAP kapsamında belirlenen kriterler sonucunda oluşan bölgelere bakıldığında en büyük bölgenin 5. Bölge, en küçük bölgenin ise 7. Bölge olduğu Tablo 4'de görülmektedir.

Araştırma bölgelerinin denizsel kıyı uzunluklarına bakıldığında en uzun kıyı 5. Bölgeye ait iken en kısa kıyı ise 1. Bölgeye aittir.

Tablo 7: Araştırma Alanının Alansal ve Kıyı Uzunluğu Olarak Bölgelere Göre Dağılımı

	İLİ	İLÇESİ	ALAN		KIYI UZUNLUĞU	
			Ha	%	Km	%
1. Bölge	Aydın	Kuşadası – Söke	47390	9	180	9.58%
2. Bölge	Aydın-Muğla	Didim – Kuzey Milas	93444	18	219	11.66%
3. Bölge	Muğla	Bodrum – Güney Milas	49047	9	269	14.32%
4. Bölge	Muğla	Menteşe- Ula	70914	13	224	11.93%
5. Bölge	Muğla	Datça – Güney Marmaris	100793	19	476	25.35%
6. Bölge	Muğla	Marmaris – Köyceğiz – Ortaca – Dalaman	69180	13	216	11.50%
7. Bölge	Muğla	Fethiye- Seydikemer	41635	8	294	15.65%
TOPLAM			529018	100	1878	100.00%

Kaynak: Büro Çalışmaları

2.1.4. Planlama Alt Bölgeleri

Araştırma alan sınırı ve alt bölge sınırı belirlenirken göz önünde bulundurulacak kriterler şöyle sıralanabilir.

Fiziksel ve Yapısal Özellikler

- Kıyıdaki Kentsel Yerleşimin Büyüklüğü,
- Kıyıdaki Kentsel Yerleşimin Yoğunluğu,
- Kıyıdaki Kentsel Yerleşimin İdari Statüsü,
- Kıyıdaki Plaj Alanlarının Düzenlenmiş/Düzenlenmemiş Olması,
- Kıyıdaki Plajların Halka Açık/Kapalı Olması,
- Kıyıdaki Plaj, Koy, Dik Kıyı, Kentsel Yerleşim Olması/Olmaması,

- Turizmin Çeşidi,
- Turizm Tesislerinin Ölçeği/Büyüklüğü, Kullanım Amacı,
- Turizm Çeşidinin Hitap Ettiği Kitle,
- ÖÇK/Sit/Milli Park/Endemik Tür Varlığı,
- Denize Dökülen Nehirlerin/Derelerin Taşımacılıkta Kullanılabilirliği,
- Erişilebilirlik Ve Ulaşım Türleri / Modları,
- Kıyının Kullanım Amacı,

Doğal Yapısı Ve Karakteri Korunacak Alanlar

- Düşük Yoğunluklu Yerleşim Alanları,
- Kıyı Turizmi Bölgesi,
- Eko-Turizm Alanı,
- Kentsel Yerleşim Alanı,
- Dar Kıyı Alanları,
- Geniş Kıyı Alanları,
- Günübirlik- Rekreasyon Alanları,
- Düzenlenmiş Kıyı Alanları,
- Tarımsal Amaçlı Kullanılan Kıyıları,

Koruma Alanları

- Milli Park,
- Tabiatı Koruma Alanı,
- Yaban Hayatı Koruma Alanı,
- Doğal Sit Alanı,
- Arkeolojik Sit Alanı,
- Kentsel Sit Alanı,
- ÖÇK Alanları,
- Kaplumbağa Üreme Ve Koruma Alanları,

Dolgu ve Deniz Yapıları

- Liman,
- Kruvaziyer Liman,
- Yat Limanı,
- Nehir İçi Yat Limanı,

- Yat Yanaşma Yeri,
- Balıkçı Barınağı,
- İskeleler,
- Dolgu Alanı Varlığı ve Kullanım Türü,

7 bölgeye ayrılan araştırma alanı yukarıda belirlenen kriterler doğrultusunda 17 alt bölgeye ayrılmıştır. Tablo 7’te bu alt bölgelerin bölge içindeki oranları ve isimleri verilmiştir.

Tablo 8: Araştırma Alanının Alansal ve Kıyı Uzunluğu Olarak Alt Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge Adı	Alt Bölge Adı	İl Adı	İlçe Adı	Kıyı Uzunluğu (Km)	Bölge İçindeki Yüzdesi (%)	Toplam İçindeki (%)
1. Bölge	1A-Kuşadası Merkez Alt Bölgesi	Aydın	Kuşadası	47	26.11	9.58
	1B-Dilek Yarımadası Alt Bölgesi		Kuşadası	31	17.22	
	1C-Büyük Menderes Alt Bölgesi		Kuşadası- Söke	102	56.67	
	Toplam			180	100.00	
2. Bölge	2A-Didim Merkez Alt Bölgesi	Aydın- Muğla	Didim	83	37.90	11.66
	2B-Bozbük Alt Bölgesi		Didim	26	11.87	
	2C-Güllük Alt Bölgesi		Didim- Milas	110	50.23	
	Toplam			219	100.00	
3. Bölge	3A-Yalıkavak Alt Bölgesi	Muğla	Bodrum	111	41.26	14.32
	3B-Bodrum Merkez Alt Bölgesi		Bodrum	77	28.62	
	3C-Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi		Bodrum- Milas	81	30.11	
	Toplam			269	100.00	
4. Bölge	4A-Gökova Körfezi Alt Bölgesi	Muğla	Ula- Menteşe	224	100.00	11.93
	Toplam			224	100.00	
5. Bölge	5A-Datça Alt Bölgesi	Muğla	Datça- Marmaris	324	68.07	25.35
	5B-Bozburun Alt Bölgesi		Marmaris	152	31.93	
	Toplam			476	100.00	
6. Bölge	6A-Marmaris Alt Bölgesi	Muğla	Marmaris	74	34.26	11.50
	6B-Köyceğiz Alt Bölgesi		Köyceğiz- Ortaca	100	46.30	
	6C-Ortaca Alt Bölgesi		Ortaca- Dalaman	42	19.44	
	Toplam			216	100.00	
7. Bölge	7A-Fethiye Merkez Alt Bölgesi	Muğla	Fethiye- Dalaman	228	77.55	15.65
	7B-Ölüdeniz Alt Bölgesi		Fethiye	66	22.45	
	Toplam			294	100.00	
Genel Toplam				1878		100.00

Kaynak: Büro Çalışmaları

2.1.5. Tarım Sektörü

Büyük Menderes ırmağının suladığı bereketli ovalar üzerinde 800.700 ha yüzölçümüne sahip Aydın İlinin %46'sında tarım yapılmaktadır. İlin toprak, iklim, tomografik yapı ve ekolojik özellikleri ile polikültür tarıma elverişlidir. Tarımın her kolunda yüksek bir potansiyele sahiptir.

Aydın İlinin sahip olduğu 368.336 hektarlık tarım arazisi içinde 216.657 ha ve %59 pay ile meyveler, içecek ve baharat bitkileri en geniş alanı kaplar. Geriye kalan arazilerin 313.632 hektarı orman, 25.242 hektarı çayır-mera, 14.950 hektarı göl-bataklık, 78.540 hektarı tarım dışı arazilerdir.

Aydın ilinin toprak, iklim, topoğrafik yapı ve ekolojik özellikleri ile polikültür tarıma, ürün çeşitliliğine ve ikinci hatta üçüncü ürün yetiştiriciliğine uygun olması ve dört mevsim üretim yapılabilmesi, Zeytin (2.), incir (1.), kestane (1.), pamuk (2.), gibi önemli ürünlerin yetiştiriciliğinde Türkiye'de ilk sıralarda yer almaktadır. Organik Tarımda (geçiş süreci dahil) üretici sayısında 1., üretim miktarı bakımından 2., İyi Tarım Uygulamalarında da üretici sayısında 4. sırada yer almaktadır.

Muğla ilinin yüzölçümü toplam 12890 km² olup, 245.429 hektarında tarım yapılmaktadır. Tarım alanlarının 113.871 hektarı meyve alanı, 85.925 hektarı tarla alanı, 17.241 hektarı sebze alanı ve 4.291 hektarını da örtü altı alanı oluşturmaktadır. Meyve alanının büyük bir kısmını zeytinlikler oluşturmaktadır.

Muğla İli ekolojik avantajları sebebi ile önemli bir tarım kentidir. Uygun iklim yapısı ile Ülkemizde üretilen birçok ürünün yetiştirilebildiği bir ekolojiye sahiptir. Tarımsal üretimde yıllara göre değişiklikler meydana gelmekle birlikte zeytin, domates, narenciye, bal ve su ürünleri önemli tarımsal ürünlerdir. İlimizde önceki yıllarda önemli miktarda üretimi olan tütün ve pamuk alanları daralırken zeytin ve yem bitkileri ekiliş alanları artış göstermektedir. Son yıllarda özellikle pamuk ve narenciye alanlarından nar üretimine yoğun bir geçiş gözlemlenmektedir. Önemli Tarım ürünleri üretiminde Muğla'nın Türkiye üretimindeki paylarına bakıldığında Zeytin %13, Örtü altı Domates %15, Limon %7, Badem %14, Bal %12, Kültür Balıkçılığı %65'tir.

2.1.6. Turizm Sektörü

Tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve plânlı gelişimi sağlamak

amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilân edilen bölgeler olan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri (KTKGB) bölgesel ve yerel kalkınmayı hedefleyen, büyük ölçekli planlama, alternatif yönetim ve işletme modelleri oluşturmayı amaçlayan bir çalışmadır. Bu kapsamda;

“Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri: Tarihi ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve plânlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Kültür ve Turizm Bakanlığı önerisi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilân edilen bölgeleri”

“Turizm Merkezleri: Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında, öncelikle geliştirilmesi öngörülen; yeri, mevki ve sınırları Kültür ve Turizm Bakanlığı önerisi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilân edilen, turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan yerleri veya bölümlerini”

“Turizm Alanları: Turizm Bölgeleri içinde öncelikle geliştirilmesi öngörülen, mevki ve sınırları Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın önerisi ve Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilen doğal veya sosyo-kültürel değerlerin yoğunlaştığı alanları” ifade etmektedir.

Aydın İlinde 7 adet Turizm Merkezi; 1 adet Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi bulunmaktadır.

Söz konusu alanlardan 4 Adet Turizm Merkezi ve 1 adet Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi araştırma alanı sınırı içeresine girmektedir. Bu alanlara ait detaylı bilgi aşağıda verilmektedir.

Aydın ili ve çevresi eski medeniyetlerin beşiği olan Anadolu’nun en zengin tarihi mirasına ve çevre güzelliklerine sahip yörelerdendir. M.Ö.4000 yıllarından itibaren sürekli yerleşime sahne olmuştur. Bu süre içinde önemli kentler kurulmuş ve çok büyük medeniyetler iz bırakmıştır. Bir taraftan Anadolu ve deniz aşırı ülkelerle yapılan ticari ilişkilerle zenginleşirken diğer taraftan kültür ve sanatla oldukça ileri seviyelere ulaşmış ve günümüzdeki kalıntılarla dünya turizmin önde gelen turizm alanlarından biri olmuştur.

Afrodisias, Didim, Milet, Priene, Tralles, Magnesia, Nysa ve henüz kazı yapılmayan birçok antik kent Aydın İli’nde önemli bir turizm potansiyeli oluşturmakta ve bu zenginlik ülkenin sanayi ve ekonomik yapısına katkı sağlamaktadır. Kıyı turizmin yanı sıra iç

kısımlarda yakın gelecekte hizmete sunulacak yayla turizmi ve termal turizmi gibi alternatif olanaklar geliştirilmeye çalışılmaktadır. Yöreye kara-hava ve deniz yoluyla ulaşımın mümkün olduğu Aydın'da mevcut seyahat acenteleri ve konaklama tesisleri ile iç ve dış turizme hizmet verilmektedir. İlin yoğun turizm potansiyeline sahip kıyı şeridinin en canlı noktaları Kuşadası ve Didim'dir.

Kuşadası ilçesi Türkiye'nin dünyaya açılan ilk kapısıdır. Ayrıca Batı Anadolu'yu Orta Anadolu'ya bağlayan karayolu ulaşımı ilimize ve turizm beldelerine tur olanaklarını kolaylaştırmaktadır. Aydın İl'inin karakteristik özelliklerinden dolayı denizi, doğası ve tarihi mirasıyla en ideal özelliklere sahip bir turizm cennetidir.

Muğla İlinde 16 adet Turizm Merkezi; 2 adet Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ve 2 adet Turizm Alanı bulunmaktadır.

Muğla ili Güney Ege Bölgesi'nin ve Türkiye'nin en gözde turizm merkezlerindedir. Bodrum, Marmaris, Fethiye gibi bölgeler dünyanın en önemli turizm destinasyonları arasındadır. Türkiye'nin güneybatı ucunda yer alan, kuzeyinde Aydın, kuzeydoğusunda Denizli ve Burdur, doğusunda Antalya ile komşu, güneyinde Akdeniz ve batısında ise Ege Denizi ile çevrilidir. Toplam uzunluğu 1124 km olan deniz kıyıları ile Muğla ülkemizin en uzun sahil şeridine sahip ilidir. Bu sayede Muğla'da Quad safari, Yamaç paraşütü, Kiteboard, rafting, dalış, yatçılık, kano, sörf, gibi birçok farklı aktivite gerçekleştirilebilmek mümkündür. Ancak il sadece sayısız koy ve plajları sağladığı imkanlarla değil doğası ve kültürü ile de göz doldurmaktadır.

Türkiye'nin güney batısında bulunan ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan bu bölgenin tarihi geçmişi Muğla'daki destinasyonların cazibesini daha da artırmaktadır. Üstelik Türkiye coğrafi konumu itibarıyla dünyanın en büyük turizm pazarı durumundaki Avrupa'ya da oldukça yakındır. Muğla'da güneş ışınlarından yararlanma süresinin uzun olması deniz suyu sıcaklığını da olumlu yönde etkilemekte ve bu sayede denizlerden uzun süreli yararlanmak mümkün olabilmektedir. Bu sayede Nisan ayında başlayan turist girişleri Ekim ayna kadar sürebilmektedir.

2.1.7. Kıyı Yapıları

Aydın ve Muğla illerindeki araştırma alanında yer alan mevcut kıyı yapılarının türü ve ilçelere göre dağılımına bakıldığında alandaki kıyı yapılarının %41'nin Muğla ilinin Bodrum ilçesi kıyılarında, %20'sinin Muğla ilinin Marmaris ilçesi kıyılarında olduğu görülmektedir.

En az yoğunlaştığı yerler ise %1 ile Ula, Köyceğiz, Söke, Ortaca, Seydikemer, Dalaman ve Menteşe ilçeleri kıyılarıdır. Kıyı yapılarının yoğunlaştığı kıyılara bakıldığında, aralarındaki ortak özelliğin turizm faaliyetlerinin gelişmişliği ile doğru orantılı olduğu görülmektedir. Ege bölgesindeki turizm faaliyetlerinin en yoğun olduğu Bodrum ve Marmaris ilçelerinde kıyı yapıları fazla iken, Menteşe, Seydikemer gibi ilçelerde turizm faaliyetlerinin gelişmemiş olması ve bu ilçelerin kent merkezlerinin kıyıda yer almamasından dolayı kıyı yapıları yok denecek kadar azdır.

Tablo 9: İlçeler Göre Kıyı Yapıları Dağılımı

	MARMARİS	MİLAS	DİDİM	BODRUM	DATÇA	FETHİYE	ULA	KÖYCEĞİZ	KUŞADASI	SÖKE	ORTACA	SEYDİKEMER	DALAMAN	MENTEŞE	TOPLAM
Askeri	6							7						-	13
Balık Çiftliği	4	7	1											-	12
Balıkçı Barınağı	1	5		10	4	1	1	4	3	1				-	30
Bilinmiyor	2	7	1	17		2								-	29
Çekkek Yeri	10	4	1			4								1	20
Dalgakıran		1	1	1		1								-	4
Diğer (Deniz feneri, Helikopter Pisti, Eğitim vb.)	6	12	1	8	2	2			2	1		1		-	35
Güneşlenme İskelesi	63	38	24	416	23	14	5		21		5		2	3	614
İskele		10	9	58					9					-	86
Kurvaziyer Liman									1					-	1
Liman	1	4		1	1	3			1					-	11
Mahmuz	40	56	36	80	10	39	3		14		2		3	7	290
Marina	10	4	1	6	2	12		1	1				1	-	38
Rekreatif Amaçlı Kıyı Düzenlemeleri	2	7	8	19		12			9					-	57
Restoran İskelesi	10	3	1	9					2				3	-	28
Sahil	40	16	2	48	6	5			2				2	3	124
Tekne Bağlama İskelesi	43	3		7		13		2					6	1	75
Tekne Yanaşma İskelesi	148	69	26	114	8	26	17	7	12				9	15	451
TOPLAM	386	246	112	794	56	134	26	21	77	2	7	1	26	30	1918
İlçelere göre %	20.13	12.83	5.84	41.40	2.92	6.99	1.36	1.09	4.01	0.10	0.36	0.05	1.36	1.56	100

Buna göre kıyılardaki kıyı yapısı, turizmin gelişmesi ve ilçe merkezinin kıyıda olup olmaması ile doğru orantılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Aydın ve Muğla ili kıyı hattı ve bu hat boyunca var olan yat limanları, bu limanlara gelen yıllık bazda yat sayıları değerlendirmeye alınmıştır. Aydın – Muğla kıyı hattında yat bağlaması yapılabilecek 38 adet yat limanı bulunmakta olup bu limanlardaki toplam yat bağlamı yeri sayısı 11380'dir. Bunların 9600'ü Muğla, 1780'ide Aydın il sınırları içinde bulunmaktadır.

2.1.8. Kumsal Alanlar ve Plajlar

Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği ile Mavi Bayrak Projesi kapsamında Ege ve Marmara Denizine kıyısı olan ilçelerde Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından deniz suyu numunesi alınıp analizleri yapılmaktadır. Ülkemizde Sağlık Bakanlığı tarafından Halk Sağlığı Müdürlükleri tarafından numuneleri alınıp analizleri yapılan deniz suyu sonuçları olan olarak takip sistemiyle tüm kamuoyuna sunulmaktadır. Bu kapsamda Sağlık Bakanlığı takip sisteminde Aydın-Muğla kıyı kesminde 2016 yılında 6 aylık periyotta (Nisan-Eylül) yapılan toplam koliform analizlerinin maksimum ve minimum değerleri planlama bölgesi tüm plajları için Tablo 377'de verilmiştir. Yine planlama bölgesi 2016 yılı plaj suyu max-min T. Koliform miktarlarının konumlara göre değişimi Şekil 1 'de gösterilmiştir.

Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği'ne göre plajlarda toplam koliform sayısı 0-500 çok temiz, 501-10000 iyi kalite yüzülebilir, 10000> plaj yüzme amaçlı kullanılamaz olarak tanımlanmaktadır.

Şekil 1: Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği Deniz Suyu Kalite İndeksi

Toplam Kolliform Total Coliform	Fekal Kolliform Fecal Coliform	Fekal Streptokok Fecal Streptococ	
0-500	0-100	0-100	
Çok Temiz / High Quality			
501-10000	101-2000	101-1000	
İyi Klite, Yüzülebilir / Well Quality, swimmable			
10000-∞	2000-∞	1000-∞	
Plaj yüzme amaçlı kullanılamaz / Beach must not be used			

Tablo 10: Aydın ve Muğla İllerinde İlçelere Göre Plaj Türleri

İli	İlçesi	A Kalite Plaj Sayısı	Mavi Bayraklı Plaj Sayısı	Toplam Halk Plajı Sayısı	Toplam Tesis Plajı ve Özel Plaj Sayısı	Toplam Plaj Sayısı
Aydın	Kuşadası	41	19	13	39	52
	Didim	22	13	6	23	29
TOPLAM		63	32	19	62	81
Muğla	Bodrum	76	67	17	74	91
	Dalaman	2	0	1	1	2
	Datça	16	7	11	6	17
	Fethiye	22	9	14	13	27
	Köyceğiz	1	0	1	0	1
	Marmaris	35	18	8	30	38
	Menteşe	2	0	2	0	2
	Milas	21	1	3	21	24
	Ortaca	7	6	3	7	10
Ula	4	1	1	4	5	
TOPLAM		186	109	61	156	217
GENEL TOPLAM		249	141	80	218	298

2.1.9. Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Türkiye karasularında 2015 yılında denizlerde faaliyet gösteren 15.680 adet balıkçı gemisi bulunmaktadır. Muğla ilinde 1263, Aydın'da ise 176 adettir. Boylarına göre bakıldığında her iki ilde de 5-7,9 m'lik tekneler çoğunluktadır.

Planlama Alanında balıkçılık filosunun yıllık 40.000-45.000 ton üretim potansiyeline sahip olduğu düşünülmektedir. Bu miktar ortalama yıllık üretimi 450.000 ton olan Türkiye filosunun üretiminin yaklaşık %10'dur.

Muğla ilinde, 1986 yılında Türkiye’de ilk deniz balıkları yetiştiriciliği başlamış ve gün geçtikçe artan kıyusal faaliyet olarak devam etmektedir. Kıyı şeridinin girintili ve çıkıntılı olması, etkili rüzgârlara kapalı koyların bulunması ile deniz balıkları yetiştiriciliğine uygun alanlar mevcuttur. Bölgede Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından onaylanan 203 adet su ürünleri yetiştiriciliği projesinin 147 tanesi deniz balıkları yetiştiriciliği üzerinedir. Faaliyet gösteren 147 işletmenin 4’ü kuluçkahane, 143’ü deniz kafes ünitesidir. Ağ kafes ünitelerinin en yoğun olarak bulunduğu ilçe Milas’tır. Bu ilçeyi Bodrum, Marmaris, Didim ve Söke takip etmektedir. Gökova, Datça, Köyceğiz, Marmaris, Ortaca, Dalaman ve Fethiye kıyılarının özel çevre koruma bölgeleri içinde kalması bu bölgelerde ağ kafes yetiştiriciliğinin gelişimini kısıtlamıştır. Deniz balıkları yetiştiren işletmelerin 102’si Milas’ta, 49’u Bodrum’da kuluçkahanelerin 2’i Bodrum’da, 2’i Milas’ta bulunmaktadır

2.1.10. Kıyı Kenar Çizgisi ve Kıyıda Yapılaşmalar

Aydın İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Muğla il Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Harita ve Emlak Dairesi Başkanlığı’nın 14.02.2017 ve 2755 sayılı yazısı sonucunda elde edilen kıyı kenar çizgisine göre araştırma alanındaki yapılaşmış alanların 3621 Sayılı Kıyı Kanununa uygun yapılaşmış yapılaşmadığı incelenmiştir.

Tablo 11: Kıyı Alanlarındaki Yapılaşma Durum

BÖLGE NO	BÖLGE ADI	TOPLAM KIYI UZUNLUĞU		YAPILAŞMIŞ TÜM KIYI UZUNLUĞU			İLK 100 METREDEKİ YAPILAŞMIŞ KIYI UZUNLUĞU		
		Km	%	Km	%*	%**	Km	%***	%****
1. Bölge	Kuşadası- Söke	180.87	9.6	28.19	9.57	1.50	18.09	9.84	6.14
2. Bölge	Didim- Kuzey Milas	220.13	11.7	60.48	20.53	3.22	22.47	12.23	7.63
3. Bölge	Bodrum- Güney Milas	271.27	14.4	102.22	34.71	5.44	82.72	45.01	28.09
4. Bölge	Menteşe- Ula	220.61	11.7	12.12	4.12	0.65	4.81	2.62	1.63
5. Bölge	Datça- Güney Marmaris	474.14	25.2	37.94	12.88	2.02	24.23	13.19	8.23
6. Bölge	Marmaris- Köyceğiz- Ortaca- Dalaman	218.07	11.6	26.14	8.88	1.39	15.66	8.52	5.32
7. Bölge	Fethiye- Seydikemer	293.20	15.6	27.43	9.31	1.46	15.79	8.59	5.36
TOPLAM		1878.30	100	294.52	100	15.68	183.76	100	62.39

% yapılaşmış kıyı uzunluğu / yapılaşmış toplam kıyı uzunluğu,

%yapılaşmış kıyı uzunluğu / toplam kıyı uzunluğu,**

%* ilk 100 metredeki yapılaşma / ilk 100 metredeki toplam yapılaşma**

%** ilk 100 metredeki yapılaşma / toplam yapılaşmış kıyı uzunluğu**

Araştırma alanında yer alan toplam 1878 km uzunluğundaki kıyı şeridinin %15,68'ini oluşturan 294.52 km'sinde kıyıda yapılaşma tespit edilmiştir. Yapılaşan kıyıların %62,39'u kıyının ilk 100 metresinde yapılaşmıştır.

Araştırma alanındaki sahip olunan kıyı uzunluğuna bölge düzeyinde baktığımızda en uzun kıyıya 474.14 km ile Datça-Güney Marmaris Bölgesi sahip iken, bu bölgedeki kıyıların toplamdaki kıyıların %25,2'sini oluşturmaktadır. En kısa kıyıya 180.87 km ile Kuşadası-Söke Bölgesi sahip iken, bu bölgedeki kıyıların toplamdaki kıyıların %9,6'sını oluşturmaktadır.

Bölge düzeyindeki kıyıların kıyı şeridinin yakın çevresindeki kıyı yapılaşmalarına bakıldığında en fazla kıyı yapılaşması 102.22 km ile Bodrum-Güney Milas Bölgesi yer alırken, bu kıyı yapılaşması toplam yapılaşmaların %34,71'sini oluşturmaktadır. Bölge düzeyindeki kıyıların kıyı şeridinin yakın çevresindeki kıyı yapılaşmalarına bakıldığında en az kıyı yapılaşması 12.12 km ile Menteşe-Ula Bölgesi yer alırken, bu kıyı yapılaşması toplam yapılaşmaların %4.12'sini oluşturmaktadır.

Bölge düzeyindeki kıyılarda 3621 sayılı Kıyı Kanunu ile çelişen yapılaşmaları tespit edebilmek için yapılan analiz de elde edilen sonuçlara bakıldığında; en fazla ilk 100 metredeki kıyı yapılaşması 82.72 km ile 3. Bölgede yer alırken, bu ilk 100 metredeki kıyı yapılaşması toplam kıyı yapılaşmaların %45.01'ini oluşturmaktadır. Bölge düzeyindeki en az ilk 100 metredeki kıyı yapılaşması 4.81 km ile 4. Bölgede yer alırken, bu ilk 100 metredeki kıyı yapılaşması toplam kıyı yapılaşmaların %2.62'sini oluşturmaktadır.

Yukarıdaki tabloya bakıldığında turizm sektörünün geliştiği Bodrum, Kuşadası, Fethiye, Marmaris gibi ilçelerde 3621 sayılı Kıyı Kanunu ile çelişen uygulamaların olduğu görülmüştür.

3. GZFT ANALİZİ DEĞERLENDİRMESİ

Araştırma alanını kapsayan Aydın ve Muğla illeri 7 bölge ayrılmış olup; söz konusu bölgelerin mevcut potansiyellerinin değerlendirilebilmesi için güçlü-zayıf yönleri, fırsat ve tehdit unsurları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bölgeler bazında yapılan değerlendirmede güçlü yönlerde ortak olarak bölgelerin doğa, yayla, av, spor, kış, eko, inanç, kültür gibi turizm çeşitliliğinin olduğu, yüzme suyunun bütün bölgelerde yüksek kalitede olduğu ve ayrıca yat imalathaneleri, çekek yerleri ve balıkçılık kıyı yapılarının bulunduğu, doğal ve kültürel değerlere sahip olduğu hususları tespit edilmiştir. Yine bölgeler için fırsat olabilecek hususlar arasında araştırma alanının ülkenin en uzun kıyı şeridinde sahip olması, balıkçılık ve kıyı yapılarının gelişimine müsait alanların var olması, kültür-turizm koruma ve gelişim bölgelerinin ve turizm merkezlerinin bulunması Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Strateji Kavramsal Eylem Planında Eko-turizm Odaklı gelişme bölgesi olarak öngörülmesi yer almaktadır.

Bölgeler için zayıf yön olarak yer alan hususlar arasında lojistik sektörü için önemli demiryolu-havayolu-karayolu ulaşım bağlantılarının kopuk olması, ulaşım türleri arasında entegrasyonun olmaması, mevcut balıkçı barınaklarının doluluk oranlarının yüksek olmasından dolayı bölgenin ihtiyaçlarını karşılayamaması gibi konular yer almaktadır.

Tehdit olabilecek unsurlar arasında ise turizmin sezonluk algılanması, turizm sektöründe öne çıkan başka destinasyon bölgelerinin var olması, bölge gelişimini engelleyecek doğal eşiklerin var olması gibi konular ön plana çıkmaktadır.

Tablo 12: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanının Güçlü Yönleri

GÜÇLÜ YÖNLER		1.BÖLGE	2.BÖLGE	3.BÖLGE	4.BÖLGE	6.BÖLGE	7.BÖLGE	5.BÖLGE
EKONOMİK	Turizmde marka özelliğine sahip olması							
	Bölgede zengin kültür ve turizm varlıklarının bulunması							
	Doğa, yayla, av, spor, kış, eko, inanç, kültür gibi turizm çeşitliliğinin olması							
	Dalyon, ağ kafes vb. su ürünleri yetiştiriciliği alanların var olması							
	Araştırma alanında mavi tur güzergahlarının bulunması							
	Bölgenin ürün çeşitliliği açısından zenginliği							
	Araştırma alanında yat turu güzergahlarının bulunması							
SOSYAL VE YÖNETSEL	Araştırma alanındaki illerin büyükşehir statüsü kazanması							
	Bölgede eğitim ve araştırma bölgelerinin varlığı							
FİZİKSEL	Tarihi ve mimari yapıların oluşturduğu dokuların bulunması							
	Kıyıda plaj alanlarının düzenlemiş olması							
	Kıyıda plajların çoğunluğunun halka açık olması							
	Doğal güzelliği korunan koyların bulunması							
	Zengin su kaynaklarını oluşturan çeşitli göl ve akarsuların bulunması							
	Araştırma alanında arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanlarının bulunması							
RE VE KOR	Mavi bayraklı plajların var olması							

ULAŞIM VE ALTYAPI	A kalite yüzme suyuna sahip plajların var olması							
	Biyolojik çeşitliliği fazla olması							
	Denize dökülen nehirlerin, derelerin taşımacılıkta kullanılabilir olması							
	Yük ve yolcu limanlarının var olması							
	Yat imalathaneleri ve çekek yerlerinin var olması							
	Turizm kıyı yapılarının var olması							
	Balıkçılık kıyı yapılarının var olması							
	Rekreatif amaçlı kullanılan dolgu alanlarının var olması							
	Havalimanı ulaşım tesislerinin var olması							
	Araştırma alanın fiziki konumu itibariyle Yunan Adalarına güneybirlik feribot ulaşım seferlerinin yapılması							
	Deniz toplu taşıma güzergahlarının bulunması							

Tablo 13: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanının Zayıf Yönleri

ZAYIF YÖNLER		1.BÖLGE	2.BÖLGE	3.BÖLGE	4.BÖLGE	6.BÖLGE	7.BÖLGE	5.BÖLGE
EKONOMİK	Dış pazarlarda rekabet gücünün zayıflığı							
	Yeni üretim tekniklerinin yaygınlaşmaması							
	Lojistik sektörü için önemli demiryolu-havayolu-karayolu ulaşım bağlantılarının kopuk olması							
SOSYAL VE YÖNETSEL	Yaz nüfusu ile kış nüfusu arasındaki farkın fazla olması							
	Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim seviyesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının Türkiye ortalamasının altında olması							
	Yeni yatırımların yapılması veya kapasite gelişimi gibi konularda bürokratik işlemlerin yoğunluğu ve zorluğu							
	Yönetim ve politika sürecinde karşılaşılan yetki dağınıklığı							
	Bölgede yaz yazlarında yaşam kalitesinin düşmesi							
FİZİKSEL	Kıyı alanlarında plansız yapılaşmış alanların var olması							
	Kıyıda plaj alanlarının düzenlenmemiş olması							
	Kıyıda plajların çoğunluğunun halka kapalı olması							
	Kıyı kullanımını kısıtlayıcı güvenli bölgelerin var olması							
ÇEVRE VE KURU	Sanayi atıklarının deniz ve yüzey sularını olumsuz etkilemesi							
	Kanalizasyon şebekesinin yetersiz olması							

	Evsel atıkların deniz suyu yüzme kalitesini olumsuz etkilemesi							
	Kimyasal gübre ve zirai ilaçların kullanılması							
	Arıtma tesislerinin kapasitesinin ve verimlerinin yetersiz olması							
ULAŞIM VE ALTYAPI	Yoğun yağış alan dönemlerde taşkın sorununun yaşanması							
	İkincil konut kullanımına bağlı olarak mevcut altyapının yetersiz kalması							
	Mevcut balıkçı barınaklarının doluluk oranlarının yüksek olmasından dolayı bölgenin ihtiyaçlarını karşılayamaması							
	Ulaşım türleri arasında entegrasyonun olmaması							

Tablo 14: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanı Tehditleri

TEHDİTLER		1.BÖLGE	2.BÖLGE	3.BÖLGE	4.BÖLGE	6.BÖLGE	7.BÖLGE	5.BÖLGE
EKONOMİK VE SOYAL	Turizm sektöründe öne çıkan başka destinasyon bölgelerinin var olması							
	Enerji maliyetlerinin yükselmesi							
	Turizmin sezonluk algılanması							
FİZİKSEL	Bölgede fay hatlarının bulunması							
	Kıyı alanlarında jeolojik riskli büyük alanların bulunması							
	Tsunami riski olan bölgelerin var olması							
	İklimsel olaylara hassasiyet gösteren kıyı alanlarının olması							
	Bölge gelişimini engelleyecek doğal sınırların var olması							
	Sezonluk turizm algısının bölge doğal yapısına zarar vermesi							
ÇEVRE, KORUMA, ULAŞIM VE ALTYAPI	Bölgenin engebeli yapısının ulaşım bağlantılarına engel teşkil etmesi							
	Av yasaklarına uyulmaması							
	Deniz ve iç sulardaki kirlilik							
	Nesli tehlike altında bulunan endemik türlerin yaşam alanlarının var olması							

Çevresel parametreler açısından orta riskli alanları var olması

Tablo 15: Bölgeler Düzeyinde Araştırma Alanı Fırsatları

FIRSATLAR		1.BÖLGE	2.BÖLGE	3.BÖLGE	4.BÖLGE	6.BÖLGE	7.BÖLGE	5.BÖLGE
EKONOMİK VE SOSYAL	Kültür-Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinin ve Turizm Merkezlerinin bulunması							
	Devlet tarafından uygulanan destek ve hibeler							
	Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Strateji Kavramsal Eylem Planında Eko turizm Odaklı gelişme bölgesi olarak öngörülmesi							
	Yerel ve ulusal firmalar tarafından düzenlenen tur programları içinde yer alması							
	Turizm sektöründe çalışabilecek eğitimli insan gücünün bölgeye göç etmesi							
FİZİKSEL	Sulak alanların var olması							
	Ülkenin en uzun kıyı şeridinde sahip bölgesi olması							
ÇEVRE VE KORUMA	Nesli tehlike altında bulunan endemik türlerin yaşam alanlarının bulunmaması							
	Özel Çevre Koruma alanlarının bulunması							

ULAŞIM VE ALTYAPI	Milli Park statüsünde alanların var olması														
	Deniz kaplumbağası yaşam alanlarının bulunması														
	Fok yaşam alanlarının bulunması														
	Yaban hayatı geliştirme sahasının var olması														
	Jeotermal kaynakların varlığı														
	Geliştirilen bağlantı yollarının avantaj sağlaması														
	Yatırım aşamasında olan liman ve marinaların var olması														
	Balıkçılık ve kıyı yapılarının gelişimine müsait alanların var olması														

4. PLANLAMA ALANI ALT BÖLGELERİNE İLİŞKİN AYRINTILI DEĞERLENDİRMELER

4.1. UZMAN RAPORLARI DEĞERLENDİRMESİ

Aydın Muğla İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı kapsamında çeşitli uzmanlar tarafından 6 adet uzman değerlendirme raporları hazırlanmıştır.

4.1.1. Kıyı Yapıları Uzman Değerlendirme Raporu

Tablo 16: Mevcut Kıyı Yapıları

	MARMARİS	MİLAS	DİDİM	BODRUM	DATÇA	FETHİYE	ULA	KÖYCEĞİZ	KUŞADASI	SÖKE	ORTACA	SEYDİKEMER	DALAMAN	MENTEŞE	TOPLAM
Askeri	6							7						-	13
Balık Çiftliği	4	7	1											-	12
Balıkçı Barınağı	1	5		10	4	1	1	4	3	1				-	30
Bilinmiyor	2	7	1	17		2								-	29
Çekek Yeri	10	4	1			4								1	20
Dalgakıran		1	1	1		1								-	4
Diğer (Deniz feneri, Helikopter Pisti, Eğitim vb.)	6	12	1	8	2	2			2	1		1		-	35
Güneşlenme İskelesi	63	38	24	416	23	14	5		21		5		2	3	614
İskele		10	9	58					9					-	86
Kurvaziyer Liman									1					-	1
Liman	1	4		1	1	3			1					-	11
Mahmuz	40	56	36	80	10	39	3		14		2		3	7	290
Marina	10	4	1	6	2	12		1	1				1	-	38
Rekreatif Amaçlı Kıyı	2	7	8	19		12			9					-	57

Düzenlemeleri															
Restoran İskelesi	10	3	1	9					2				3	-	28
Sahil	40	16	2	48	6	5			2				2	3	124
Tekne Bağlama İskelesi	43	3		7		13		2					6	1	75
Tekne Yanaşma İskelesi	148	69	26	114	8	26	17	7	12				9	15	451
TOPLAM	386	246	112	794	56	134	26	21	77	2	7	1	26	30	1918
İlçelere göre %	20.13	12.83	5.84	41.40	2.92	6.99	1.36	1.09	4.01	0.10	0.36	0.05	1.36	1.56	100

Ulaştırma Bakanlığı, Balıkçılık Kıyı Yapıları Durum Analizi, Ulaştırma Kıyı Yapıları Master Planı, Balıkçılık Kıyı Yapıları Durum ve İhtiyaç Analizi Sonuç Raporu değerlendirilerek, kıyı yapılarının kapasite ve hedef kapasiteleri regresyon yöntemleri ile bulunmuştur. Bu yöntemlerin değerlendirilmesi, diğer uzmanlık raporları ile birlikte hazırlanan kıyı taşıma kapasitesi hesaplamaları çerçevesinde belirlenen kıyı kullanımları ile ilgili olarak aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

1- Balıkçı Barınakları: Sahil bandında çok sayıda düzensiz iskele bulunduğu doluluğu %100'ü aşan barınaklarda kapasite artırımıyla ilgili detaylı çalışma yapılması önerilmektedir. Aydın ilinde mevcut balıkçı barınaklarının kapasitelerinin gerek günümüzdeki talebi gerekse gelecekteki tahminleri fazlasıyla karşılayabilecek durumda olduğu tespit edilmiştir. Muğla ilinde mevcut balıkçı barınaklarının kapasitelerinin günümüzdeki kayıtlı balıkçı teknesi sayısına oranla yetersiz kaldığı fakat geleceğe yönelik tahminlerde mevcut kapasitenin ihtiyacı karşılayacağı görülmüştür. %100 üzeri yoğunluğu olan balıkçı barınaklarına bakıldığında barınak kapasitelerinin 30-65 arası değiştiği görülmektedir. Özellikle %256 doluluk olan barınağın kapasitesi 30'dur. Denizdeki ekolojik durum sınıflarının gerektirdiği yönetim hedeflerine uyularak yönetim su kütlelerinde restorasyona gidildiğinde ekolojik göstergelerle birlikte balık stoklarında da artış olması muhtemeldir. Balıkçılığın yönetilmesi ile kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması planlanmalı ve bütünleşik kıyı bölgesi yönetimi çalışmalarındaki etkinliği artırılmalıdır. Sürdürülebilir bir balıkçılık sektörü için daha detaylı çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

2- Yat Limanları: Aydın Muğla bölgesinde mevcut kapasite yaklaşık 10'000'dir. Yapılan 5 farklı analiz sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve 2030 yılı için bölgenin oluşacak yat trafiğine sorunsuz olarak hizmet verebilmesi için yat bağlama kapasitesinin yaklaşık 40 000 yat olacak şekilde artırılması gerektiği öngörülmüştür. Bu dört kat atışlık yat kapasitesinin Aydın Muğla bölgesinde planlanması oldukça zordur. Ekolojik durum sınıfı göz önüne alındığında 1, 2, 3, 5 ve

7. bölgeler sürdürülebilirlik sağlandığından yat limanı yapımına uygun gözükmektedir. Aydın ve Muğla bölgesinde mega yat limanları planlanarak kapasite artırımı ile ilgili detaylı çalışmalar önerilmektedir. Ekonomik açıdan mega yat limanlarının bölge ve ülke ekonomisine diğer yatırımlara göre daha avantajlı olduğunun çalışmaları yapılmalıdır. Hali hazırda yoğun kullanılan bölge kıyılarında cazibe merkezleri oluşturmadan ihtiyaca cevap vermek önemlidir.

- 3- Genel Yük, Dökme Yük ve Konteynr:** Güllük Bölgesi'nde (2. bölge) hâlihazırda sadece genel ve dökme yükler elleçlenmektedir. Liman, bölgedeki feldspat madeni yükü haricinde, yüksek miktarda taş ocağı malzemesinin ihracatında faaliyet göstermek ve yerel konteyner talebini karşılamak için dökme yük, genel kargo ve konteyner kapasitesini 2020 yılına kadar toplamda 5,5 milyon ton artırmayı hedeflemektedir
- 4- Tersaneler:** Hali hazırda bölgede yaklaşık 10000 yat park imkanı bulunmaktadır. Ancak bakım ve onarım tesisleri yeterli değildir. Teknelerin bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve yeni teknelerin inşası için iki farklı merkezde detaylı çalışmalar yapılarak tersane alanı planları oluşturulmalıdır. Ekolojik durum sınıfı göz önüne alındığında 1, 3, 5 ve 7. bölgelerde sürdürülebilirlik sağlandığından tersane planlamasına detaylı çalışmalar yapıldığı takdirde uygun gözükmektedir. Bu alanlar seçilirken geçiş suları bölgelerinde, deltalarda, lagün ve haliç bölgelerinde, kumullarda, kumsallarda, sulak alanlarda ve diğer kritik habitatlarda olmamasına özen gösterilmelidir.
- 5- Kruvaziyer Yolcu:** Bölge ile ilgili yapılan analizler sonucunda bölgede faaliyet gösteren kruvaziyer limanları olan Kuşadası Ege Port, Bodrum ve Marmaris limanlarının yapılan talep tahmini dikkate alındığında 2035 yılına kadar yeterli olacağı öngörülmüştür. Ancak Fethiye İlçesinde yeni bir Kruvaziyer Yolcu Limanına ihtiyaç duyulmaktadır.
- 6- Ro-Ro:** Bölgede kabotaj araç ve yolcu taşımacılığı Türkiye verileri ile karşılaştırıldığında düşük seviyelerde kalmaktadır. Bodrum-Datça hattındaki liman alt yapısı, talep olması durumunda sefer sayılarının artırılması ile talebi karşılayabilecek durumdadır. Bu durum Yunan adaları için yapılan seferler içinde geçerlidir.

4.1.2. Deniz Ulaşımı Taşımacılığı ve Lojistik Uzman Değerlendirme Raporu

Aydın-Muğla illerinde deniz taşımacılığı faaliyetleri, Ege bölgesinin İzmir ilindeki denizcilik faaliyetlerine göre nispeten çok daha düşük rakamlara sahiptir ve ağırlıklı olarak turizme yöneliktir. Bölgede sıvı, konteyner ve RO-RO taşımacılığına ilişkin bir faaliyet

olmadığı gibi bu yönde bir planlama ya da yatırım da bulunmamaktadır. Bu nedenlerle bu yük tipleri değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Rapor kapsamında yapılan analizler sonucunda yük bazında aşağıdaki değerlendirmeler yapılabilir.

- **Genel ve Dökme Yük:** Bölgede dökme yük olarak işlem gören yükün Güllük limanı geri sahasından çıkartılıp ihraç edilen feldspat olmasından dolayı, tedarik zinciri maliyetlerini yükseltmemek adına planlamanın yine bu bölgeye yakın yerlerde yapılması ya da mevcut liman alt yapısının geliştirilmesi önerilebilir. Bölgede 2025-2035 yılları arasında ilave 15 milyon tonluk liman kapasitesine ihtiyaç vardır. Geliştirilmesi ve gerekli bakım çalışmalarının yapılması durumunda Güllük bölgesine alternatif olarak mevcut Kemerköy Ağır Yük iskelesi de ticarete kazandırılabilir.
- **Kruvaziyer Yolcu:** Bölgede faaliyet gösteren kruvaziyer limanları olan Kuşadası Ege Port, Bodrum ve Marmaris limanlarının yapılan talep tahmini ve kruvaziyer turizminin 2016 yılında yaşadığı önemli düşüş dikkate alındığında 2035’li yıllara kadar yeterli olacağı tahmin edilebilir. Sadece Kuşadası Ege Ports mevcut imkanları ile 2 milyon yolcuya hizmet verebilecek durumdadır. Bu nedenle bölgenin ilave kruvaziyer limanı kapasitesine ihtiyacı yoktur. Diğer yandan Uluslararası Kruvaziyer Gemi Hatları Birliği olan CLIA verilerine göre her 10 kruvaziyer yolcusunun yaklaşık 5’i birden fazla kez kruvaziyer yolculuğu yapmakta ve alternatif destinasyonlar talep etmektedir. Bu nedenle 2020’li yıllardan sonra kruvaziyer turizmde alternatif bir lokasyon yaratmak adına gerek doğası gerekse kültürel zenginliği açısından Fethiye’de modern bir kruvaziyer terminalinin planlanması faydalı olacaktır. Mevcutta Fethiye’deki kısıtlı yolcu sayısı, herhangi bir iskeleye yanaşmadan açıkta demirleyen ve teknelerle karaya çıkarılan yolcularla sağlanmaktadır. Son olarak kruvaziyer gemilerinin limanlarda 10-12 saat durması nedeniyle bölge limanlarının cazibesini arttırmak amacıyla Karacasu ilçesinde bulunan Afrodiasias bölgesine kurulacak hızlı tren hattı gibi yatırımların bölgenin kruvaziyer turizm cazibesini artıracaktır.
- **Kabotaj Araç ve Yolcu Taşımacılığı:** Bölgede kruvaziyer araç ve yolcu taşımacılığı Türkiye rakamları ile karşılaştırıldığında çok düşük seviyelerde kalmaktadır. Mevcut Bodrum-Datça hattındaki liman alt yapısı talep olması durumunda sefer sayılarının arttırılması ile talebi karşılayabilir. Bu durum Yunan adaları için yapılan seferler için de geçerlidir.

4.1.3. Kıyı Mevzuatı ve Planlamasına İlişkin Uzman Değerlendirme Raporu

Kıyıya ilişkin planlama ve mekânsal düzenleme yetkisi başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, kıyıları da kapsayan daha geniş alanların örneğin bölge ve alt-bölgelerin mekânsal planlarını yapma yetkisi İl Özel İdareleri ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na, kıyı projelerini inceleme ve onaylama yetkisi Ulaştırma Bakanlığı'na, kıyı yapılarına işletme belgesi verilmesi ve denetlenmesi yetkisi Mülga Denizcilik Müsteşarlığı'na, kıyı alanları da dâhil çevresel izleme yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na aittir.

Kıyı alanlarında birden fazla sorumlu kuruluşun bulunması, turizm, sanayi, tarım, enerji gibi sektörlerde izlenen yanlış politikalarda ekonomik kaygının ön planda tutulmasıyla da kıyıların çevre bilim değeri görmezden gelinmesine sebep olmuştur. Bu yüzden bütünlük kıyı alanları yönetimine gereksinim duyulmuştur.

Bütünlük Kıyı Alanı Yönetimi (BKAY), kıyı ve etkileşim alanını bir bütün olarak ele alan ve kıyıyı etkileyen tüm doğal, yapay yapı ve etmenleri, bunların birbirleri ile etkileşimini kavrayan bir yaklaşımdır. Türkiye'de kıyının bütünlük olarak ele alınması için pek çok girişimde bulunulmuş ve pilot çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bütünlük Kıyı Alanı Yönetimi "doğa kaynak yönetimi, çevre yönetimi ve mekânsal boyutu, donatı ve altyapı planlarını da kapsar biçimde kıyı alanları planlaması ve yönetimi" bileşenlerinden oluşmaktadır.

Deniz yetki alanları, denize kıyısı olan devletleri doğrudan ve/veya dolaylı olarak ilgilendiren ve Uluslararası Deniz Hukukunun da sıklıkla yoğunlaştığı alanlardır. Araştırma alanı kıyıların bulunduğu Ege Denizinde yetki alanına ilişkin "karasuları sorunu, kıta sahanlığı sorunu, bazı coğrafi formasyonların/adaların yasal statüsü sorunu, hava sahası anlaşmazlığı ve FIR hattı sorunu, Doğu Ege adalarının silahsızlandırılması sorunu, arama-kurtarma faaliyetleri sorunu" hususları tespit edilmiştir.

4.1.4. Turizm ve Balıkçılık Kıyı Yapıları ve Su Ürünleri Uzman Değerlendirme Raporu

Türkiye sularında balık stoklarının korunmasına, belirli standartlara sahip av araçlarının kullanılması ve minimum yakalama boy aralığındaki balıkların avcılığının yapılması, avcılıkla ilgili boy ve zaman yasaklarına riayet edilerek katkı sağlanabilir. Su ürünleri avcılık faaliyetleri Resmi Gazetede yayınlanan Sirkülemlerle düzenlenmektedir. Av sahalarına yönelik kontrol tedbirlerinin alınması, koruma altına alınmış bölgelerin ve türlerin denetimlerinin yapılması gerekmektedir. Balık avlama minimum boy limitleri, avcılığı yasak türler ve mevsimsel sınırlamalar olmasına rağmen denetim yetersizliği mevcut politikaların uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

Su ürünleri politikamızın gelişmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi ancak iyi bir yönetim ve denetim mekanizması ile mümkün olacaktır. Sadece perakende satış yerlerinden alınan veriler doğrultusunda Muğla ilinde 2015 yılında avlanan balık miktarı 2.800- 3.000 ton olarak belirlenmiştir (TOB, 2016). Ancak balık haline gönderilen ve turizm tesislerinde tüketilen deniz ürünleri de düşünüldüğünde Muğla ili balıkçılık filosunun yıllık 30.000-32.000 ton üretim potansiyeline sahip olduğu düşünülmektedir. Bu miktar ortalama yıllık üretimi 45.0000 ton olan Türkiye filosunun üretiminin yaklaşık %7'sidir. Sadece Köyceğiz

Dalyanında bile üretim miktarı bu rakamların çok üzerinde gerçekleşmiştir. Aydın İlinde ise deniz balıkları avcılığı 3182 ton olarak saptanmıştır.

1124 km kıyı uzunluğuna sahip Muğla ili su ürünleri yetiştiriciliğinde üretim miktarı olarak, %37,4 ile Türkiye'nin en büyük akuakültür merkezidir ve kapasitesindedir. Muğla'da 2015 yılında denizel ortamda su ürünleri yetiştiriciliğinden toplam 86.532 ton üretim gerçekleşmiştir. Muğla'da deniz balıkları yetiştiriciliğinde toplam 276 işletme bulunmakta olup, Türkiye genelinde %37,4 lük paya sahiptir. Aydın'da ise denizde 16.230 ton kapasite ile 20 adet balık çiftliği mevcuttur. Her iki il, aynı zamanda turizm, tarihi-kültürel değerleri ve Özel Çevre Koruma alanları ile de ön plana çıkmaktadır. Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilir gelişimi ile ilgili sorunlar mevcuttur.

Öncelikle bu bölgede, 2006 yılında yürürlüğe giren yeni Çevre Yasası sonrası, 2007 yılında uygulamaya konulan “Denizlerde Balık Çiftliklerinin Kurulamayacağı Hassas Alan Niteliğindeki Kapalı Koy ve Körfez Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Tebliğ” kriterlerine uygun olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı başta olmak üzere ilgili tüm kurumların mutabakatı ile 2008 yılında, kıyıda faaliyet gösteren balık çiftliklerinin taşınabileceği yeni potansiyel su ürünleri yetiştiricilik alanları belirlenmiş ve bu konuda birer protokol imzalanmış olup, kıyıdaaki tüm balık çiftlikleri 2009 yılında kıyıdan en az 0,6 deniz mili uzaklıktaki açık deniz alanlarına taşınmış ve turizm başta olmak üzere kıyıyı kullanan diğer sektörlerle yaşanan sorunlar çözüme kavuşturulmuştur.

Şu an itibariyle, Tarım ve Orman Bakanlığınca, Muğla ilinde belirlenmiş olan iki alanda, kabuklu su ürünleri hariç, yeni balık çiftliği kurulmasına izin verilmemektedir. Ancak, ülke ekonomisine katkısı olan bu sektörün gelişmesi için bu ilde yeni üretim alanları belirlenerek bu alanlarda yetiştiricilik yapılmasına izin verilebilir.

Aydın ilinde ise, tüm kurumların mutabakatı ile üç adet potansiyel belirlenmiş olmasına rağmen, bu alanlardan sadece birinde üretim yapılabilenekte, diğer iki alan kurumlar arasındaki anlaşmazlıklar nedeniyle henüz üretime açılmamıştır. Belirlenen bu alanlar “Dilek Yarımadasında Milli Parkı” ve “Sulak Alan” sınırları dışında olup, burada kurulacak balık çiftlikleri karayla irtibatını halen mevcut olan Taşburun Balıkçı Barınağından sağlayacaklardır. Dolayısıyla denizel çevreye ve karadaki doğal hayata herhangi bir olumsuz etkileri söz konusu değildir. Dolayısıyla, mutabakatla belirlenmiş olan bu alanlar üretime açılarak ve buradaki potansiyel değerlendirilerek milli ekonomiye kazandırılabilir.

Kıyı alanlarının sürdürülebilir kullanımı ve tüm sektörlerin gelişimi için Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planlarının belirlenmesi ve kıyılarımızın bu plan dâhilinde yönetilmesi gerekmektedir.

2009 yılında kıyıdaaki tüm balık çiftliklerinin açığa taşınması ile birlikte sektörde çok büyük bir dönüşüm gerçekleşmiş olup, şu anda tüm deniz işletmeleri, en son teknoloji ile üretilmiş kafes sistemleri, yemleme ve izleme sistemleri kullanmaktadır. Tüm yetiştiricilik operasyonu kafeslerin hemen yanına kurulan yüzer platformlar (barge) üzerinden yürütülmekte olup, üretimin her safhası kontrol altındadır. Kuluçkahanede aşınarak ön besi kafeslerine alınan yavru balıklar 15-20 gr'a kadar burada beslendikten sonra tekrar aşınarak

offshore kafeslere konmakta ve bir daha aşılmamaktadır. Bunun haricinde antibiyotik ve diğer kimyasallar kullanılmamaktadır. Eskiden kullanılan pelet yemler artık terkedilmiş olup, şu anda eksuder denilen kaliteli ve yüzebilen yemler kullanılmakta ve olası çevresel etki minimuma indirilmektedir.

Burada yapılması gereken, işletmelerin bireysel etkileri değil kümülatif etkilerinin belirlenmesi ve buna göre önleyici tedbirler geliştirilmesi ve su ürünleri sağlığı ve balık refahı konusunda ilgili kurumların ve sektör temsilcilerinin müşterek hareket etmeleri ve belirlenecek ortak bir strateji uyarınca kıyılarımız ve sektörün sürdürülebilir yönetiminin sağlanmasıdır. Ayrıca, üreticilerin de çevre ve su ürünleri sağlığı konusunda sürekli bilgilendirilmeleri gerekir.

4.1.5. Sahil Şeridi ve Batimetrik ve Oşinografik Ölçümler Uzman Değerlendirme Raporu

Bütünleşik Kıyı Planı kapsamında belirlenmiş olan 7 adet bölge batimetrik, oşinografik ve hidrografik çalışmalar yapılarak incelenmiştir.

4.1.5.1. 1.Bölge Kuşadası – Söke Bölgesi

Birinci bölgede İzmir/Aydın sınırı – Gazibeğendi arası deniz akıntıları 1 knottan azdır ve bölgede kumsal alan bulunmadığından sediman taşınımı düşük seviyelerde olmaktadır. Kıyı yapısı yoğunluğu %50 seviyelerindedir. Deniz tabanı eğimi 1/10' dan az olduğu ve bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmadığından dolayı zemin koşulları ve deniz topografyası yapılaşma için uygun durumdadır. 1. Bölgede Gazibeğendi ile Güzelçamlı arasındaki alan ise akıntı 1 knottan düşük ancak bölgede kumsal alan bulunduğundan dolayı sediman taşınımı yüksek seviyededir. Bu bölgede kıyı yapısı yoğunluğu %10 seviyelerindedir. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunduğundan dolayı zemin koşulları yapılaşma için uygun değildir.

Güzelçamlı ile Karine arası akıntı hızı orta seviyede (1-2 knot arasında), sediman taşınımı düşük seviyededir. Kıyıda yapılaşmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmadığından dolayı zemin koşulları yapılaşma için uygun, deniz topografyası eğimi ise Güzelçamlı haricinde 1/10 eğimden az olduğu için yapılaşma için uygun durumdadır.

Karine ile Büyük Menderes arası akıntı hızı 1 knottan düşük, deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşulları yapılaşma için uygundur. Kıyıda yapılaşma ihtiyacı olduğu öngörülmektedir.

37,8597°N-27,2652°E koordinatında, deniz seviyesinden 25 m yükseklikte bulunan Kuşadası Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 1970-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yörenin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir. Yıllık rüzgâr gülüne göre hakîm rüzgâr esme yönü karadan Güneydoğu (Doğu Güneydoğu (ESE)-Güney Güneydoğu (SSE) arası) yönlerdendir. Bununla birlikte, ikincil olarak da denizden Batı Kuzeybatı (WNW)-Kuzey(N) arası yönlerden esen rüzgârların etkili olduğu görülmektedir.

Benzer durum genellikle mevsimsel rüzgâr gülleri değerlendirildiğinde de gözlenmektedir. Yalnız, yaz mevsimi için denizel rüzgârlar hakîm olmakta ve daha etkin esmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için 2-3 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 10-18 m/s aralığında değişmektedir. Ortalama en büyük değer rüzgâr hızları yaz aylarında, diğer aylara göre, nispeten daha düşük seviyelerdedir. İnceleme süresi içinde yıllara göre en yüksek hıza sahip rüzgârlar çoğunlukla karadan Güneydoğu (SE) yönünden gerçekleşmiştir. Kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı da 17,8 m/s ile yine karadan Güney Güneydoğu (SSE) yönünden esmiştir.

Birinci bölgede zamanın çoğunda, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 2,0 m'nin altında kuzeyli ve güneyli dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-2 m arasında, dalga periyodu ise 1-6 s arasında değişmektedir.

Birinci bölgede Atburgazı'nın alt tarafında zamanın yaklaşık %69'unda, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 3,0 m'nin altında Güney Güneydoğu (SSE)-Batı Güneybatı (WSW) ve Kuzeybatı (NW)-Kuzey(N) arası yönlerden dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-3 m arasında, dalga periyodu ise 1-6 s arasında değişmektedir.

Çalışma alanının deniz seviyesi değişimlerini değerlendirmek üzere Harita Genel Komutanlığının TUDES veri tabanından indirilen Bodrum ve Marmaris Mareograf İstasyonları saatlik deniz seviyesi ölçümleri incelenmiştir. 15 yıllık deniz seviyesi değişimleri değerlendirildiğinde bu dönemde gerçekleşmiş en düşük ve en yüksek seviyeler arası farkın yaklaşık 70 cm olduğu görülmektedir. Ortalama olarak ise bu fark 40 cm civarında gerçekleşmiştir.

4.1.5.2. 2.Bölge Didim – Kuzey Milas Bölgesi

İkinci bölgede Büyük Menderes ve Taşburun balıkçı barınağı arası akıntı hızı 1 knottan düşük seviyelerde fakat sediman taşınımının menderes bölgesinde olduğu için yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Kıyı bölgesinde yapılaşmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Deniz içi yapılaşma için deniz tabanının eğimi 1/10'dan az olduğu ve bu nedenle uygun görülmektedir. Ancak karada yapılaşma için zemin koşullarının pek elverişli olmadığı görülmektedir. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmaktadır. Karada yapılaşma projelerinde bu husus dikkate alınarak çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Taşburun balıkçı barınağı ile Mavişehir (Didim) arası akıntı hızı 1 knottan yüksek seviyelerde ancak sediman taşınımının bölgede kumsal alanların az olmasından dolayı düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. Kıyıda yapılaşmaya ihtiyaç duymaktadır. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşulları yapılaşma için uygundur.

Mavişehir (Didim) ile Akbük arası akıntı hızı 1 knottan düşük ve sediman taşınımı bölgede kumsal alanın az olması sebebiyle seviyelerde olduğu görülmektedir. Bu alanda kıyı yapısı yoğunluğu %50 seviyelerindedir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşulları yapılaşma için uygundur.

Akbük Koyu'nda akıntı hızı 2 knottan yüksek ve sediman taşınımının yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Bu alanda kıyı yapısı yoğunluğu %50 seviyelerindedir. Deniz tabanının eğimi %10'dan az ve derinlik yapılaşma için uygundur. Zemin koşulları ise yer yer yapılaşmaya uygundur. Bölgede bazı noktalarda sorun çıkarması olası ince malzeme görülmektedir.

Akbük ile Kazıklı Koyu arası akıntı hızı 1 knottan düşük olduğu saptanmıştır. Bölgede kumsal alan bulunmadığından sediman taşınımı düşük seviyelerdedir. Kıyıda yapılaşmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Kazıklı Koyu'nda akıntı hızı 1 knottan düşük, sediman taşınımı bölgedeki kumsal alanlardan dolayı yüksek seviyededir. Bu alanda kıyı yapısı yoğunluğunun %50 seviyelerinde olduğu görülmektedir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Güvercinlik Koyu'nda akıntı hızı 1 knottan yüksek, sediman taşınımının düşük olduğu görülmektedir. Alanda kıyı yapısı yoğunluğu %50 seviyelerinde olduğu görülmektedir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

37,3699° N – 27,2645° E koordinatında, deniz seviyesinden 44 metre yükseklikte bulunan Didim Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 2007-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yörelin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir. Yıllık rüzgâr gülüne göre hakîm rüzgâr esme yönü karadan Kuzey(N)-Kuzeydoğu (NE) arası yönlerdendir. Bununla birlikte, kuzeybatılı ve güneydoğulu denizel yönlerden esen rüzgârların da etkili olduğu görülmektedir. Benzer durum genellikle mevsimsel rüzgârgülleri değerlendirildiğinde de gözlenmektedir. Yalnız, yaz mevsimi için güneydoğulu rüzgârlar kaybolmakta, rüzgârlar etkin olarak Batı-Kuzeybatı (WNW)-Kuzeydoğu (NE) arası gibi geniş bir kuzeyli yelpazeden esmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için 3,0 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 9-13 m/s aralığında değişmektedir. Kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı 12,4 m/s ile Güney-Güneydoğu (SSE) yönünden esmiştir.

Bölgede zamanın yaklaşık %64'ünde, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede

hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 2,0 m'nin altında Batı-Kuzeybatı (WNW)-Kuzey(N) ve Güneydoğu (SE)-Güney(S) arası yönlerden dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-3 m arasında, dalga periyodu ise 1-6 s arasında değişmektedir.

4.1.5.3. 3.Bölge Bodrum – Güney Milas Bölgesi

Sediman taşınımı ise bölgenin batısında kumsal alanların yoğunluğundan dolayı yüksek olmakla beraber geri kalan kısımlarda düşük seviyededir. Kıyıda yapılaşma ihtiyacı bulunmamaktadır. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede büyük bir alanda sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmaktadır. Bundan dolayı zemin koşulları yer yer yapılaşma için uygun değildir.

Bodrum Kalesi ile Kemerköy Termik Santrali Limanı arası akıntı hızı ve sediman taşınımı yapılaşma için uygun seviyede olduğu görülmektedir. Kıyıda yapılaşma ihtiyacı duyulmaktadır. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Kemerköy Termik Santrali Limanı ile Akyaka Balıkçı Barınağı arası akıntı hızı, Akyaka Körfezi dışında yapılaşmaya uygun düzeyde olduğu görülmektedir. Bu alanda kıyı yapısı yoğunluğu %50 seviyelerindedir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Akyaka Balıkçı Barınağı ile Balıkaşiran Koyu arası akıntı hızı 1 knottan az olduğu için liman yapılaşmasına uygun olduğu öngörülmektedir. Sediman taşınımı yapılaşma için uygun seviyede olduğu görülmektedir. Kıyıda yapılaşma ihtiyacı duyulmaktadır. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Bodrum Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 1970-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yörenin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir.

Yıllık rüzgâr gülüne göre hakîm rüzgâr esme yönü, özellikle Kuzey-Kuzeydoğu (NNE) olmak üzere, karadan Kuzey-Kuzeybatı (NNW)-Kuzeydoğu (NE) arası yönlerdendir. Bununla birlikte, ikincil olarak da güneyli yönlerden (Güneydoğu (SE)-Güney-Güneybatı (SSW) arası) esen rüzgârların etkili olduğu görülmektedir. Benzer durum mevsimsel rüzgâr gülleri değerlendirildiğinde de gözlenmektedir. Özellikle kış mevsiminde güneyli denizel yönlerden esen rüzgârların şiddeti artmaktadır. Yaz mevsimi için ise rüzgârlar etkin olarak karadan kuzeyli hakîm yönlerden esmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için 3,0 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 12-21 m/s gibi oldukça geniş bir aralıkta değişmektedir. Kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı 20,6 m/s ile Kuzey(N) yönünden esmiştir.

Bölgede zamanın yaklaşık %64'ünde, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 2,0 m'nin altında Batı-Kuzeybatı (WNW)-Kuzey(N) ve Güneydoğu (SE)-Güney(S) arası yönlerden dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-3 m arasında, dalga periyodu ise 1-6 s arasında değişmektedir.

15 yıllık deniz seviyesi değişimleri değerlendirildiğinde bu dönemde gerçekleşmiş en düşük ve en yüksek seviyeler arası farkın yaklaşık 70 cm olduğu görülmektedir. Ortalama olarak ise bu fark 40 cm civarında gerçekleşmiştir.

4.1.5.4. 4.Bölge Menteşe – Ula Bölgesi

Bodrum Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 1970-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yörelin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir.

Yıllık rüzgâr gülüne göre hakîm rüzgâr esme yönü, özellikle Kuzey-Kuzeydoğu (NNE) olmak üzere, karadan Kuzey-Kuzeybatı (NNW)-Kuzeydoğu (NE) arası yönlerdendir. Bununla birlikte, ikincil olarak da güneyli yönlerden (Güneydoğu (SE)-Güney-Güneybatı (SSW) arası) esen rüzgârların etkili olduğu görülmektedir. Benzer durum mevsimsel rüzgâr gülleri değerlendirildiğinde de gözlenmektedir. Özellikle kış mevsiminde güneyli denizel yönlerden esen rüzgârların şiddeti artmaktadır. Yaz mevsimi için ise rüzgârlar etkin olarak karadan kuzeyli hakîm yönlerden esmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için 3,0 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 12-21 m/s gibi oldukça geniş bir aralıkta değişmektedir. Kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı 20,6 m/s ile Kuzey(N) yönünden esmiştir.

Bölgede zamanın yaklaşık %80'inde, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 2,0 m'nin altında Batı-Kuzeybatı (WNW) – Kuzey-Kuzeybatı (NNW) ve Güneydoğu (SE)-Güney-Güneydoğu (SSE) arası yönlerden dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-3 m arasında, dalga periyodu ise 1-6 s arasında değişmektedir.

15 yıllık deniz seviyesi değişimleri değerlendirildiğinde bu dönemde gerçekleşmiş en düşük ve en yüksek seviyeler arası farkın yaklaşık 70 cm olduğu görülmektedir. Ortalama olarak ise bu fark 40 cm civarında gerçekleşmiştir.

4.1.5.5. 5.Bölge Datça – Güney Marmaris Bölgesi

Datça Yarımadasının kuzeyinde akıntı hızı 1 knottan az ve sediman taşınımının bölgenin arazi yapısı nedeniyle düşük seviyede olduğu görülmektedir. Deniz tabanı eğimi genel olarak %10' dan fazla olduğu için liman yapılaşmasına uygun değildir. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının yapılaşma için genel olarak uygun olmadığı öngörülmektedir.

Datça Yarımadasının batısında akıntı hızının yer yer 2 knottan yüksek olduğu görülmüştür. Sediman taşınımı ise bu alanda sahil alanlarının az olmasından dolayı düşük seviyededir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme büyük bir bölümde bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Datça Yarımadasının güneyinden Bencik Körfezine kadar akıntı hızının orta kesimde 2 knottan yüksek, diğer kesimlerde 1 knottan düşük olduğu görülmektedir. Kıyıda yapılaşma oranı %50 seviyelerindedir. Deniz topoğrafyası ve zemin koşulları genel olarak liman yapılaşmasına uygun değildir. Deniz tabanı eğimi %10'dan yüksek olduğu ve bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunduğu öngörülmektedir.

36,7083°N-27,6919°E koordinatında, deniz seviyesinden 28 m yükseklikte bulunan Datça Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 2007-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yörenin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir.

Yıllık rüzgâr gülüne göre hakîm rüzgârlar karadan Batı Kuzeybatı (WNW)-Kuzeybatı (NW) yönlerinden esmektedir. Bununla birlikte, ikincil olarak da denizden Doğu Güneydoğu (ESE)-Güneydoğu (SE) yönlerden esen rüzgârların da frekansları düşük olmasına rağmen güçlü estiği görülmektedir. Benzer durum mevsimsel rüzgâr gülleri değerlendirildiğinde kış, ilkbahar ve sonbahar mevsimleri için de gözlenmektedir. Yaz mevsimi için ise rüzgârların etkin olarak karadan Batı Kuzeybatı (WNW)-Kuzeybatı (NW) yönlerinden şiddetli estiği, ancak denizel yönler için rüzgâr şiddetinin belirgin bir şekilde düştüğü gözlenmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için 3,5-4,0 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 14-27 m/s gibi oldukça geniş bir aralıkta değişmektedir. En yüksek en büyük değer ve ortalama en büyük değer rüzgâr hızları yaz ve sonbahar aylarında, diğer aylara göre, çok daha düşük seviyelerdedir. Kış ve ilkbahar aylarının en yüksek en büyük değer rüzgâr hızlarının 20 m/s'nin üzerinde olduğu görülmektedir.

İnceleme süresi içinde yıllara göre en yüksek hıza sahip rüzgârların tamamı (2016 yılı hariç) denizden güneydoğulu yönlerden gerçekleşmiştir. Kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı da 27,3 m/s ile yine denizden Güneydoğu (SE) yönünden esmiştir.

Bölgede zamanın yaklaşık yarısında, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 3,0 m'nin altında kuzeybatılı ve güneydoğulu yönlerden dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-3 m arasında, dalga periyodu ise 1-7 s arasında değişmektedir.

15 yıllık deniz seviyesi değişimleri değerlendirildiğinde bu dönemde gerçekleşmiş en düşük ve en yüksek seviyeler arası farkın yaklaşık 70 cm olduğu görülmektedir. Ortalama olarak ise bu fark 40 cm civarında gerçekleşmiştir. Bencik Körfezi ile Martı Marina arasında akıntı hızının 2 knottan yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu alanda arazi yapısından dolayı ve kumsal alanlarının az olmasından dolayı sediman taşınımının düşük olduğu görülmektedir.

Kıyı yapısı yoğunluğunun %50 seviyelerinde olduğu görülmektedir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Ancak Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunduğu öngörülmektedir. Bundan dolayı zemin koşullarının yapılaşma için uygun olmadığı öngörülmektedir.

Martı Marina ile Kumlubükü Marina arası akıntı hızının 1 knottan az ve sediman taşınımının düşük olduğu görülmektedir. Deniz tabanı genel olarak 1/10 eğimden yüksek olmasından dolayı denizel alanda yapılaşmaya uygun değildir.

Kumlubükü Marina ile Aksaz Koyu arasında akıntı hızının 1 knottan az olduğu saptanmıştır. Bu alanda kıyı şeridinde kumsal alanın az olmasından dolayı sediman taşınımının düşük olduğu görülmektedir. Kıyıda yapılaşma ihtiyacı olduğu öngörülmektedir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygun olduğu öngörülmektedir.

36,8395°N-28,2452°E koordinatında, deniz seviyesinden 16 m yükseklikte bulunan Marmaris Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 1970-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yöre nin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir.

Yıllık rüzgâr gülüne göre hakîm rüzgâr esme yönü karadan, özellikle Batı-Kuzeybatı (WNW) olmak üzere, Batı(W)-Kuzey-Kuzeybatı (NNW) arası yönlerdendir. Bununla birlikte, ikincil olarak da denizden güneydoğulu (Doğu-Güneydoğu (ESE)-Güney-Güneydoğu (SSE) yönlerden esen rüzgârların frekansları düşük olmasına rağmen daha güçlü estiği görülmektedir. Benzer durum mevsimsel rüzgâr gülleri değerlendirildiğinde kış, ilkbahar ve sonbahar mevsimleri için de gözlenmektedir. Özellikle kış mevsiminde denizden esen rüzgârların şiddeti artmaktadır. Yaz mevsimi için ise rüzgârlar etkin olarak karadan Batı-Kuzeybatı (WNW) yönünden esmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için 2,0 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 7-19 m/s gibi oldukça geniş bir aralıkta değişmektedir. En yüksek en büyük değer ve ortalama en büyük değer rüzgâr hızları yaz aylarında, diğer aylara göre, çok daha düşük seviyelerdedir.

İnceleme süresi içinde yıllara göre en yüksek hıza sahip rüzgârların tamamı denizden güneydoğulu yönlerden gerçekleşmiştir. Kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı da 19,0 m/s ile yine denizden Güneydoğu (SE) yönünden esmiştir.

Bölgede zamanın yaklaşık %75'inde, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 4,0 m'nin altında Güneydoğu (SE)-Güney Güneybatı (SSW) arası ve batılı yönlerden dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-4 m arasında, dalga periyodu ise 1-8 s arasında değişmektedir.

7,5 yıllık deniz seviyesi değişimleri değerlendirildiğinde bu dönemde gerçekleşmiş en düşük ve en yüksek seviyeler arası ortalama farkın yaklaşık 60 cm olduğu görülmektedir.

4.1.5.6. 6.Bölge Marmaris – Köyceğiz – Ortaca –Dalaman Bölgesi

Aksaz Koyu ile Ekincik Marina arası akıntı hızı ve sediman taşınımının düşük seviyede olduğu görülmektedir. Bu alanda kıyıda yapılaşmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Ekincik Marina ile Göcek arası akıntı hızı ve sediman taşınımı, Göcek Körfezi ve civarı hariç düşük seviyede olduğu görülmektedir. Bu alanda kıyıda yapılaşma ihtiyacı bulunmaktadır. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede yer yer sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının yapılaşma yer yer uygun olmadığı öngörülmüştür.

36,7719°N-28,7986°E koordinatında, deniz seviyesinden 12 m yükseklikte bulunan Dalaman Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 1987-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yörenin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir.

Yıllık rüzgâr güllüne göre hakîm rüzgâr esme yönü denizden güneyli (Güney Güneydoğu (SSE)-Güney Güneybatı (SSW) arası) yönlerden ve karadan Kuzeybatı (NW)-Kuzeydoğu (NE) arası yönlerdendir. Benzer durum mevsimsel rüzgâr gülleri değerlendirildiğinde ilkbahar ve sonbahar mevsimleri için de gözlenmektedir. Bununla birlikte, kış mevsimi için karadan Kuzeybatı (NW)-Kuzeydoğu (NE) arası yönlerin, yaz mevsiminde ise denizden güneyli yönlerin hakîm olduğu görülmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için 2,0 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 8,5-12 m/s arasında değişmektedir. Ortalama en büyük değer rüzgâr hızları yaz aylarında, diğer aylara göre, nispeten daha düşük seviyelerdedir. İnceleme süresi içinde kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı 12,2 m/s ile denizden Güney Güneydoğu (SSE) yönünden esmiştir. Bölgede zamanın yaklaşık %75'inde, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 4,0 m'nin altında Güneydoğu (SE)-Güney Güneybatı (SSW) arası ve batılı yönlerden dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-4 m arasında, dalga periyodu ise 1-8 s arasında değişmektedir.

7,5 yıllık deniz seviyesi değişimleri değerlendirildiğinde bu dönemde gerçekleşmiş en düşük ve en yüksek seviyeler arası ortalama farkın yaklaşık 60 cm olduğu görülmektedir.

4.1.5.7. 7.Bölge Fethiye – Seydikemer Bölgesi

Göcek ile Fethiye arasında akıntı hızının, Göcek civarında 2 knottan yüksek, Fethiye tarafında 1 knottan düşük olduğu görülmektedir. Sediman taşınımı ise bu alanda kumsal yoğunluğunun az olmasından dolayı düşük seviyededir. Göcek ve Fethiye arasında yapılaşma ihtiyacı görülmektedir. Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına

uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Fethiye Körfezi'nde akıntı hızının 1 knottan düşük olduğu görülmektedir. Sediman taşınımı ise bu bölgede kumsal alan olması ve körfezin coğrafik şekli itibari dolayısıyla yüksektir. Kıyıda yapılanmaya ihtiyaç yoktur.

Fethiye ile Ölüdeniz arasında akıntı hızının 1 knottan düşük olduğu görülmektedir. Bu alanda kumsal alanlarının az olmasından dolayı sediman taşınımı düşüktür. Kıyıda yapılaşma ihtiyacı görülmektedir. Deniz tabanı eğimi genel olarak %10' dan yüksek ve derinliğin liman yapılaşması için pek uygun olmadığı öngörülmüştür. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Ölüdeniz ile Kabak Koyu arasında akıntı hızı 1 knottan daha düşüktür. Bu alanda kumsal alanları yoğun olduğundan dolayı sediman taşınımı yüksektir. Deniz topoğrafyası ve zemin koşulları genel olarak liman yapılaşmasına uygun değildir. Deniz tabanı eğimi %10'dan yüksek olduğu ve bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunduğu öngörülmektedir.

Deniz tabanı eğimi %10' dan az olduğu için liman yapılaşmasına uygundur. Bölgede sorun çıkarması olası ince malzeme bulunmamaktadır. Bundan dolayı zemin koşullarının liman yapılaşması için uygun olduğu öngörülmektedir.

Patara Plajı ile Antalya sınırı arası akıntı hızı 1 knottan düşüktür. Sediman taşınımı ise bu alanda kumsal alanlarının yoğunluğundan dolayı yüksektir.

36,6266°N-29,1238°E koordinatında, deniz seviyesinden 3 m yükseklikte bulunan Fethiye Meteoroloji İstasyonunun HYDROTAM-3D veri tabanında mevcut 1970-2016 yılları arası saatlik rüzgâr verileri kullanılarak yörenin rüzgâr iklimi özellikleri belirlenmiştir.

Yıllık rüzgâr gülüne göre hakîm rüzgâr esme yönü, özellikle Doğu Kuzeydoğu (ENE) olmak üzere, karadan doğulu (Kuzeydoğu (NE)-Doğu Güneydoğu (ESE) arası) yönlerdendir. Bununla birlikte, ikincil olarak da denizden Güney Güneybatı (SSW)-Batı Kuzeybatı (WNW) arası yönlerden esen rüzgârların etkili olduğu görülmektedir. Benzer durum mevsimsel rüzgâr gülleri değerlendirildiğinde de gözlenmektedir.

Aylık ortalama rüzgâr hızı değerleri 12 ay için de 1,5 m/s civarında iken, en yüksek en büyük değer rüzgâr hızları 8-16 m/s gibi geniş bir aralıkta değişmektedir. Ortalama en büyük değer rüzgâr hızları yaz aylarında, diğer aylara göre, nispeten daha düşük seviyelerdedir. İnceleme süresi içinde yıllara göre en yüksek hıza sahip rüzgârlar çoğunlukla karadan doğulu yönlerden gerçekleşmiştir. Kaydedilen en yüksek rüzgâr hızı da 16,0 m/s ile yine karadan Doğu Kuzeydoğu yönünden esmiştir.

Bölgede zamanın yaklaşık %70'inde, dalga yüksekliklerinin 0,5 m'den küçük olduğu durum olarak tanımlanan, sakin deniz durumu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bölgede hakîm olan rüzgârlar nedeniyle gelişen, dalga yükseklikleri çoğunlukla 3,0 m'nin altında

güneyli (SE-SW arası) ve batılı (W-WNW arası) dalgalar gözlenmektedir. Dalgaların en etkili olduğu dönem kış mevsimi, en sakin olduğu ise yaz mevsimidir. Genel olarak, belirgin dalga yükseklikleri 0-3 m arasında, dalga periyodu ise 1-8 s arasında değişmektedir.

4.1.6. Deniz Ekosistemi Uzman Değerlendirme Raporu

Kıyıların iklim değişikliğine uyum ve azaltma yaklaşımı çerçevesinde deniz seviyesi yükselmesi, taşkın ve su baskın potansiyeli, fırtına kabarması, akarsu havzaları vb. iklimsel olaylara karşı bölgeler düzeyinde politika, strateji ve eylemler geliştirilmiştir. Bu kapsamda kırılgan alanlar belirlenmiş, iklim değişikliğine karşı hassasiyet sınıflandırılması yapılmıştır. Sel, taşkın, deniz seviyesi yükselmesi gibi afet tehlikelerine maruz kalan alanların CBS ortamında orta ve uzun vadeli projeksiyonları haritalandırılmıştır.

KAAY Hassas ve Az Hassas Su Alanları Tebliği'nde belirlenen hassas ve az hassas su alanlarının dört yılda bir güncellenme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda TÜBİTAK MAM ÇTÜE tarafından yürütülen ve 2012 yılında başlayan "Türkiye'de Havza Bazında Hassas Alanların ve Su Kalitesi Hedeflerinin Belirlenmesi Projesi (Hassas)" nde kıyıların hassas alan güncelleme çalışmaları tamamlanmıştır. Söz konusu projede kıyı hassasiyet sınıflandırmasının su çerçeve direktifine uyumlu olabilmesi için 2011-2013 yılları arasında tamamlanan TÜBİTAK MAM ÇTÜE tarafından yürütülen "Deniz ve Kıyı Suları Kalite Durumlarının Belirlenmesi ve Sınıflandırılması Projesi (DeKoS)" kapsamında belirlenen kıyı su kütleleri (su yönetim birimleri, SYB) ayrımları temel alınarak değerlendirme yapılmıştır. Tablo 16'da SINHA Projesi'nde oluşturulan Ege Denizi kıyılarına ait bölgelerin karasal kirletici yüklerin oluşturduğu riskleri ortaya koyan Hassas Projesi kapsamında oluşturulan hassasiyet sınıfları ve risk düzeyleri ile SINHA projesi Hassas Alan/Sıcak Nokta dereceleri verilmektedir. Koruma bölgelerinde bölgelerde noktasal, karasal ve denizel kirletici kaynakları bulunduğundan planlamaya olanak sağlayacak arıtma tesisleri bu bölgelerde önceliklidir. Bu bölgelerde kirlilik düzenli olarak ölçülmeli ve buna yönelik sistemler artırılmalıdır.

Tablo 17: Bölgeler İçin Risk Tanımı

Bölge	Su Kütleli Yönetimi	Risk Matris Değerleri	KAAY Risk Sınıflandırması	SINHA Sınıflandırması
1	Kuşadası -Söke	3	Orta Riskli (İzlenmesi Gereken) Alanı	Hassas Alan
2	Didim – Kuzey Milas	2	Potansiyel Riskli Alan	Hassas Alan
3	Bodrum- Güney Marmaris	3	Orta Riskli (İzlenmesi Gereken) Alanı	Hassas Alan
4	Menteşe- Ula	4	Az Riskli Alan	Hassas Alan
5	Datça -Güney Marmaris	2	Potansiyel Riskli Alan	Hassas Alan
6	Marmaris-Köyceğiz- Ortaca-Dalaman	4	Az Riskli Alan	

7	Fethiye-Seydikemer	2	Potansiyel Riskli Alan	Hassas Alan
---	--------------------	---	------------------------	-------------

4.2. SİLÜET ANALİZİ

Genel İlkeler

- Yapıların dış cephedeki sıva ve boyama işlemlerinin bitirilmeden iskan ruhsatı düzenlenmemelidir.
- Bakımsız olan yapıların sağlıklaştırma çalışmalarını yapılmalıdır.
- Kıyı silüetini bozan mekânsal ekler ve sonradan eklenen mimari elemanlar kaldırılmalıdır.
- Çevre ve yörenin doğal, kültürel, mimari, tarihi, ekonomik estetik, görsel değerlerini ve özgün kimliğini koruyarak ön plana çıkararak bir projelendirme anlayışıyla hareket edilmelidir.
- Deniz esintisinin arka sokaklara kadar taşınabileceği kıyıya dik açıklıklar, boşluklar, yollar açılmalıdır.

Bodrum

- Doğal silüeti olumsuz etkileyebilecek rüzgâr tribünlerinin sayısı dondurulmalı veya kıyı silüetini etkilemeyecek alanlara yapılmalıdır.
- Kent silüetini oluşturan (mavi çizgi) yaklaşık olarak 120 m kot olup, bu kot sınır kabul edilip yüksek kotların imara açılmasının önüne geçilmelidir.
- Kent içinde kalan (Doluluk-Boşluk analizinde) belirtilen açık alanların korunmalı veya kamusal alan olarak işlevlendirilmelidir.
- Kitle analizinde işaretlenen ve kıyıda bakıldığında duvar etkisi yaratan yapılaşmalardan uzak durulmalıdır.
- Yapılar arasında kanunda belirtilen mesafe korunmalıdır.
- Beyaz ve beyazın tonu dışındaki renkler cephe boyamasında kullanılmamalıdır.

Datça

- Kıyıda bakıldığında görsel kirlilik oluşturan anten, uydu, çanak gibi öğelerin kıyıda görünmeyecek noktalara yerleştirilmelidir.
- Kıyıda açık alanlar kamusal kullanımlara ayrılmalıdır.
- İskele mahallesi'ndeki yapılaşmaların yoğunluğu muhafaza edilmelidir.
- Bina cephelerinde doğa ile uyumlu açık renkler kullanılmalıdır.
- Kent silüetini oluşturan (mavi çizgi) yaklaşık olarak 100 m kot olup, bu kot sınır kabul edilip yüksek kotların imara açılmasının önüne geçilmelidir.

Marmaris

- Yapılar arasında kanunda belirtilen mesafe korunmalıdır.

- Kent silüetini oluşturan (mavi çizgi) yaklaşık olarak 50 m kot olup, bu kot sınır kabul edilip yüksek kotların imara açılmasının önüne geçilmelidir.
- Kıyı alanlarında yüksek katlı yapıların yapımına izin verilmelidir.
- Kumsal alanları büyük oteller tarafından kapatılmamalıdır.

Didim

- Yapılar arasında kanunda belirtilen mesafe korunmalıdır.
- Kıyıdaki açık alanlar kamusal kullanımlara ayrılmalıdır.
- Kıyı alanında bulunan ve duvar etkisi yaratan kitlesel olarak büyük yapılar yapımı durdurulmalı ve insan ölçeğinde yapılaşmalar yapılmalıdır.
- Yapılaşmanın, doğal silüeti bozmasına izin verilmemelidir.

Fethiye

- Yapılar arasında kanunda belirtilen mesafe korunmalıdır.
- Kent silüetini oluşturan (mavi çizgi) yaklaşık olarak 20 m kot olup, bu kot sınır kabul edilip yüksek kotların imara açılmasının önüne geçilmelidir.
- Kıyıda bakıldığında görsel kirlilik oluşturan direk, aydınlatma öğeleri gibi öğeler kıyıda görünmeyecek noktalara yerleştirilmelidir.
- Kıyıda bulunan boşluk alanlar kamusal alan olarak kullanılmaya devam ettirilmelidir.

Kuşadası

- Yapılar arasında kanunda belirtilen mesafe korunmalıdır.
- Kent silüetini oluşturan (mavi çizgi) yaklaşık olarak 110 m kot olup, bu kot sınır kabul edilip yüksek kotların imara açılmasının önüne geçilmelidir.
- Kent içinde kalan (Doluluk-Boşluk analizinde) belirtilen açık alanların korunmalı veya kamusal alan olarak işlevlendirilmelidir.
- Doğal silüeti olumsuz etkileyebilecek rüzgâr tribünlerinin sayısı dondurulmalı veya kıyı silüetini etkilemeyecek alanlara yapılmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5. PLAN KARARLARI

Planlama çalışmalarının birinci bölümünü oluşturan uzman değerlendirme raporları sonucunda elde edilen veriler, geleceğe yönelik yapılan projeksiyonlar, arazi çalışmaları ve paydaşlar ile yapılan mülakatlar sonucunda elde edilen veri ve talepler doğrultusunda kıyı yapısı ihtiyacı ve çeşitleri belirlenmiştir. Kıyı yapısının çeşidi, türü ve kapasitesine göre öncelikli tesis kararları belirlenen bölge ve alt bölge detayında verilmiş olup, kesin yer seçimi yapılmamış bunun için daha detaylı çalışmalara başvurulması istenmiştir. Yapılacak bölgenin yer seçimine ilişkin karar ise tamamen bilimsel bir yöntem olan Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi (Matris) kullanılmıştır.

5.1. ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMİ (MATRİS)

Kıyı alanlarında planlanan bir faaliyetin çevresel etkilerinin değerlendirilebilmesi için yapılacak olan çalışmaların sistematik, objektif ve disiplinler arası özellikler taşıması gereklidir. Çalışmaların sistematik olması koşulu, çevrenin fiziksel, biyolojik, kültürel ve sosyo-ekonomik bileşenlerine muhtemel etkilerin eksiksiz düzenli ve bilimsel titizlikle belirlenmesini sağlar.

Kıyı alanlarında uygulanacak projeler için sadece ekonomik ve teknik değil, çevresel açıdan da en sürdürülebilir ve tüm taraflarca kabul edilebilir yerin seçilmesini sağlanmalıdır. Genel olarak herhangi bir kıyı alanında uygulanmak istenen projenin çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan en uygun yer seçimi için kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- Potansiyel alanların bir listesinin hazırlanması (hem tercih edilen hem de alternatif alanları içerecek şekilde).
- Her alanın ekolojik ve sosyo- kültürel anlamda tanımlanması.
- Doğal ve sosyo-kültürel kaynakların bozulması anlamında her alanın etkileri kaldırma kapasitesinin analiz edilmesi.
- Ciddi çevresel sınırlamaları olan alanların elimine edilmesi.
- Nehirlerin denize döküldüğü deltalar ve bu alanların hassasiyeti
- Koy ve körfezler
- Mevcut su kalitesi
- Nesli tükenme tehlikesi altında olan türlerin yaşam alanları (ör: Akdeniz fokları, kareta kareta vb.)
- Rüzgâr, gelgit, akım ve hava şartları gibi fiziksel karakteristikler
- Su sirkülasyonunun azalması ve sedimantasyonun yoğun olabileceği alanlar
- İnşaat malzemesi, kalifiye işçi, yan sanayi, enerji kaynağı, atık depolama tesisleri ve nakliye olanakları

- Acil durum halinde (kaza, sızıntı, vb.) etkilenebilecek alanlar
- Etkilenen halkla görüşülmesi.
- Alternatiflerin uygunluğa göre sıralanması ve sebepler ortaya konarak yerin seçilmesi.

Bu tür projelerde denizler, nehirler ve göller gibi su kaynakları üzerinde gerçekleştirilen değişiklikler ve insanlar tarafından inşa edilen yapılar su ortamı üzerinde doğrudan etkilere sahipken, proje alanının yakın çevresinde bulunan ekosistemler ve yaşayanlar üzerinde doğrudan ve dolaylı etkilere sahip olabilirler.

Ülkemizde yapılan fiziki planların doğal kaynakların ekolojik yapılarını ve çevresel özelliklerini yeteri kadar göz önüne almadan hazırlanması çok çeşitli çevre sorunlarını gündeme getirmektedir. Bu bağlamda planlama çalışmaları kapsamında fiziki planların oluşturulmasında öncelikle çevresel etkileşimlerin belirlenmesi zorunluluk arz etmektedir.

Çevresel etkileşim alanlarının belirlenmesi, mekânsal planlama çalışmalarının kullanılabilirliği açısından kilit aşamalarından birisidir. Özellikle, zaman, bütçe ve mevcut veriler ile ilgili uygulamaya ilişkin kısıtlar ile gelecekteki uzak zaman dilimlerine uzanabilecek karmaşık çevresel etkileşimlerin ele alınması arasında bir dengenin oluşturulmasıyla uygun mekânsal sınırların belirlenmesi zorlu bir süreçtir. Etki alanının belirlenmesi için haritaların kullanılması bir başlangıç noktasıdır. Topluluklar üzerindeki etkilerin, arazi tabanlarının ve diğer doğal kaynakların mekânsal bir portresinin ortaya konulabilmesi için, mevcut yerleşimler ile arazi kullanım düzenlerini ve çevresel etkileşimleri gösteren harita çakıştırma teknikleri kullanılabilir. Bu açıdan çevresel etkileşimleri göstermede matris yöntemleri kullanılmaktadır.

Etkileşim Matrisi, iki miktar arasındaki ilişkiyi tablo şeklinde gösterir. Matrisler genellikle bir eylemin belirli bir çevresel bileşeni etkileme olasılığını belirlemek veya çeşitli ekosistem bileşenlerine ilişkin çeşitli etki özelliklerinin (örneğin süre, büyüklük) bir sıralamasını oluşturmak için kullanılır. Matrisler kapsam belirleme uygulamaları sırasında potansiyel olarak “en güçlü” sebep-sonuç ilişkilerini belirleyen ve daha sonra değerlendirmenin sonuçlarını kısa bir şekilde özetleyen bir araç örneğidir. Bununla birlikte, matrisler sadece etkileşim ile ilgili olarak varılan sonuçları gösterir ve gösterilen sonuca yol açan altta yatan varsayımları, verileri ve hesaplamaları göstermezler; matrisler karmaşık ilişkilerin basit bir şekilde ortaya konulmasıdır.

Matris yöntemleri genel olarak değerlendirilirse, bunların uygulanması ve anlaşılması kolay metotlar oldukları görülür. Bu yöntemlerle ilk aşamada çok sayıda faaliyet bileşeni ile çevresel bileşenin arasındaki etkileşimlerin belirlenmesi mümkündür. Genişletilmiş matris yöntemleriyle etkilerin, zaman içindeki davranışları ve bazı durumlarda olasılık yapıları, basit bir biçimde de olsa, değerlendirme kapsamına alınabilir. Öte yandan, matris yöntemleriyle her defasında tek bir faaliyet alternatifi değerlendirilebilmekte, alternatifler arası kıyaslamalar yapılamamaktadır. Sayısal ve kombine matrislerde etkilerin şiddet ve kapsamı niceliğeleştirilmeye çalışılmakla beraber, puanlamalarda sübjektif unsurların değerlendirmeyi saptırması mümkündür.

Aydın Muğla Bütünleşik Kıyı Alanı için plan kararlarının üretilmesi sürecinde yapılacak olan çalışmaların sistematik, objektif ve disiplinler arası özellikler taşıması gereklidir. Bunun için yapılacak çalışmaların, planlama alanında yer alması olası kıyı tesislerinin buldukları yere özgü; denize ve karaya, fiziksel, biyolojik, kültürel ve sosyo-ekonomik olası etkilerinin; eksiksiz, düzenli ve bilimsel titizlikle yapılmasını gerektirmektedir.

Genel olarak herhangi bir kıyı alanında uygulanmak istenen projenin mekânsal, çevresel, teknik ve ekonomik açıdan en uygun yer seçimi için, kapsamlı çalışmaların yapılması kaçınılmazdır.

Seçilecek yerin, özellikle, çevresel açıdan sürdürülebilir ve tüm taraflarca kabul edilebilir konumda olması gerekmektedir. Aydın Muğla İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları için bu araştırmalar Araştırma Raporu'nda sunulmuştur.

Aydın Muğla Bütünleşik Kıyı Alanları Plan kararları ile birlikte kıyı yapılarına ilişkin istemleri yanıtlamak ve alanın çeşitli açılardan değerlendirilmesini yapmak üzere bir matrisin hazırlanması ön görülmüştür.

Bu matriste Planlama Alanı'nda yapılması olası kıyı tesislerinin yer seçiminin uygunluğunu belirlemek için;

- **Kara Tarafının Deniz Tarafı ile Mekânsal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Ölçütler,**
- **Deniz Tarafının Kara Tarafı ile Mekânsal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Ölçütler,**
- **Çevresel Etki Ölçütleri,**
- **Ekolojik ve Biyolojik Çeşitlilik Ölçütleri**

matrisin ana ölçütleri olarak belirlenmiştir.

Ana ölçütler; etkilerinin doğru olarak belirlenebilmesi için, alt ölçütlerle ayrıntılandırılmıştır. Aşağıda ana ve alt ölçütlerin seçilmesinin gerekçeleri açıklanacaktır.

5.1.1. Kara Tarafının Deniz Tarafı ile Mekânsal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Ölçütler

Aydın Muğla Bütünleşik Kıyı Alanları planlamasının karar üretimi aşamasında, kara tarafında belirlenmiş olan Planlama Alanı ile Etkileşim Alanı'nın (kıyı gerisinin) doğal özellikleri ile bu alanların koruma statülerinin, kentsel kullanım alan türlerinin ve iletişim ve ulaşım olanaklarının bilinmesi ve bu konuların önemlerinin belirlenerek değerlendirilmesi gerekli ve önemli görülmektedir.

Kıyılarda yapımı söz konusu olabilecek kıyı yapılarının yer alacağı alanların, kıyının ve kıyı geri taraflarının fiziksel özellikler bağlamında topoğrafik özelliklerinin, jeolojik yapısının ve erozyon durumunun ele alınmasının; söz konusu kıyı yapısı için olduğu kadar kıyı gerisi için de yaşamsal önemi vardır.

Topoğrafyası özellikle eğim açısından uygun olmayan alanlarda herhangi bir türde kıyı yapısına yer verilmesi uygun olmayacağı gibi, kıyı gerisinde bu kıyı yapısını destekleyecek tesislerin konuşlandırılmasında da doğal yapı açısından sınırlamaların, koruma statüleri belirlenmiş doğal ve kültürel varlıkların bulunması söz konusudur. Kuşkusuz bu sınırlamaların ve değerlerin de önem ve özelliklerine göre planlama kararlarının üretilmesinde dikkate alınması gereklidir.

Öte yandan kıyı tesislerinin yakınında, bu tesislerle birlikte etkileşerek kullanılması gerekli olan ve mekânsal kullanımlar olarak adlandırılabilen ve yerleşim alanları kapsamında yer alması olası tüm kullanımların alanları, yapı ve nüfus yoğunlukları, fiziksel özellikleri ve işlevleri de kıyı yapıları ile birlikte ele alınmak zorundadır. Çünkü, yukarıda da ifade edildiği gibi bu kullanımlar kıyı tesisleri ile kaçınılmaz olarak etkileşeceklerdir. Bu etkileşimde kıyı yapıları ile kıyı gerisindeki kullanım türlerinin uyumlu, karşılıklı olarak işlevlerini yerine getirmede güçlükler yaratmayan konuma ve fiziksel özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu durumun çok sağlıklı biçimde saptanmasının, kıyı tesisinin yer seçimi ve varlığını sürdürmesi açısından önemi vardır.

Yapımı söz konusu kıyı tesisinin yeri olarak belirlenmesi olası alanın hemen gerisinde bir kentsel alanın bulunması, genellikle kentsel alanın kıyı ile görsel ve işlevsel ilişkilerinin

kesilmesine, işlevsel mevcut durumun değişikliğe uğramasına, doku bozulmasına neden olmaktadır. Ülkemizde birçok örneği olan bu durum, farklı büyüklükteki yerleşmelerin görsel ve özgün özelliklerini değiştirdiği gibi, işlevsel olarak da değişikliklere neden olmakta, kentsel dokuda işlevsel değişiklikler nedeniyle bozukluklar meydana gelmektedir. Kıyı yapılarının yer seçiminde bu konunun da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kıyı yapılarının etkileşimde bulunması doğal olan Planlama ve Etkileşim Alanlarından başka Planlama Bölgesi ile ülkesel ölçekte de iletişim ve ulaşım bağlantılarının varlığı önem sunmaktadır. Bu nedenle bu bağlantıların da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklama uyarınca Planlama Alanı'nda kara tarafının deniz tarafı ile mekânsal etkileşiminin belirlenmesine bağlamında;

- Doğal Yapı Ölçütleri,
- Kentsel Yapıya İlişkin Ölçütler,

Olarak kümelendirilen ölçütler belirlenmiş; kümelerde yer alan alt ölçütler de kümelere göre aşağıda verilmiştir.

Doğal Yapı Ölçütleri

- Jeolojik Yapı,
- Orman Alanları
- Doğal Koruma Alanları,
- Biyoçeşitlilik
- Topoğrafik Eşikler,
- Tarım Alanları,
- Erozyon.
- Doğal Afet (Tsunami, Küresel Isınma, Sel)

Kentsel Yapıya İlişkin Ölçütler

- Kentsel Koruma Alanları,
- Kentsel Yerleşim Alanları
- Plaj Alanları
- Erişilebilirlik
- Yasaklı Bölgeler
- Kıyının Jeomorfolojik Yapısı

5.1.1.1. Doğal Yapı Ölçütleri

5.1.1.1.1. Jeolojik Yapı

Aydın Muğla Bütünleşik Kıyı Alanları'nın deniz tarafının olduğu kadar kara tarafının kıyı yapısı yapımına jeolojik açıdan uygunluğu, son derece önemle alınması gerekli bir konudur. Bu nedenle jeolojik yapının iki alt ölçüte göre değerlendirmesi uygun görülmüştür. Çünkü, kara tarafının alüvyonal bir yapıda olması ile alüvyona göre daha dayanıklı olacağı değerlendirilen öteki formasyonları içeren bir yapıda olması arasında önemli fark vardır.

- a. Alüvyonal Yapı, Plaj Kumulları
- b. Diğer Formasyonlar

5.1.1.1.2. Orman Alanları

Planlama alanının kıyı gerisinde orman alanlarının varlığı kıyı yapılarının yapımı için çok önemli bir sınırlayıcıdır. Bu nedenle orman alanlarının varlığının olumsuz bir alt ölçüt olarak değerlendirilmesi; orman alanlarının bulunmamasının ise olumlu bir alt ölçüt olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

5.1.1.1.3. Doğal Koruma Alanları

a. Sulak Alanlar, Tuzla, I. Derece Doğal Sit Alanları: “Kesin Korunacak Hassas Alanlar”, “Nitelikli Doğal Koruma Alanları”, “Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları” olarak kümelendirilmiş olan doğal sit alanlarının korunması yasal düzenlemelerle güvence altına alınmış bulunmaktadır. Bu bakımdan, Kesin Korunacak Hassas Alanlar'da ya da yakın çevresinde, sulak alanlarda olduğu gibi yer alması olası kıyı yapılarının alanlarının özenle korunması bağlamında kara tarafında kararlar üretilmesi gerekmektedir.

b. Milli Park Yasası Kapsamındaki Alanlar, ÖÇK: Milli Parklar özel bir yasa ile koruma altına alınmıştır. Yasada milli park alanlarının kullanımına ilişkin önemli sınırlayıcılara dayalı koşullar bulunmaktadır. Bu nedenle kıyıya ulaşmış milli park alanlarında olası kıyı yapı istemlerinin ya da türlü nedenlerle zorunlu olarak yapımı söz konusu olan kıyı yapılarının milli park yasasına ve bu yasaya dayalı olarak hazırlanmış olan Uzun Devreli Gelişme Planlarının koşullarına uygun olması zorunlu görülmektedir. Özel Çevre Koruma Bölgeleri için de benzer bir duyarlılığın gösterilmesi kaçınılmazdır.

c. 2. Ve 3. Derece Doğal Sitler: “Nitelikli Doğal Koruma Alanları”, “Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları”nın korunması da yasal düzenlemelerle, ilke kararları ile güvence altına alınmış bulunmaktadır. Bu türden sit alanlarında özellikle kamu kullanımına yönelik altyapı tesislerinin yapımına olanak veren hükümler bulunması, plan kararlarının üretilmesini kolaylaştırıcı bir olgudur.

d. Doğal Koruma Alanının Bulunmaması: Kıyı yapılarının yapımı söz konusu alanlarda Doğal Koruma Alanları'nın bulunmaması en uygun durum ölçütüdür.

Sonuç olarak; Yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca kıyı yapılarının yapılması olası alanlarda Doğal Koruma Alanlarına ilişkin ölçütler kapsamında olarak sulak alanların,

doğal sit alanlarının, milli parkların, özel çevre koruma alanlarının titizlikle birer alt ölçüt olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

5.1.1.1.4. Biyoçeşitlilik

Araştırma Alanı içerisinde özel koruma statüsüne sahip alanları bulunmaktadır. Fok Yaşam Alanı, Kaplumbağa Yaşam Alanı, nesli koruma altına alınmış olan türlerin kıyı ile karanın birleştiği alanın kıyı kesimlerinde ve mağaralarda üreme, yavrulama alanları bulunmaktadır. Bu alanlar planlama aşamasında dikkat edilmesi gereken önemli katmanlardan biridir.

5.1.1.1.5. Topoğrafik Eşikler

Eğimli araziler özellikle kıyının kara tarafında yapımı olası tesislerin yapımında ve kullanılmasında önemli güçlükler yaratma potansiyeli olan arazilerdir. Söz konusu arazinin eğimi azaldıkça yapım ekonomik olacak, kullanım kolaylığı artacaktır. Bu nedenle kıyı yapılarının yer seçiminde arazi eğiminin de doğal yapı ölçütleri arasında yer alması ön görülmüştür. Bu ana ölçüt farklı eğim kademelerine göre alt ölçütlere bölünerek:

- a. %0-5 eğimli alanlar,
 - b. %6-10 eğimli alanlar,
 - c. %11-15 eğimli alanlar,
 - d. %16-30 eğimli alanlar,
 - e. %30 <eğimli alanlar,
- biçiminde değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

5.1.1.1.6. Tarım Alanları

Tarım alanları ve topraklar, yasal düzenlemelerle sınıflandırılmış ve bu alanlar üzerinde yapımı söz konusu yapılara ilişkin kısıtlar getirilmiştir. Bu sınıflama; Marjinal Tarım Arazisi, Dikili Tarım Arazisi, Özel Ürün Arazisi, Mutlak tarım Arazisi biçiminde yapılmıştır.

5.1.1.1.7. Erozyon

Erozyon, denizler için olduğu kadar kara tarafı için de oluşum biçimiyle doğal kaynak kaybı olarak titizlikle denetim altına alınması, daha da iyisi önlenmesi gerekli bir olgudur. Bu nedenle;

- a. Orta
- b. Şiddetli
- c. Çok şiddetli olarak kümelendirilen erozyonun varlığı da bir alt ölçüt olarak değerlendirme konusu edilmiştir.
- d. Erozyonun hiç olmaması en elverişli ortamı oluşturmuş olacaktır. Bu durum da bir alt ölçüt olarak belirlenmiştir.

5.1.1.1.8. Doğal Afet (Tsunami, Küresel Isınma, Sel, Deprem vb.)

Araştırma alanının tamamı 1. Derece deprem bölgesi içinde yer almaktadır. Deprem etkisiyle denizde yer yer yükselmeler meydana gelebilir. Özellikle kentsel yerleşik alanlarda görülme olasılığı büyük risk taşımaktadır. Yer seçim kriteri olarak önemli bir ölçüttür.

5.1.1.2. Kentsel Yapıya İlişkin Ölçütler

Bu ana ölçüt, kıyı yapılarının, özellikle limanların ve balıkçı barınaklarının kıyı yerleşmelerinin kıyı ile ilişkilerini kesecek biçimde konuşlandırılması nedeniyle belirlenmiş bir ölçüttür.

5.1.1.2.1. Kentsel Koruma Alanları

Kıyı yapılarının konuşlandırılmasında kıyı gerisinde var olan farklı türdeki kentsel ve arkeolojik sitlerin korunması ve yaşatılması gerekli ve zorunludur. Koruma alanlarının alt ölçütleri aşağıda verilmiştir.

- a. Deniz Arkeolojisi, 1. Derece Arkeolojik Sit
- b. Kentsel Sit, 2. Derece Arkeolojik Sit
- c. Üçüncü Derece Arkeolojik Sitler
- d. Sit Alanının Bulunmaması

5.1.1.2.2. Kentsel Yerleşim Alanları

Kıyı yapısının yapılacağı yerde kentsel kullanım alanlarının bulunması yer seçimi ve yapım aşamasında kolaylık sağlayacağından yerleşim alanlarının bulunması ve bulunmaması alt ölçüt olarak belirlenmiştir.

5.1.1.2.3. Plaj Alanları

Kentsel yaşamda ve turizm etkinlikleri kapsamında, özellikle yaz aylarında günü birlik kullanıma dönük bir doğal değer alanıdır. Bu alanların doğal değer olarak, kentsel kullanım alanlarında ya da yakın çevrelerinde yer almaktadır. Bu nedenle ayrı bir ölçüt olarak değerlendirilmeleri uygun görülmüştür. Plaj alanlarının alt kriterleri olarak;

- a. A Kalite ve Mavi Bayraklı Plajların Bulunması
- b. B Kalite ve Mavi Bayraklı Plajların Bulunması
- c. C Kalite ve Mavi Bayrağı Olmayan Plajların Bulunması
- d. Plaj Varlığının Bulunması belirlenmiştir.

5.1.1.2.4. Erişilebilirlik

Kıyı yapılarının yer seçiminde ulaşılabilirlik ve iletişimin varlığı seçilen alanın elverişliliğine kanıt olarak değerlendirilebilir.

A. Karayoluna Yakınlık: Kıyı yapılarının yer seçiminde, olası tesisin kara yönündeki ulaşım bağlantılarının varlığı, bu bağlantıların teknik ve geometrik standartlarının yüksekliği, tesise ulaşılabilirliği kolaylaştıracak artıracak dolayısıyla verimliliği de artmış olacaktır. Alt kriterler olarak;

- a. D330, D400 ve D525 Karayollarına 25 km'den Daha Uzak Olması
- b. D330, D400 ve D525 Karayollarına 25 km'den Daha Yakın Olması

belirlenmiştir.

B. Havalimanına Yakınlık: Kıyı yapılarının yer seçiminde olası tesisin havalimanlarına olan yakınlığı özellikle turizmin gelişmesinde önemli rol oynayacağı düşünüldükçe kriter olarak belirlenmiştir. Alt kriterler olarak;

- a. Havalimanına 45 km'den Daha Uzak Olması
- b. Havalimanına 25-45 km Arası Mesafede Olması
- c. Havalimanına 0-25 km Arası Mesafede Olması

belirlenmiştir.

5.1.1.2.5. Yasaklı Bölgeler

Araştırma alanı jeopolitik konum olarak ülke sınırları içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bölgesel ölçekte getirilen askeri alan, askeri yasak bölge ve askeri güvenlik bölgesi kararları plan verme sürecinde dikkate alınması gereken önemli bir ölçüt olarak belirlenmiştir. Askeri bölgenin olmaması ya da olmaması alt kriterler olarak belirlenmiştir.

5.1.1.2.6. Kıyının Jeomorfolojik Yapısı

Morfolojik olarak kıyı yapısının yer seçimi incelendiğinde 2 kriter belirlenmiştir.

A. Doğal Liman Varlığı: Alt kriterler olarak doğal liman varlığının bulunması ve bulunmaması uygun görülmüştür.

B. Dik Kıyı Varlığı: Alt kriterler olarak dik kıyı varlığının bulunması ve bulunmaması uygun görülmüştür.

Tablo 18: 1. Alternatife Ait Karar Verme Yönetimi Kara Tarafı Mekânsal Kullanım Kat Sayısı

MEKANSAL KULLANIM (KARA TARAFI) (100 PUAN) (100 PUAN, AĞIRLIK PUAN KATSAYISI: 0.44)				
ANA KRİTERLER		AĞIRLIKLANDIRMA PUANI	ALT KRİTERLER	SINIFLANDIRMA PUANI
DOĞAL YAPI ÖLÇÜTLERİ (%50)	JEOLOJİK YAPI	2	Alüvyonal Yapı, Plaj Kumulları	-9
			Diğer Formasyonlar	9
	ORMAN ALANLARI	10	Orman Alanı Var	-9
			Orman Alanı Yok	9
	DOĞAL KORUMA ALANLARI	12	Sulak Alan, Tuzla, I. Derece Doğal Sit Alanları	-9
			Milli Park Yasası Kapsamındaki Alanlar, ÖÇK	-5
			2. ve 3. Derece Doğal Sitler	-1
			Doğal Koruma Alanının Bulunmaması	9
	BİYOÇEŞİTLİLİK	10	Fok Yaşam Alanı, Kaplumbağa Yaşam Alanı	-9
			Önemli Bitki ve Kuş Alanı	-5
Endemik Tür Varlığı Yok			9	

KENTSEL YAPIYA İLİŞKİN ÖLÇÜTLER (%50)	TOPOĞRAFİK EŞİK	2	%30 ve Üzeri Eğim	-9
			%16-30 Eğim	-5
			%11-15 Eğim	-1
			%6-10 Eğim	5
			%0-5 Eğim	9
	TARIM ALANLARI	10	Mutlak Tarım Arazileri, Özel Ürün Arazileri, Dikili Tarım Arazileri	-9
			Marjinal Tarım Arazileri	9
	EROZYON	2	Çok Şiddetli	-9
			Şiddetli	-3
			Orta Şiddette	3
			Hiç Yok/Az	9
	DOĞAL AFET (TSUNAMİ, KÜRESEL ISINMA, SEL VB.)	2	Afet Riski Var	-9
			Afet Riski Yok	9
	KENTSEL KORUMA ALANLARI	15	Deniz Arkeolojisi, 1. Derece Arkeolojik Sit	-9
			Kentsel Sit, 2. Derece Arkeolojik Sit	-5
			3. Derece Arkeolojik Sit	-1
			Sit Alanının Bulunmaması	9
	KENTSEL YERLEŞİM ALANLARI	2	Kentsel Kullanımın Bulunmaması	-9
			Kentsel Kullanımın Bulunması	9
	PLAJ ALANLARI	12	A Kalite ve Mavi Bayraklı Plajların Bulunması	-9
B Kalite ve Mavi Bayraklı Plajların Bulunması			-1	
C Kalite ve Mavi Bayrağı Olmayan Plajların Bulunması			5	
Plaj Varlığının Bulunmaması			9	
ERİŞİLEBİLİRLİK	2	D330, D400 ve D525 Karayollarına 25 km'den Daha Uzak Olması	-9	
		D330, D400 ve D525 Karayollarına 25 km'den Daha Yakın Olması	9	
	2	Havalimanına 45 km'den Daha Uzak Olması	-9	
		Havalimanına 25-45 km Arası Mesafede Olması	1	
		Havalimanına 0-25 km Arası Mesafede Olması	9	
YASAKLI BÖLGELER	13	Askeri Yasak Bölge Var	-9	
		Askeri Yasak Bölge Yok	9	
KIYININ JEOMORFOLOJK YAPISI	2	Doğal Liman Varlığının Bulunmaması	-9	
		Doğal Liman Varlığının Bulunması	9	
	2	Dik Kıyı Varlığının Bulunması	-9	
		Dik Kıyı Varlığının Bulunmaması	9	
TOPLAM PUAN	100			

5.1.2. Deniz Tarafının Kara Tarafı ile Mekânsal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Ölçütler

5.1.2.1. Mevcut Durum ve Potansiyel İhtiyacın Belirlenmesi

Planlama alanında yer alan kıyı türlerinin ihtiyaçların belirlenmesi taşıma kapasitesi hesabı ile yapılmakta, liman türüne göre belirlenen ihtiyacın bulunup bulunmadığı bölgelere göre matriste değerlendirilmektedir.

5.1.2.2. Dalga ve İklimsel Özellikler

Kıyı boyu kum hareketleri, kıyı dengesi, kıyı erozyon ve kumlanması, limanların kumlanması, liman içi çalkantıları, dalgakıran doğrultu ve boylarının belirlenmesi, seyir (navigasyon), tarama ihtiyacı dalga ve iklimsel özelliklerin olumlu ya da olumsuz etkisine göre değerlendirilmekte ve liman türüne göre belirlenen durum matriste değerlendirilmektedir.

5.1.2.3. Akıntı İklimi ve Oşinografi

Akıntılar yerel olarak rüzgâr kaynaklı oluşmakta, yörenin oşinografik özelliklerine göre gemi manevralarına, limandaki su alanlarında faaliyetlerin kirletici etkisinin dağılmasına ve sediman taşınım miktarına olan olumlu ya da olumsuz etkisine göre değerlendirilmekte ve liman türüne göre belirlenen durum matriste değerlendirilmektedir.

5.1.2.4. Kıyı Jeomorfolojisi ve Taşınım

Kıyı alanlarında meydana gelen erozyon problemleri incelendiğinde, bu problemin **kronik** veya **ani (akut)** olarak mı oluştuğu araştırılmalıdır. Kıyı erozyonu ve taşkınları için azaltıcı önlemler için risk analizi çalışması yapılmalıdır. Kıyı erozyonu ve taşkın problemleri için beş farklı çözüm tanımlanmaktadır. Bu çözümler aşağıdaki gibi verilmiştir;

- Pasif (sert) kıyı koruma çözümü; Mahmuz, dalgakıran, kıyı duvarı gibi.
- Aktif (yumuşak) kıyı koruma çözümü; Kıyı yenileme (yapay plaj oluşumu) gibi
- Yönetim çözümleri; Erozyona müdahale edilmeden geri çekilme gibi.
- Doğal deniz savunması; Kıyı kumullarının yok olması erozyon ve/veya kıyı taşkınlarına neden olabilir, bunun önüne geçilmesi kumulların güçlendirilmesi, yapay kumulların oluşturulması ya da kıyı duvarları inşa edilmesiyle mümkün olabilir.

Kıyı çizgisindeki bu değişimlerin kıyı yapısı yatırımlarına uygun veya uygun olmadığı değerlendirilmekte ve kıyı yapısı türlerine göre belirlenen durum matriste değerlendirilmektedir.

5.1.2.5. Deniz Topğrafyası

Kıyıların oluşumu ve bu oluşumlara uygun yapıların inşa edilmesi, akarsu ağızlarında dalga-akıntı etkileşimi nedeniyle ortaya çıkan hareketli taban yapısı da diğer ilgili konulardır.

Hareketli deniz tabanı dinamiği bütünleşik kıyı alanları yönetiminin temel kavramlarını içermektedir. İnsan ya da doğal nedenlerle meydana gelecek erozyon ya da yığılmalar ile kıyı çizgisi değişimi kıyı alanı yönetimi ile ilgilidir. Kıyı alanlarının yönetiminde karşılaşılabilecek problemlere karşı seçilecek çözümlerin doğa ile uyumlu ve sürdürülebilir dayanım gösteren bir çözüm olmasına özen gösterilmelidir. Deniz topoğrafyasının liman yatırımlarına uygun veya uygun olmadığı değerlendirilmekte ve kıyı yapısı türlerine göre belirlenen durum matriste değerlendirilmektedir.

5.1.2.6. Zemin Koşulları ve Depremsellik

Sadece liman faaliyetlerinin deprem nedeniyle aksaması ulusal ve uluslararası ticaretin durmasına değil aynı zamanda acil ihtiyaçların sevkiyatları ile liman kentinin acil tahliye işleminin de durmasına neden olacaktır. Bu nedenle limanlar acil yük sevkiyatı ve tahliye güzergâhları gibi önemli bir göreve sahiptirler. Limanın gördüğü bir hasardan kaynaklanan sosyal etki daha derin ve büyük olacağından deprem etkilerini en aza indirmek için limanın tasarımı ve yapımı zemin koşullarına ve yörenin depremselliği gözetilerek gerçekleştirilmelidir. Bu koşulların liman yatırımlarına uygun veya uygun olmadığı irdelenmekte ve kıyı yapısı türlerine göre belirlenen zemin koşulları inşaat mühendisliği açısından değerlendirilerek matriste yer almaktadır.

5.1.2.7. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Alanı

Mevcut alanlar su ürünleri yetiştirme tesislerinin (ağ ve kafes), dalyanların varlığı, balık avcılık sahaları, göçmen balıkların geçiş yolları ve mevcut duruma göre su ürünleri avcılık ve yetiştiriciliği açısından problem teşkil etmeyen uygun alanların varlığı etki alanları ile birlikte değerlendirilme, bu alanların mevcudiyeti matriste yer almaktadır.

5.1.2.8. Yasaklı Bölgeler

Araştırma alanı jeopolitik konum olarak ülke sınırları içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bölgesel ölçekte getirilen askeri alan, askeri yasak bölge ve askeri güvenlik bölgesi kararları plan verme sürecinde dikkate alınması gereken önemli bir ölçüt olarak belirlenmiştir. Askeri bölgenin olmaması ya da olmaması alt kriterler olarak belirlenmiştir.

5.1.2.9. Doğal Koruma Alanları

a. Sulak Alanlar, Tuzla, I. Derece Doğal Sit Alanları: “Kesin Korunacak Hassas Alanlar”, “Nitelikli Doğal Koruma Alanları”, “Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları” olarak kümelendirilmiş olan doğal sit alanlarının korunması yasal düzenlemelerle güvence altına alınmış bulunmaktadır. Bu bakımdan, Kesin Korunacak Hassas Alanlar’da ya da yakın çevresinde, sulak alanlarda olduğu gibi yer alması olası kıyı yapılarının alanlarının özenle korunması bağlamında kara tarafında kararlar üretilmesi gerekmektedir.

b. Milli Park Yasası Kapsamındaki Alanlar, ÖÇK: Milli Parklar özel bir yasa ile koruma altına alınmıştır. Yasada milli park alanlarının kullanımına ilişkin önemli sınırlayıcılara dayalı koşullar bulunmaktadır. Bu nedenle kıyıya ulaşmış milli park alanlarında olası kıyı yapış istemlerinin ya da türlü nedenlerle zorunlu olarak yapımı söz konusu olan kıyı yapılarının milli park yasasına ve bu yasaya dayalı olarak

hazırlanmış olan Uzun Devreli Gelişme Planlarının koşullarına uygun olması zorunlu görülmektedir. Özel Çevre Koruma Bölgeleri için de benzer bir duyarlılığın gösterilmesi kaçınılmazdır.

c. 2. Ve 3. Derece Doğal Sitler: “Nitelikli Doğal Koruma Alanları”, “Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları”nın korunması da yasal düzenlemelerle, ilke kararları ile güvence altına alınmış bulunmaktadır. Bu türden sit alanlarında özellikle kamu kullanımına yönelik altyapı tesislerinin yapımına olanak veren hükümler bulunması, plan kararlarının üretilmesini kolaylaştırıcı bir olgudur.

d. Doğal Koruma Alanının Bulunmaması: Kıyı yapılarının yapımı söz konusu alanlarda Doğal Koruma Alanları'nın bulunmaması en uygun durum ölçütüdür.

Sonuç olarak; Yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca kıyı yapılarının yapılması olası alanlarda Doğal Koruma Alanlarına ilişkin ölçütler kapsamında olarak sulak alanların, doğal sit alanlarının, milli parkların, özel çevre koruma alanlarının titizlikle birer alt ölçüt olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

5.1.3. Çevresel Etki

Aydın-Muğla Kıyı Planlama Bölgesinde çevresel etki ölçütlerinin belirlenmesinde bölgenin sahip olduğu özellikler ve alan içinde yapılmış olan bilimsel araştırma sonuçlarına göre ortaya konan mevcut durum göz önünde bulundurulmuştur. Yine planlama alanı için yapılmış olan çalışmalardan ve arazi gözlemlerinden yola çıkılarak bölgenin öncelikli çevre kirliliği problemleri belirlenmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda mevcut çevresel kirlenici kaynakların özelliği ve yaygınlığı göz önüne alınarak çevresel etki ölçütleri 7 kriter başlığı ile tanımlanmıştır. Belirlenen her bir kriter için yine bilimsel araştırmalar doğrultusunda belirlenen kalite ve mevcut durum özellikleri kullanılarak 15 adet alt kriter tanımlanmıştır. Bu kriterler;

5.1.3.1. Su ve Sediman Kirliliği

Bölgede yapılabilecek her türlü kıyı yapısından deniz suyu ve sediman kalitesinin direkt etkileneceği açıktır. Bu açıdan bölgenin deniz suyu kalitesi (fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikler), mevcut kirlilik durumu ve ekolojik indekslere göre belirlenen kalite sınıflamalarına ve sediman için yapılmış analiz sonuçlarına göre puanlama yapılmıştır. Toplamda 100 puan üzerinden en yüksek çevresel etkileşim puanı mevcut kirlilik durumu göz önünde bulundurularak su ve sediman kirliliği kriterine verilmiştir (25 puan). Kıyı alanlarında 25 puan değerlerine yaklaşıkça kıyı yapısı faaliyetinin yapılabilirliği su ve sediman kalitesi açısından uygun olmaktadır.

5.1.3.2. Katı Atıklar

Katı atıklar için kontrollü bir yönetimin sağlanmaması durumunda toprak kirliliği, sızıntı suyu, yeraltı ve yüzeysel su kirliliği gibi risklerin oluşacağı bilinen bir gerçektir. Bu nedenle katı atıkların çevresel etki değerini ortaya koymakta alanda mevcut katı atık yönetim sisteminin mevcudiyetine göre (var/yok) puanlama yapılmıştır. Toplamda 15 puan üzerinden yapılan değerlendirmede alan için alınan puan değeri 15'e yaklaştıkça kıyı yapısı faaliyetinin yapılabilirliği katı atıklar açısından uygun olmaktadır.

5.1.3.3. Endüstriyel Kaynaklı Kirlilik

Endüstriyel kaynaklı kirleticiler katı, sıvı ve/veya gaz formunda olabilirler. Bu tür kirleticilerin olumsuz çevresel etkileri kirletici tipine ve miktarına göre değişiklik göstermesine rağmen kontrollü olarak bertaraf edilmesi gereklidir. Bu bakımdan değerlendirildiğinde endüstriyel kaynağın varlığı çevresel etki açısından bir risk oluşturacaktır. Bu nedenle kıyı bölgesinde sanayi tesislerinin durumu (var/yok) çevresel etki ölçütü olarak kabul edilmiştir. Toplamda 15 puan üzerinden yapılan değerlendirmede alan için alınan puan değeri 15'e yaklaştıkça kıyı yapısı faaliyetinin yapılabilirliği, seçilen alanda endüstriyel kaynaklı kirlilik riski az olduğu için uygun olmaktadır.

5.1.3.4. Akarsulardan Taşınan Kirlilik

Kıyı alanlarında önemli bir kirletici kaynak yüzeysel sularla taşınan ve denize dökülen akarsuların taşıdığı kirletici yükleridir. Planlama bölgesinin bulunduğu akarsu havzalarında yer alan ve kıyı şeridi boyunca denize dökülen akarsuların taşıdıkları mevcut kirlilik yüklerinin durumuna göre (var/yok) puanlama yapılmıştır. Bölgede söz konusu özellikle akarsuyun yoğun olması nedeniyle toplamda 20 puan üzerinden yapılan değerlendirmede alan için alınan puan değeri 20'e yaklaştıkça kıyı yapısı faaliyetinin yapılabilirliği akarsular tarafından denize taşınan kirleticiler açısından uygun olmaktadır.

5.1.3.5. Ekolojik Durum Sınıfı

Ege Denizi'nde kıyı ve geçiş sularının ekolojik durum sınıfının belirlenmesine yönelik makroflora çalışmaları 2013'de DeKoS projesi kapsamında sınırlı bölgede yapılmıştır. Taşkın ve Öztürk (2013), Ege Denizi'nde DeKoS projesi kapsamında gerçekleştirilen çalışmada Datça Bozburun ve Aliğa bölgelerinden EEI değerlendirmeleri yapılmış ve çalışmalarında Bozburun EEI_{eqr} 0,95 ile "YÜKSEK", Aliğa ise EEI_{eqr} 0.24 ile "ZAYIF" bir ekolojik durum sınıfında olduğunu belirtmişlerdir.

2014 yılı izleme çalışmasında yapılan değerlendirmeler sonucunda ESG I ve ESG II gruplarını oluşturan türlerin yüzde örtü değerleri, sonrasında EEI-c değeri ve bu değerler Su Çerçeve Direktifine göre Ekolojik Kalite Oranı (EKO) 0-1 arasına dönüştürülmüş ve istasyonlarının EEI_{eqr} değerleriyle ekolojik durum sınıfları tespit edilmiştir (Şekil 1.12. 22 ve Tablo 1.12.6). EEI ile yapılan değerlendirme sonucunda Saros Körfezi, Yeniköy, Didim, Bodrum ve Datça istasyonları "YÜKSEK", Dikili, Ildır ve Küçük Menderes "İYİ", İzmir Körfezi istasyonu ise "KÖTÜ" bir ekolojik durum sınıfında oldukları belirlenmiştir. İzmir Körfezi istasyonu "KÖTÜ" ekolojik durum sınıfında olmasından dolayı Yönetim Hedefi "RESTORASYON", İYİ ve YÜKSEK ekolojik durum sınıfında olan diğer istasyonların ise "SÜRDÜRÜLEBİLİR" olmalıdır. Ancak Küçük Menderes istasyonu yapılan değerlendirme sonucu her ne kadar "İYİ" bir ekolojik durum sınıfında olduğu tespit edilsede "ORTA" ekolojik durum sınıfına da yakın bir değerde olup dikkat edilmesi gereken bir bölgedir.

Planlama bölgesi kıyı alanlarındaki deniz ortamında yapılmış bilimsel çalışmaların sonuçlarına göre belirlenmiş mevcut ekolojik sınıflandırma durumuna göre (zayıf/orta) puanlama yapılmıştır. Toplamda 10 puan üzerinden yapılan değerlendirmede alanın ekolojik sınıf durumu zayıf oldukça kıyı projelerinin yapılabilirliği azalmaktadır.

5.1.3.6. Plaj Suyu Kalitesi

Aydın-Muğla kıyı alanlarında mevcut plajlarda yüzme suyu açısından kalite sınıfı A olarak ölçülmüştür (2016 yılı). B sınıfında olan plajlarda ise genellikle evsel atık su deşarjları nedeniyle kalite değerleri düşmektedir. Genel olarak bölgede yüzme suyu açısından plaj kalitesi yüksektir.

Bölgenin mevcut turistik özelliği göz önüne alındığında plaj olarak kullanılan alanların sürdürülebilirliği önem arz etmektedir. Bu nedenle çevresel ölçütler açısından bu alanlardaki deniz suyu kalitesinin devamlılığı sağlanmalıdır. Ülkemizdeki yönetmelikler kapsamında plaj suyu kalitesini belirlemede kullanılan koliform bakteri sayılarına göre toplam 10 puan üzerinden puanlama yapılmıştır. Bu değerın yönetmelik değerini aşması durumunda (toplam koliform>10000 adet) kıyı alanı plaj olma özelliğini yitirmektedir.

5.1.3.7. Hava Kirliliği

Bölgede hava kirliliği açısından mevcut hava kalitesi ölçüm sonuçlarına göre belirlenen kirletici (SO₂, NO₂, PM) konsantrasyonları dikkate alınarak 3 alt kriterde (orta, yüksek, düşük) puanlama yapılmıştır. Toplamda 5 puan üzerinden yapılan değerlendirmede kirletici konsantrasyon oranları azaldıkça kıyı yapısı için seçilen alanın uygunluk puanı artmaktadır.

Tablo 19: 1. Alternatife Ait Karar Verme Yöntemi Çevresel Etki Kat Sayısı

ÇEVRESEL ETKİ (100 PUAN)			
AĞIRLIK PUAN KATSAYISI: 0.22			
ANA KRİTERLER	AĞIRLIKLANDIRMA PUANI	ALT KRİTERLER	SINIFLANDIRMA PUANI
SU VE SEDİMAN KİRLİLİĞİ	25	Hassas Alanlar	9
		Geçiş Alanı	1
		Hassas Olmayan Alan	-9
KATI ATIKLAR	15	Düzenli Depolama Yok	9
		Düzenli Depolama Var	-9
ENDÜSTRİYEL KAYNAKLI KİRLİLİK	15	Kirletici Tesis Var	9
		Kirletici Tesis Yok	-9
AKARSULARDAN TAŞINAN KİRLİLİK	20	Varsa	9
		Yoksa	-9
EKOLOJİK DURUM SINIFI	10	Ekolojik Durum Sınıfı Zayıfsa	9
		Ekolojik Durum Sınıfı Ortaysa	-9
PLAJ SUYU KALİTESİ	10	Maximum Koliform 1000 Üzeri	9
		Maximum Koliform 1000 Altı	-9
HAVA KİRLİLİĞİ	5	Yüksek (1.Grup)	9
		Orta (2.Grup)	1
		Düşük	-9
TOPLAM PUAN	100		

5.1.4. Ekolojik ve Biyolojik Çeşitlilik Etki Ölçütleri

Kıyı alanlarındaki her türlü yapılaşma ve faaliyet gerek kara tarafında gerekse deniz ortamında yaşayan canlılar için risk oluşturabilecek unsurları barındırmaktadır. Bu nedenle bu tür faaliyetlerin gerek yer seçimi gerekse uygunluğu belirlenirken alanın mevcut durumunun çevresel faktörler açısından ortaya konması ve buna göre uygulamaya geçilmesi sürdürülebilir bir çevre için büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda Aydın-Muğla Kıyı Planlama Bölgesinde çevresel etki ölçütlerinin belirlenmesinde bölgenin sahip olduğu özellikler ve alan içinde yapılmış olan bilimsel araştırma sonuçlarına göre ortaya konan mevcut durum göz önünde bulundurulmuştur. Bu değerlendirmeler sonucunda mevcut flora – fauna özelliklerine göre Deniz ve kara ekosistemleri için 2 ana başlıkta ve 4 alt kategoride kriterler belirlenmiştir.

5.1.4.1. Biyoekolojik Değerlendirme (Karasal/Sucul) (Endemik, Nesli Tehlike Altında Olan Vb.)

Bölgede yapılabilecek her türlü kıyı yapısından denizel ve karasal canlıların etkileneceği açıktır. Toplamda 100 puan üzerinden yukarıda belirlenen Flora ve fauna elemanları için hassasiyet kriterlerine göre alanda nesli tehlike altında olan yada endemik tür varlığı olma veya nesli tehlike altında olmayan ve endemik tür varlığı olmama durumuna göre toplam 60 puan belirlenmiştir. 60 puan değerine yaklaştıkça kıyı şeridi yapısının nesli tehlike altında olmayan ve endemik tür barındırmayan alanlar açısından uygun olduğu görülmektedir.

5.1.4.2. Karasal/Sucul Ekosistem (Flora, Fauna)

Toplamda 100 puan üzerinden yukarıda belirlenen ikinci ana kriter Karasal/Sucul ekosistem elemanları için biyoçeşitlilik yüksek seviyede yada biyoçeşitlilik orta seviyede olma durumuna göre toplam 40 puan belirlenmiştir. 40 puan değerine yaklaştıkça kıyı şeridi açısından biyoçeşitlilik değerlerinin alan için uygun olduğu görülmektedir.

EKOLOJİK- BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK (100 Puan)			
AĞIRLIK PUAN KATSAYISI: 0.06			
ANA KRİTERLER	AĞIRLIKLANDIRMA PUANI	ALT KRİTERLER	SINIFLANDIRMA PUANI
BİYOEKOLOJİK DEĞERLENDİRME (KARASAL, SUCUL) (ENDEMİK, NESLİ TEHLİKE ALTINDA OLAN VB.)	60	Nesli Tehlike Altında Olan Ya da Endemik Tür Varsa	-9
		Nesli Tehlike Altında Olan Ya da Endemik Tür Yoksa	9
SUCUL EKOSİSTEM (FLORA, FAUNA), KARASAL EKOSİSTEM (FLORA, FAUNA)	40	Biyolojik Çeşitlilik Varsa	-9
		Biyolojik Çeşitlilik Orta	-1
		Biyolojik Çeşitlilik Yoksa	9
TOPLAM PUAN	100		

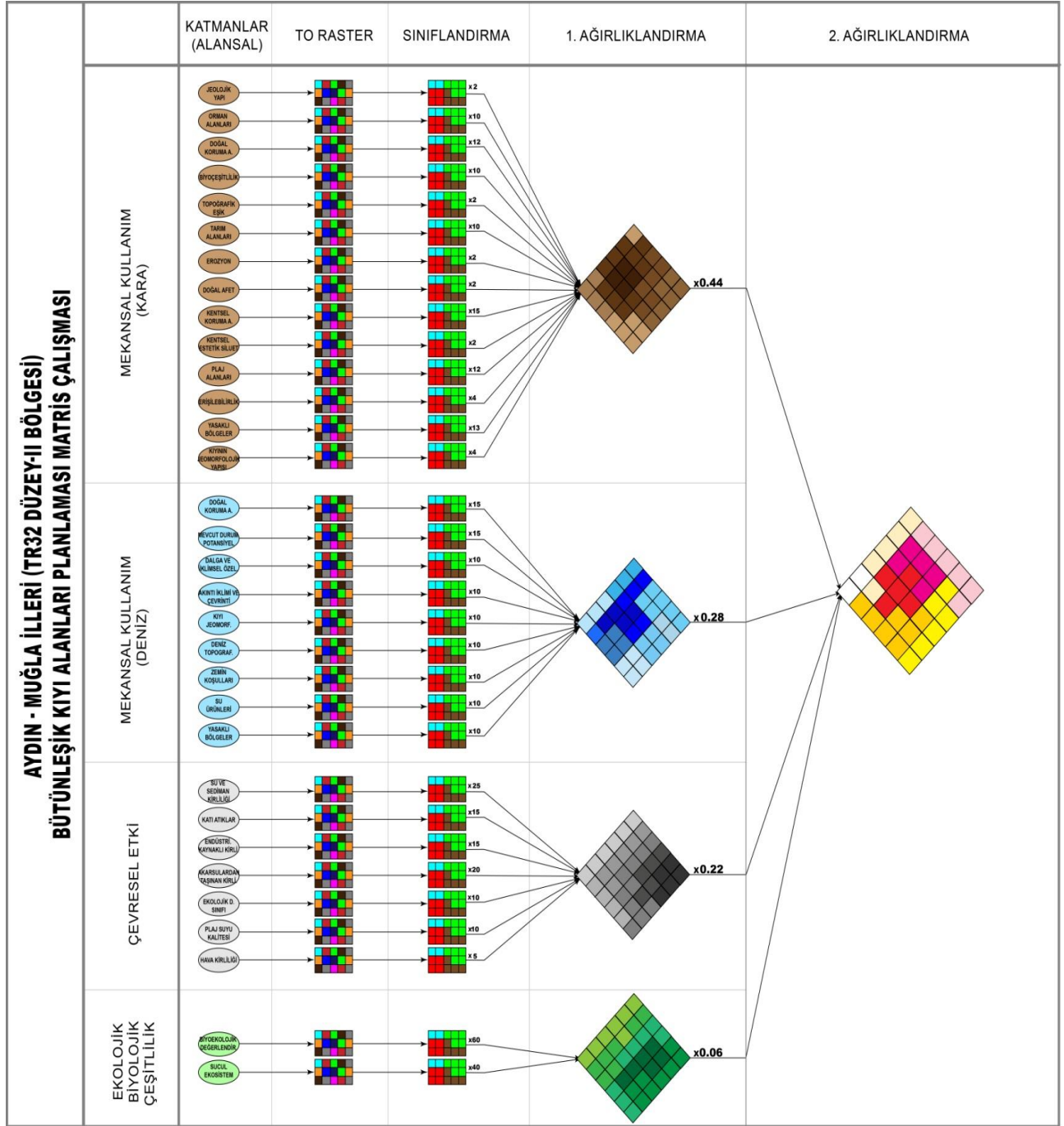
5.1.5. Ana Değişkenlerin Ağırlıklarının Saptanması ve Puanlanması

Yukarıda seçiliş nedenleri açıklanan ana ve alt değişkenlerin değerlendirilmesi için öncelikle puanlanması gerekmektedir. Kara tarafının deniz tarafı ile mekânsal kullanımının doğal veriler kümesindeki toplam veriler içinde önemli bir ağırlığının bulunması gerektiği açıktır. Kentsel verilerin de doğal verilere yakın bir ağırlıkta olması uygun değerlendirilmektedir. Bu nedenle tüm ana ölçütlerin 100 puan üzerinde değerlendirilmesi ön

görülerek; doğal veriler kümesindeki ana ölçütlerin toplam puanın %50si ile; bir başka anlatımla toplam olarak 50 puan ile, değerlendirilmesi uygun görülmüştür. Geri kalan 50 puanı kentsel veriler kümesindeki ana ölçütlere ayrılmıştır. 1.ana ölçütlerin toplam matristeki ağırlık puan katsayısı 1. Alternatif için 0.44 olarak belirlenmiştir. Deniz tarafının kara tarafı ile mekânsal kullanımın ağırlık puan katsayısı 0.28, çevresel etkilerin ağırlık puan katsayısı 0.22 ve ekolojik-biyolojik çeşitliliğin ağırlık puan katsayısı 0.06 olarak belirlenmiştir.

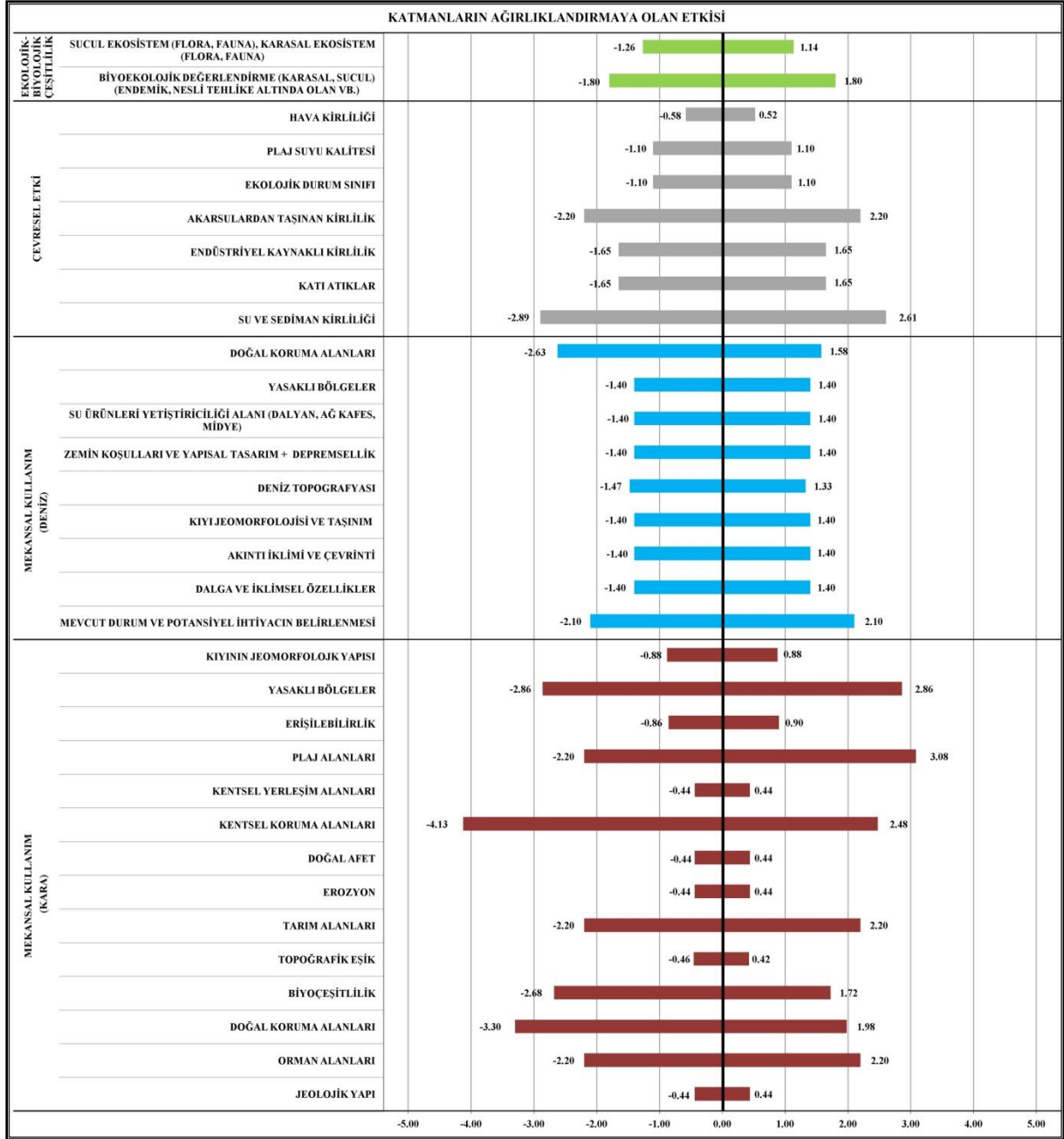
Bu kümeler içinde yer alan alt ölçütler de ana ölçütler içindeki ağırlıklarına göre en düşük puandan en yüksek puana çıkan bir ölçek biçiminde belirlenmiştir. Böylelikle en yüksek puanın en olumlu ölçütü, en düşük puanın da en olumsuz ölçütü ifade etmesi sağlanmıştır. Bu yaklaşım uyarınca hazırlanan şematik gösterimi aşağıda sunulmaktadır.

Şekil 2: 1. Alternatif Matris Şeması

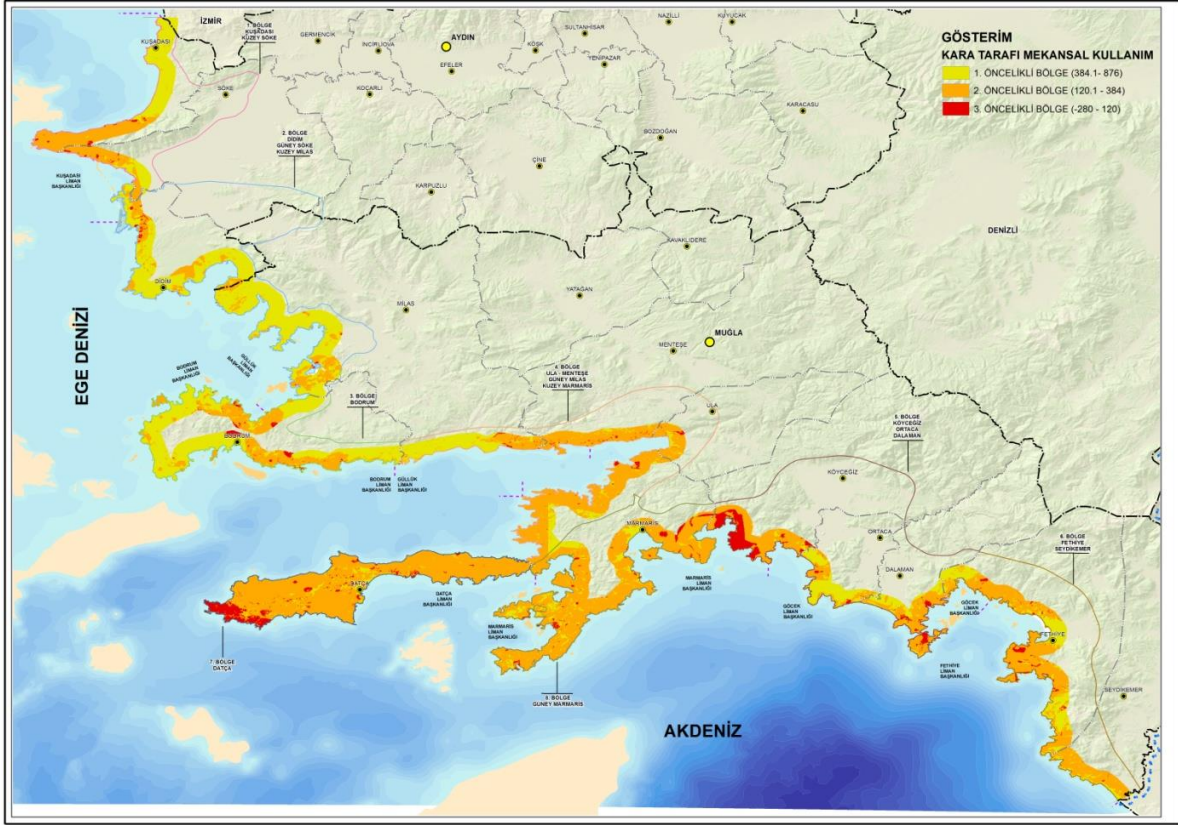
Yukarıdaki bölümlerde verilen 4 ana ölçüt öncelikle katsayılarına göre kendi içlerinde puanlanmıştır. Coğrafi Bilgi Sisitemi ile uyumlu hazırlanan bu ana ve alt ölçütlerin girdileri veritabanına işlenmiş, kıyı yapılarının hangi alanlara yapılabileceğine ya da mekânsal, çevresel ve biyolojik açıdan yapılması sakıncalı ya da maliyetli olabileceğine dair çıkan sonuçlar 3 Aralık belirlenerek ortaya konmuştur.

Tablo 20: Çok Kriterli Karar Verme Yönteminin 1.Alternatif İçin Ağırlıklandırma Etkisi

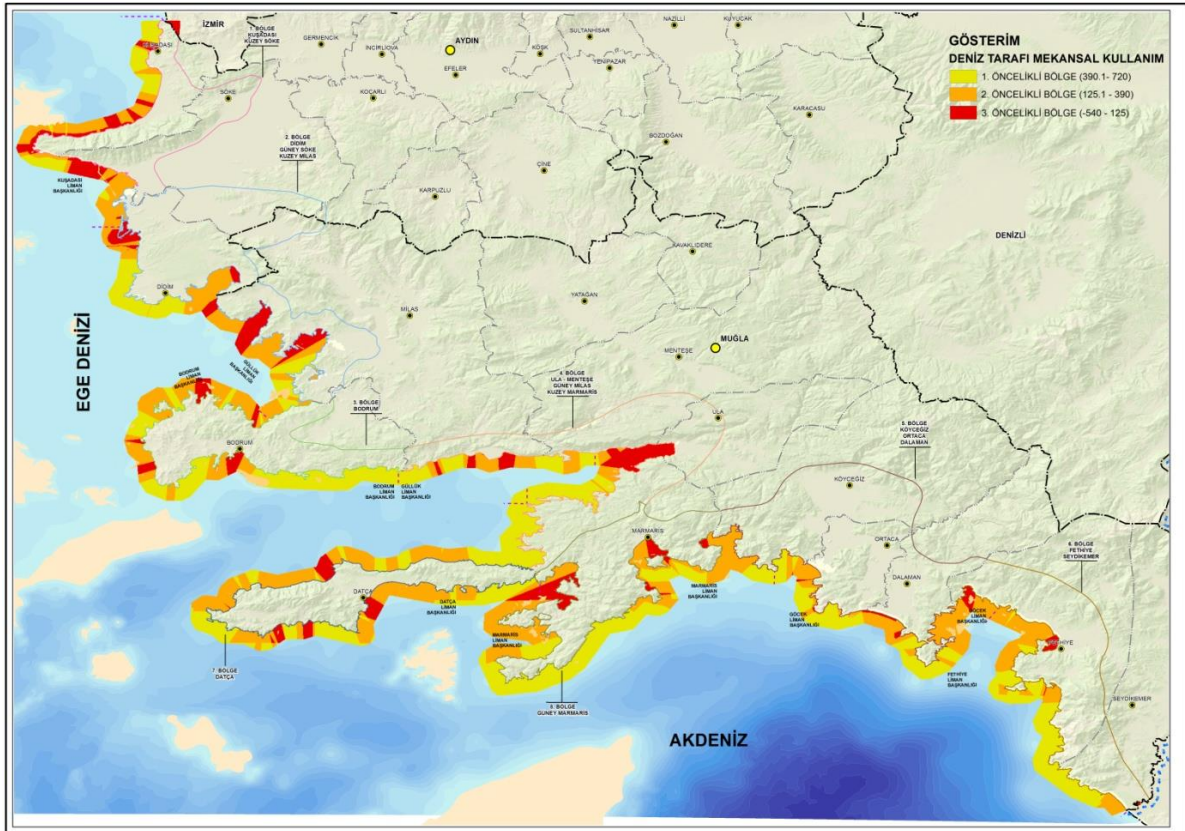

Çok kriterli karar verme yönteminde her bir alt kriterin var olması ya da olmaması durumunda yazılımın piksellerine verdiği değer yukarıdaki tabloda verilmiştir.

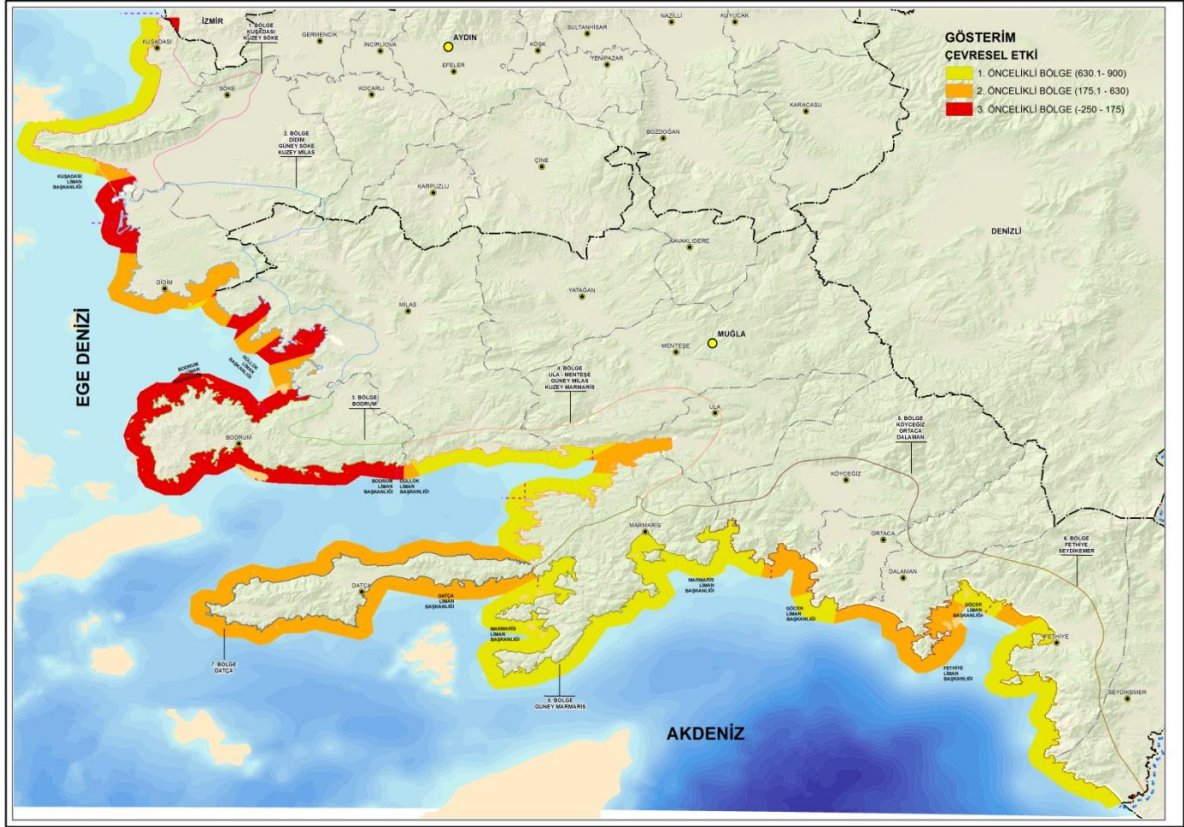
Harita 3: Kara Tarafının Deniz Tarafı İle Mekânsal Etkileşiminin Sonuç Haritası

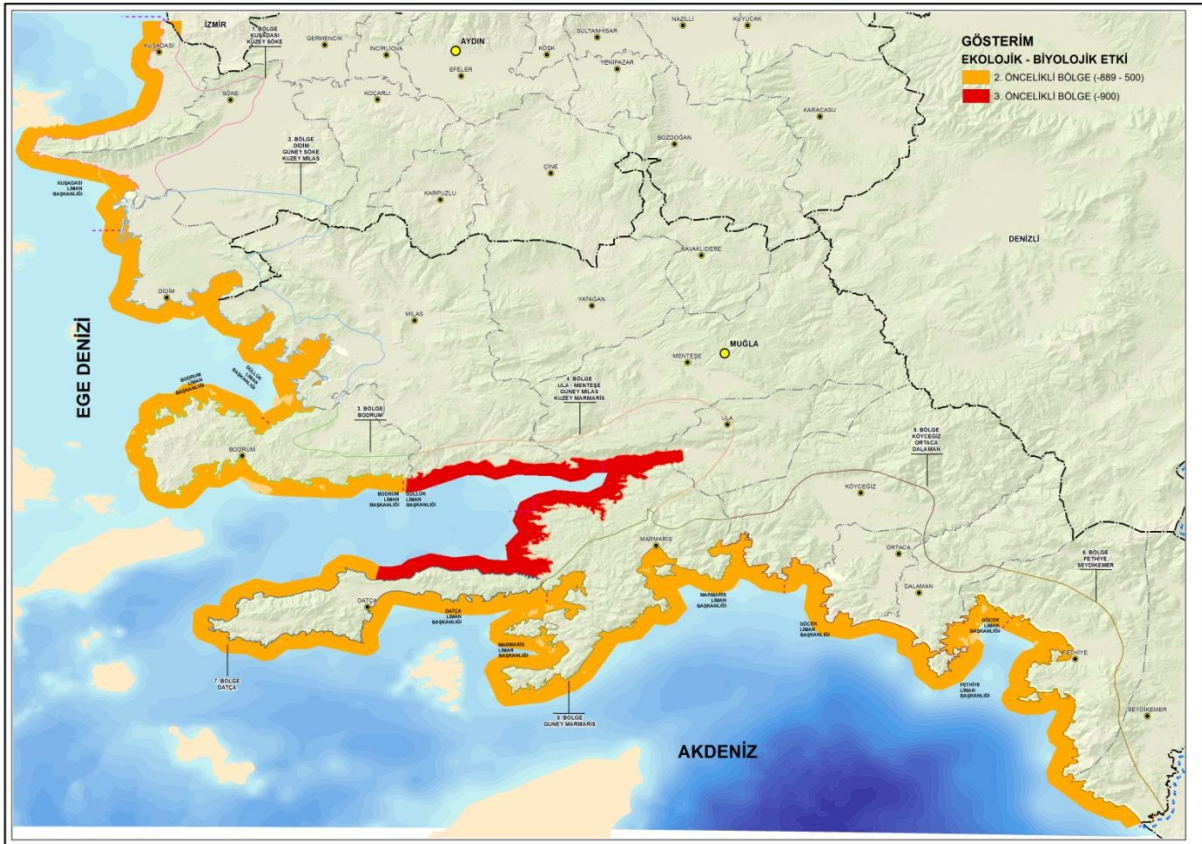
Harita 4: Deniz Tarafının Kara Tarafı İle Mekânsal Etkileşiminin Sonuç Haritası

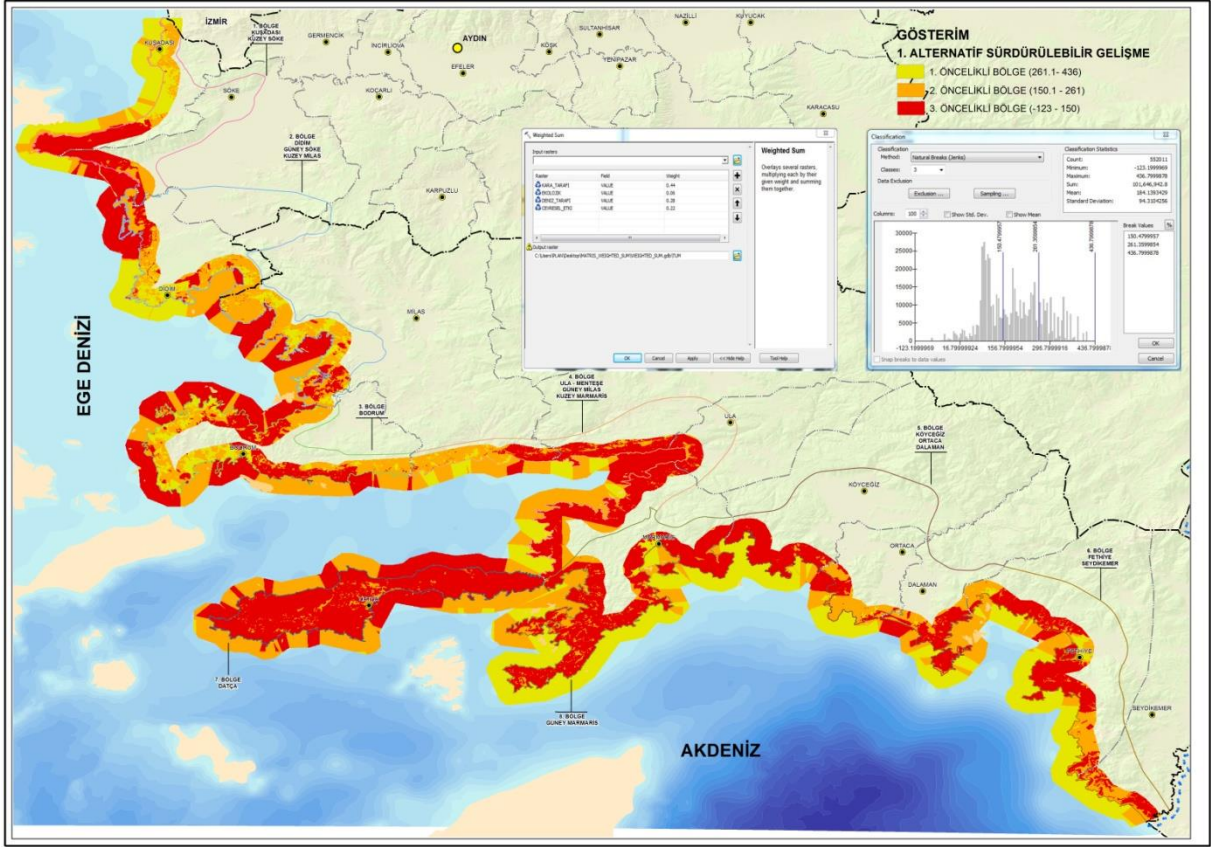
Harita 5: Çevresel Etkilerin Sonuç Haritası

Harita 6: Ekolojik ve Biyolojik Etkilerin Sonuç Haritası

Harita 7: 1. Alternatif İçin Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi Sonucu

Yukarıda yöntemi ve ağırlıklandırma katsayıları verilen çok kriterli karar verme yönteminin sonucunda Bütünleşik Kıyı Alanı Planı'nın alternatiflerinin ve plan kararlarının üretilmesine dayanak sağlayacak sonuçlar üretilmiştir.

Kıyı alanlarında planlanan bir faaliyetin çevresel etkilerinin değerlendirilebilmesi için çalışmaların sistematik, objektif ve disiplinler arası özellikler taşıması gereklidir. Çevrenin fiziksel, biyolojik, kültürel ve sosyo-ekonomik bileşenlerine uygun projeler için sadece ekonomik ve teknik değil, çevresel açıdan da en sürdürülebilir ve tüm taraflarca kabul edilebilir yerin seçimi sağlanmalıdır. Matriste kullanılan verilerin yapılan ağırlıklandırma işlemi sonucunda planlama alanındaki en yüksek değer 436, en düşük değer ise (-)123 olarak tespit edilmiştir. Bu sayısal değerler Yapılan senaryo ve çeşitli regresyonlar sonucunda 3 sınıfta gruplandırılmıştır. Bu sınıfların her birine **Öncelikli Bölge** denilmiştir.

1. Öncelikli Bölge (Sarı Hat): 261,1 – 436,0 sayısal değerleri arasında yer almakta olup, herhangi bir bölge veya alt bölgede kıyı yapısı yapılacak ise ilk tercih edilmesi gereken bölgedir.

2. Öncelikli Bölge (Turuncu Hat): 150,1 – 261,0 sayısal değerleri arasında yer almakta olup, herhangi bir bölge veya alt bölgede kıyı yapısı yapılacak ise sarı bölgelerin olmadığı veya sarı bölgelerden sonra ikinci tercih edilmesi gereken bölgedir.

3. Öncelikli Bölge (Kırmızı Hat): (-)123,0 – 150,0 sayısal değerleri arasında yer almakta olup, herhangi bir bölge veya alt bölgede kıyı yapısı yapılacak ise sarı veya turuncu bölgelerin olmadığı veya sarı ve turuncu bölgelerden sonra en son tercih edilmesi gereken bölgedir.

5.2. BİRİNCİ BÖLGE; KUŞADASI- SÖKE BÖLGESİ

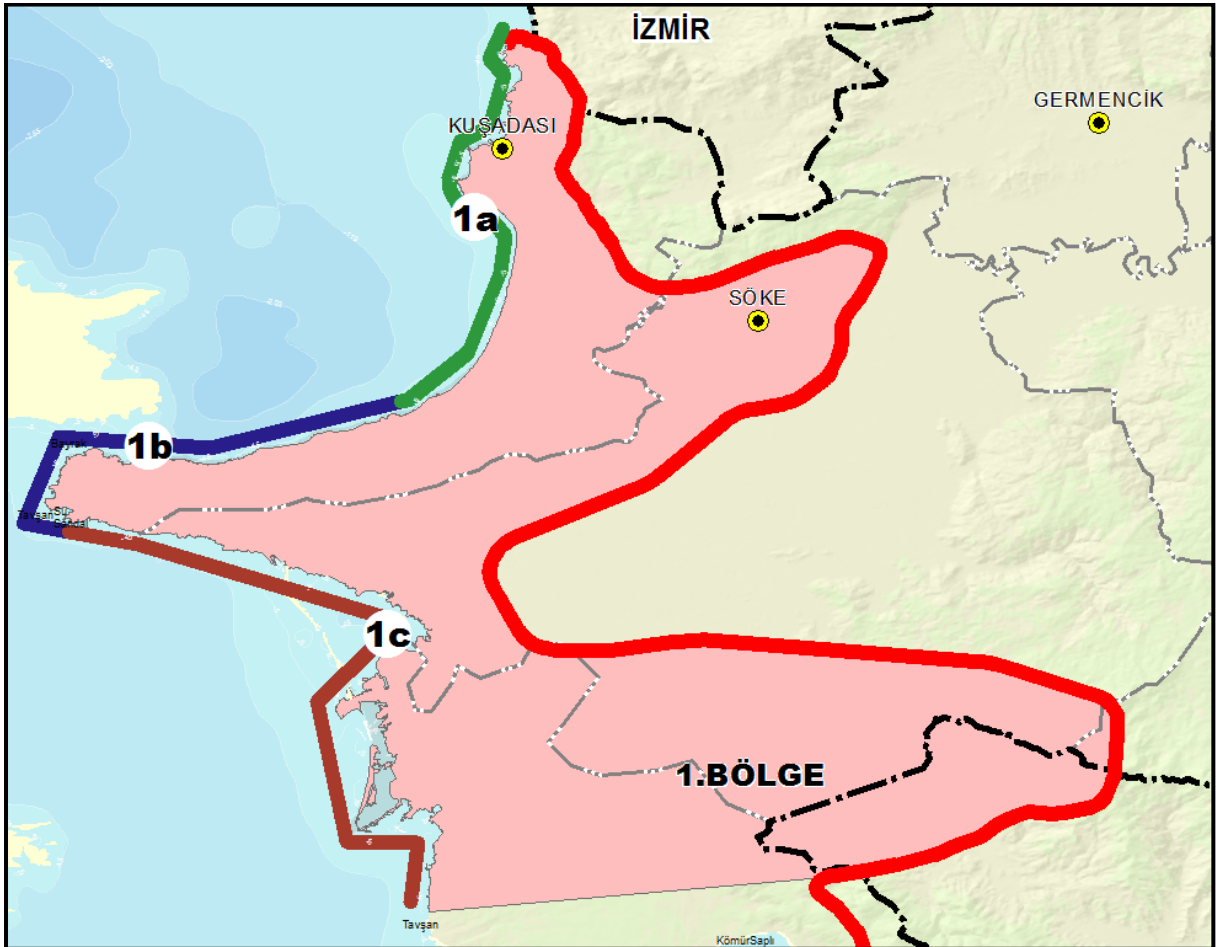
Araştırma alanının kuzeyinde yer alan ve Aydın-İzmir il sınırına kadar uzanan bu bölge 3 alt bölgeye ayrılmıştır. Bunlar;

1A- Kuşadası Merkez Alt Bölgesi; Kuşadası İlçe merkezinin kuzeyi ile Davutlar Mahallesi'ne içine alıp Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı girişine kadar uzanan bölgeyi içine almaktadır.

1B- Dilek Yarımadası Bölgesi; Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkını içine alan ve Söke ilçe sınırı arasında kalan alanı kapsamaktadır.

1C- Büyük Menderes Alt Bölgesi; Söke ilçe sınırı ile Tavşan Burnu tabiat parkı arasındaki alanı kapsamaktadır.

Harita 8: 1. Bölge / Kuşadası – Söke Bölgesi

5.2.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri

1. Bölgedeki mevcut durum ve Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları incelendiğinde turizmin gelişme potansiyeli olan sektör olduğu görülmektedir. Alt bölgelerde ise;

1A- Kuşadası Merkez Alt Bölgesi; Kuşadası bölgesinin kuzey alanında “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi/Turizm Merkezi ve kent merkezi ve gelişme alanları, ikinci konut ve kıyı turizmi bulunmaktadır.

1B- Dilek Yarımadası Bölgesi; Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı ve Günöbirlük Turizm alanları bulunmaktadır.

1C – Büyük Menderes Alt Bölgesi; 1. Derece doğal sit alanı bulunmaktadır.

5.2.1.1. Kıyı ve Deniz Özellikleri

1. bölgedeki kıyı morfolojisi incelendiğinde dik kıyı, alçak kıyı, kıyı yapıları ile dolgu amaçlı rekreasyon alanları ve büyük menderes nehrinin ege denizine döküldüğü dalyanlar bulunmaktadır. Deniz özelliklerine bakıldığında ise hakîm rüzgâr yönü batı güney-batı (SW) olup yılın büyük bir bölümünde sakin deniz koşulları sürmektedir. Alt bölgelerde ise;

1A- Kuşadası Merkez Alt Bölgesi: Dik kıyı ve alçak kıyı tipi görülmektedir.

1B- Dilek Yarımadası Bölgesi: Alçak kıyı, kumsal ve rekreasyon amaçlı dolgu alanları bulunmaktadır.

1C – Büyük Menderes Alt Bölgesi; Alçak kıyı, dik kıyıları ve yer yer küçük kumsallar ile dalyanlar bulunmaktadır.

5.2.2. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri

Bölgede yaşayan kıyı balıkları arasında Akya, Barbunya, Çipura, İskorpit, İsparoz, İstavrit, Kayabalığı, Kefal, Kolyoz, Karagöz, Levrek, Kupez, Lüfer, Melanurya, Mercan, Mırmır, Minekop, Sarpa, Sinagrit, Tekir, Tirsi balıkları bulunmaktadır.

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Park sınırları içerisinde nesli koruma altında bulunan Akdeniz Foku'nun yaşam alanı bulunmaktadır.

1A- Kuşadası Merkez Alt Bölgesi: Kıyı arkası ikinci konut ve konut gelişme alanları bulunmakta olup yer yer arkeolojik sit alanları bulunmaktadır.

1B- Dilek Yarımadası Bölgesi: Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı ve içinde doğal ve arkeolojik sit alanları bulunmaktadır.

1C – Büyük Menderes Alt Bölgesi: 1. Derece doğal sit alanı bulunmaktadır.

5.2.3. Tehlike ve Riskler

1. derece deprem bölgesinde olan planlama alanının kıyıların zemin yapısı nedeniyle depremlerden etkilenme olasılığı yüksektir.

Tsunami riski düşük düzeyde olup, son zamanlarda meydana gelen depremlerde tsunami dalga yüksekliği 60 cm olarak ölçülmüştür. Bu dalganında yerleşim yerlerinde kıyıdan 100 metre kadar içlere doğru gittiği gözlemlenmiştir. Akarsu ağızları, alçak kıyılar, barınak ve limanlar tsunamiden etkilenebilir.

1A- Kuşadası Merkez Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenirken, alçak kıyının olduğu kıyı alanları tsunami ve küresel ısınmadan etkilenebilir.

1B- Dilek Yarımadası Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenirken, Davutlar ve Güzelçamlı sahili ve küresel ısınmadan etkilenebilir.

1C – Büyük Menderes Alt Bölgesi: Herhangi bir yerleşim olmadığı için herhangi bir tehlike ve risk taşımamaktadır.

5.2.4. Kıyı Tesisleri

1A- Kuşadası Merkez Alt Bölgesi

Aşağıda 1a Kuşadası Merkez Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesisler plan kararları verilmiştir.

Şekil 3: Plan Kararları

1A- KUŞADASI MERKEZ ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
      	

Kuşadası Merkez Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Yolcu Limanı
- 1 adet Yat Limanı
- 1 adet Kruvaziyer Liman
- 3 adet Balıkçı Barınağı
- 8 adet Rekreatif Amaçlı Kıyı Düzenlemeleri
- Su Ürünleri Yetiştiriciliği Alanı
- Su Sporları bulunmaktadır

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 700 adet Yat Limanı
- 1 adet Yat Çekme Ve İmalat Yeri
- Su Sporları Faaliyet Tesisi

önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

- 1- Kuşadası Yolcu Limanı
- 2- Ege Ports Kruvaziyer Liman
- 3- Kuşadası Setur Marina
- 4- Kuşadası Balıkçı Barınağı
- 5- Davutlar Balıkçı Barınağı
- 6- Güzelçamlı Balıkçı Barınağı

1B- Dilek Yarımadası Alt Bölgesi:

Aşağıda 1B Dilek Yarımadası Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 4: Plan Kararları

1B- DİLEK YARIMADASI ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
	

Dilek Yarımadası Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Rekreatif Amaçlı Kıyı Düzenlemeleri bulunmaktadır.

1C- Büyük Menderes Alt Bölgesi

Aşağıda 1C Büyük Menderes Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 5: Plan Kararları

1C- BÜYÜK MENDERES ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
 	

Büyük Menderes Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Balıkçı Barınağı
- Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanları bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanları önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

1- Taşburun Balıkçı Barınağı

5.2.5. Kıyı Gelişme Stratejileri

- Davutlar ve Güzelçamlı Mahallelerinde ikinci konutların turizm işletmeciliğine yönlendirecek özendirici proje ve teşvikler hazırlanmalıdır.
- Yapılaşmalarda kıyı silueti hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.
- Turizm tesislerinin yapmak istediği iskeleler arası mesafe 500 metre olmalıdır.
- Kıyıya yakın olarak kullanılan ve kent içinde kalan su ürünleri yetiştirme alanı yat limanı olarak kullanılabilir.
- Güzelçamlı'daki kara tarafında bulunan Balık çiftliği kentin içinde kaldığı için bunun kent dışında bir noktaya taşınması sağlanmalıdır.
- Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı içinde bulunan Sarıkaya Kanyonu turizme kazandırılmalıdır.
- Kuşadası Kruvaziyer Yolcu Limanını kullanan turistlerin sayısı göz önünde bulundurularak yakın çevredeki arkeolojik ve doğal sit alanlarını içine alacak günübirlik bir tur güzergahının belirlenmesi sağlanmalıdır.
- Karine Gölü kıyısında balıkçılık faaliyetlerini desteklemek için balık işleme tesislerinin kurularak balıkçılık desteklenmelidir.

Kuşadası Kent Merkezinde bulunan balıkçı barınağının geri sahası ile birlikte (ulaşım sistemi ve kullanım kararları ile birlikte) düzenlenerek turizm sezonunda yat limanı olarak

5.3. İKİNCİ BÖLGE; DİDİM- KUZEY MİLAS BÖLGESİ

Araştırma alanında Aydın ve Muğla illerinden Didim ve Milas ilçelerini kapsayan 3 alt bölgeye ayrılan bölgedir. Bunlar;

2a – Didim Merkez Alt Bölgesi: Tavşan Ada'sından başlayıp Didim ilçe merkezini ve Akbük yerleşim yerini içine alan Haydar Koyu'nun kuzey noktasında son bulan alt bölgedir.

2b –Bozbük Alt Bölgesi: Harun Koyu'nun kuzey noktasından başlayıp Milas Kazıklı Koyu Turizm Merkezi'nin bittiği noktada son bulan alt bölgedir.

2c – Güllük Körfezi Alt Bölgesi: Milas Kazıklı koyu turizm Merkezi'nin bittiği noktada başlayıp, Milas Tuz Gölü Güneyi Turizm Merkezi'nin kuzey noktasında son bulan alt bölgedir.

Harita 9: 2. Bölge / Didim – Kuzey Milas Bölgesi

5.3.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri

2.bölgedeki mevcut durum Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları incelendiğinde hemen hemen tüm kıyı şeridinin Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi/Turizm Merkezi olduğu görülmektedir. Alt Bölgelerde ise;

2A – Didim Merkez Alt Bölgesi: Didim Merkez Alt Bölgesi'nde kentsel yerleşik alanlar, kıyı kesimleri ise önemli doğa alanları ve turizm gelişim bölgeleri Mavişehir ile Akbük koyu arasında kalan alt bölgenin tüm deniz kıyısında Turizm Merkezi, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ve Önemli Doğa Alanları, bulunmaktadır.

2B – Bozbük Alt Bölgesi: Kazıklı Koyu ile Güllük Balıkçı Barınağı arasında kalan alanda Milas Çam Limanı Turizm Merkezi, Orman alanları ve önemli doğa alanları Alagün Koyundan sonraki alanlarda ise kentsel yerleşik alanlar ve turizm tesis alanları bulunmaktadır.

2C – Güllük Körfezi Alt Bölgesi: Bu alt bölge de ise kıyı kesimlerinde önemli doğa alanları, sulak alanlar Güvercinlik Koyu Turizm Merkezi, Milas Tuz Gölü Güneyi Turizm Merkezi bulunmaktadır.

5.3.1. Kıyı ve Deniz Özellikleri

2.Bölgedeki kıyı morfolojisi incelendiğinde bölge alçak ve dik kıyıların olduğu görülmektedir. Denizel alanda hâkim rüzgâr yönü Batı-Kuzeybatı-Kuzeydoğu'dur.

2a – Didim Merkez Alt Bölgesi: Alçak kıyı yapısına sahiptir. Akıntı hızı ve sediman taşınımı düşük seviyelerdedir. Deniz topografyası yapılaşma için uygundur.

2b – Bozbük Alt Bölgesi: Alt bölgenin dik kıyı alanları görülmektedir. Bozbük koyumda akıntı ve sediman taşınımı düşüktür.

2c – Güllük Körfezi Alt Bölgesi: Yer yer alçak kıyıları görülsede alt bölgede dik kıyıları hâkimdir. Akıntı hızı yüksek, sediman taşınımı düşüktür. Deniz topografyası ve zemin koşulları yapılaşma için uygundur.

5.3.2. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri

Bölgede yaşayan kıyı balıkları arasında Ahtapot, barbun, çipura, kalamar, karagöz, karides, kefal, kupes, lahos, levrek, lüfer, melamur, mercan, orfoz, palamut, sargoz ve sarpa bulunmaktadır.

2a – Didim Merkez Alt Bölgesi: Didim Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, Akbük Turizm Merkezi, Akbük Kazıklı Koyu Kıyı Bandı Turizm Merkezi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanları, 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı bulunmaktadır.

2b – Bozbük Alt Bölgesi: Akbük Kazıklı Koyu Kıyı Bandı Turizm Merkezi, Milas Kazıklı Koyu Turizm Merkezi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanları, 2. Derece Arkeolojik Sit Alanları ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanları bulunmaktadır.

2c – Güllük Körfezi Alt Bölgesi: Milas Çam Limanı Turizm Merkezi, Milas Tuz Gölü Güneyi Turizm Merkezi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanları, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanları, Doğal Sit Alanı, Sırtlandağı Tabiat Koruma Alanı, Tabiat Parkı, Metruk Tuzla Sulak Alanı, Güllük Deltası Sulak Alanı bulunmaktadır.

5.3.3. Tehlike ve Riskler

Araştırma alanının tamamını 1. derece deprem bölgesinde kalmaktadır. Tsunami riski düşük düzeyde olup, son zamanlarda meydana gelen depremlerde tsunami dalga yüksekliği 60 cm olarak ölçülmüştür. Bu dalganında yerleşim yerlerinde kıyıda 100 m kadar içlere doğru gittiği gözlemlenmiştir. Akarsu ağızları, alçak kıyıları barınak ve limanlar tsunamiden etkilenebilir.

2a – Didim Merkez Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir, alçak kıyının olduğu alanlar tsunami ve küresel ısınmadan etkilenebilir.

2b – Bozbük Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Ancak Tsunami riski dik kıyılardan ve yerleşim alanlarının olamamasından dolayı tehlike göstermemektedir.

2c – Güllük Körfezi Alt Bölgesi: Alt Bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Yerleşim alanlarının kıyı kesimlerde olması ve alçak kıyı yapılarının görülmesinden dolayı Tsunami riski görülme olasılığı bölgede yüksektir. Ayrıca bölgede 3 adet diri fay hattı bulunmaktadır.

5.3.4. Kıyı Tesisleri

2A – Didim Merkez Alt Bölgesi

Aşağıda 2A Didim Merkez Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 6: Plan Kararları

Didim Merkez Alt Bölge içerisinde

- 1 adet Yat Limanı
- 1 adet Çekek Yeri
- 1 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 750 adet Yat Limanı
- 1 adet Balıkçı Barınağı
- Su Sporları Faaliyet Tesisi

önerilmiştir.

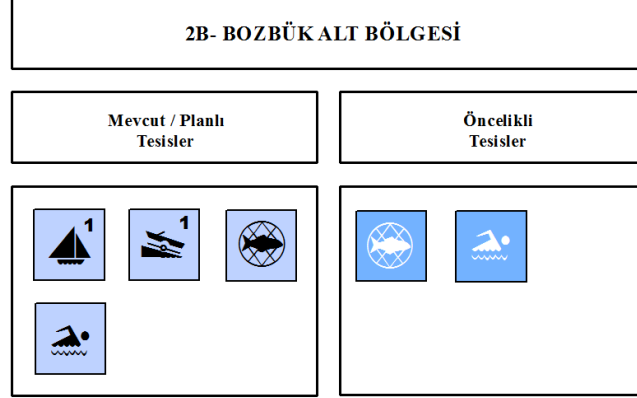
Mevcut Tesisler

- 1- Didim D-Marin Yat Limanı
- 2- D-Marin Çekek Yeri
- 3- Akbük Balıkçı Barınağı

2B – Bozbük Alt Bölgesi;

Aşağıda 2B Bozbük Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 7: Plan Kararları

Bozbük Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Yat Limanı
- 1 adet Çekek Yeri bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Ürünleri Yetiştiriciliği Alanları
- Su Sporları Faaliyet Tesisi

önerilmiştir.

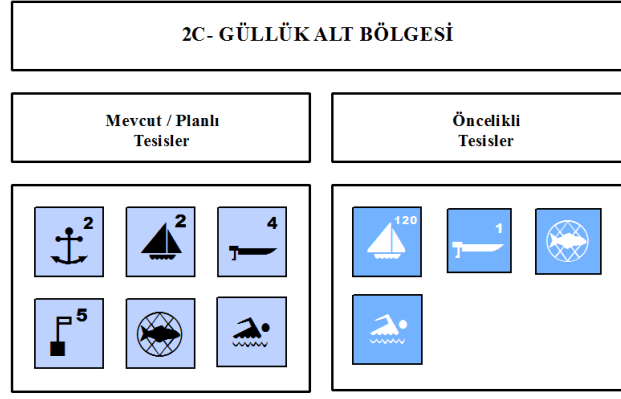
Mevcut Tesisler

- 1- Mandalya Marina
- 2- Bozbük Çekek Yeri

2C – Güllük Körfezi Alt Bölgesi

Aşağıda 2C Güllük Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 8: Plan Kararları

Güllük Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Yolcu Limanı
- 1 adet Sanayi Limanı
- 2 adet Yat Limanı
- 4 Adet Balıkçı Barınağı
- 5 adet Rekreatif Amaçlı Kıyı Düzenlemeleri
- Su Ürünleri
- Su Sporları bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 120 adet Yat Limanı
- 1 adet Balıkçı Barınağı
- Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanları
- Su Sporları Faaliyet Tesisi

önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

- 1- TDİ Güllük Yolcu Limanı
- 2- IASOS Port Egesu Yat Limanı
- 3- Güllük Yat Limanı
- 4- Boğaziçi Balıkçı Barınağı
- 5- Maya Tatil Köyü Balıkçı Barınağı
- 6- Güllük Balıkçı Barınağı
- 7- Kıyıkışlacık Balıkçı Barınağı

5.3.5. Kıyı Gelişme Stratejileri

- Bölgede bulunan Tavşanlı Tabiat Parkı, Sırtlandağı Tabiat Koruma Alanı, Güllük Deltası ve Metruk Tuzlası gibi doğal değerler korunmalı ve turizme kazandırılmalıdır.
- Yapılaşmalarda kıyı silueti hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.
- Turizm Merkezleri ve Kültür Turizm Koruma ve Geliştirme Bölgeleri'nde planlama ve düzenleme çalışmaları yapılırken halkın kıyılara erişimine öncelik verilmelidir.
- Akbük yerleşim yerinde yer alan ikincil konutların turizm işletmeciliğine özendirilecek proje ve teşvikler hazırlanmalıdır.
- Balıkçılığın desteklenmesi ve balıkçılık alt yapısının geliştirilmesi için özendirici çalışmalar yapılmalıdır.
- Deniz kaplumbağalarının korunması amacıyla yönetim planları hazırlanmalıdır.
- Su ürünleri yetiştiricilik faaliyetlerine önem verilmelidir.

5.4. ÜÇÜNCÜ BÖLGE; BODRUM BÖLGESİ

Araştırma alanında Bodrum ilçe sınırları içerisinde olan 3 alt bölgeden oluşan bölgedir. Bunlar;

3a- Yalıkavak Alt Bölgesi: Milas Tuz Gölü Güneyi Turizm Merkezi'nin kuzey noktasından başlayıp, Gümüşlük Mevkine kadar devam eden, içerisinde Göltürkbükü, Gündoğan yerleşim alanları içerisine alan alt bölgedir.

3b – Bodrum Merkez Alt Bölgesi: Gümüşlük mevkiinden başlayıp Bodrum Kara Ada'ya kadar devam eden alt bölgedir.

3c- Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi: Kara Ada'dan başlayıp Gökova kuzey kıyıları boyunca devam eden ve Ören yerleşim yerinde son bulan alt bölgedir.

Harita 10: 3. Bölge / Bodrum Güney Milas Alt Bölgesi

5.4.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri

3. Bölgedeki mevcut durum ve gelişme eğilimleri Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan Kararları incelendiğinde Bodrum Bölgesi'nin bugünkü karakteri ve doğal kaynakları ile bir uluslararası kültür, sanat ve deniz turizmi merkezi olarak gelişmeye devam edeceği ön görülmektedir. Aynı zamanda mekânsal gelişmenin, sahip olduğu doğal ve ekolojik değerlerin koruma-kullanma dengesi içerisinde gelişmesi amaçlanmıştır.

3a – Yalıkavak Alt Bölgesi: Alt bölgenin çoğunluğu koruma statüsünde bulunan alanlardan oluşmaktadır. Bunlar, orman alanları, tarım alanları, arkeolojik sit alanlarıdır. Alt bölgenin turizm merkezleri ile birlikte turizm açısından gelişme göstereceği öngörülmektedir. Göltürbükü yerleşim alanı turizm sektörü ve turistik eğlence sektörü açısından gelişme gösteren alt bölgedir. Kıyı alanlarında turizm alanı veya ikinci konut alanları olduğu görülmektedir. Gündoğan yerleşiminin kıyı alanları genel olarak ikinci konut alanlarıdır. Alt bölge de Gündoğan alt bölgesi turizm sektörü açısından gelişme gösterebilir. Yalıkavak-Gündoğan-Göltürbükü Turizm Merkezi sınırları içinde ve Bodrum Yarımadasının kuzeybatısında yer alan Yalıkavak, ikinci konut ağırlıklı bir alt bölgedir. Deniz turizmi potansiyeline paralel olarak yat limanı bulunmaktadır. Kuzeybatısındaki Küdür Yarımadası doğal sit statüsü taşımaktadır. Alt Bölgede Akdeniz Foku yaşam alanları bulunmaktadır.

3b – Bodrum Merkez Alt Bölgesi: Kıyı alanlarında ikinci konut alanlarının olduğu en yoğun alt bölgedir. İlçenin idari, ticaret ve turizm merkezidir. Kent merkezinin büyük bir bölümü kentsel sit statüsü taşımaktadır. 1. derece doğal sit alanları ve arkeolojik sit alanları da bulunmaktadır.

3c – Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi: Gökova kuzey kıyıları da turizm potansiyeline sahip yerleşim yerlerindedir. Önemli doğa alanlarına sahip ve yat turu güzergahlarının geçişi üstündedir.

5.4.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri

3.Bölgedeki kıyı morfolojisi incelendiğinde bölgede alçak ve dik kıyıların olduğu görülmektedir. Denizel alanda hakîm rüzgâr yönü Kuzey-Kuzeydoğu (NNE)'dur.

3a – Yalıkavak Alt Bölgesi: Göltürbükü merkezi ve Gündoğan yerleşiminin bulunduğu alanlarda alçak kıyı alanları görülmektedir, Diğer alanlar dik kıyı yapısına sahiptir. Akıntı hızı ortalama seviyededir. Sediman taşınımı yüksektir. Deniz topografyası yapılaşma için uygundur.

3b – Bodrum Merkez Alt Bölgesi: Yer yer dik kıyı yapısına sahip olsa da bölgenin çoğunluğu alçak kıyı alanlarına sahiptir. Akıntı hızı ortalama seviyededir. Sediman taşınımı düşüktür. Deniz topografyası yapılaşma için uygundur.

3c – Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi: Bölge dik kıyı yapısına sahiptir. Akıntı hızı ortalama seviyededir. Sediman taşınımı düşüktür. Deniz topografyası yapılaşma için uygundur.

5.4.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri

Bölgede yaşayan kıyı balıkları arasında ahtapot, barbun-tekir, çipura, dil, iskorpit, kalamar, karagöz, karides, kefal, kupes, Lahos, melanur, mercan, orfoz, palamut, sargos, sarpa, sinagrit, sokar, sübye, yabancı mercan bulunmaktadır.

3a – Yalıkavak Alt Bölgesi: Milas Tuz Gölü Güneyi Turizm Merkezi, Güvercinlik Koyu Turizm Merkezi, Bodrum Türkbükü Doğusu Turizm Merkezi, Yalıkavak Gündoğan Göltürkbükü Alt Bölgesi, Yalıkavak Limanı Turizm Merkezi, Sırtlandağı Tabiat Koruma Alanı, Akdeniz Foku Yaşam Alanı, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı, 2. Derece Doğal Sit Alanı, 3. Derece doğal Sit Alanı ve Kentsel Sit Alanı bulunmaktadır.

3b – Bodrum Merkez Alt Bölgesi: Bodrum Marina Turizm Merkezi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı, 2. Derece Doğal Sit Alanı, 3. Derece doğal Sit Alanı ve Kentsel Sit Alanı bulunmaktadır.

3c – Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi: Yalıçiftliği Turizm Merkezi, Bodrum Adalıyalı Turizm Merkezi, Bodrum Karaada Turizm Merkezi, Milas Çökertme Turizm Merkezi, Akdeniz Foku Yaşam Alanı, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı, 2. Derece Doğal Sit alanı, 3. Derece Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

5.4.4. Tehlike ve Riskler

3a – Yalıkavak Alt Bölgesi: Alt Bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Tsunami riski yüksek olsa da dik kıyı yapısı görüldüğü için yerleşim yerlerinin tsunamiden etkilenme riski düşüktür. Ancak alçak kıyı tipinin görüldüğü yerleşim alanlarında tsunami görülebilir.

3b – Bodrum Merkez Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Alçak kıyı tipinin görüldüğü alanlar tsunamiden etkilenebilir.

3c – Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Tsunami görülme olasılığı yüksektir ancak yerleşim yerlerinin olmaması ve alçak kıyı tipinin görülmesi tsunaminin risklerini azaltır.

5.4.5. Kıyı Tesisleri

3A – Yalıkavak Alt Bölgesi

Aşağıda 3A Yalıkavak Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 9: Plan Kararları

3A- YALIKAVAK ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
 2 2 6 11 	 200 1

Yalıkavak Alt Bölgesi içerisinde;

- 2 adet Yat Limanı
- 2 adet Çekek Yeri
- 6 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 200 adet Yat Limanı
- 1 adet Balıkçı Barınağı
- Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanları
- Su Sporları Faaliyet Tesisleri

önerilmiştir.

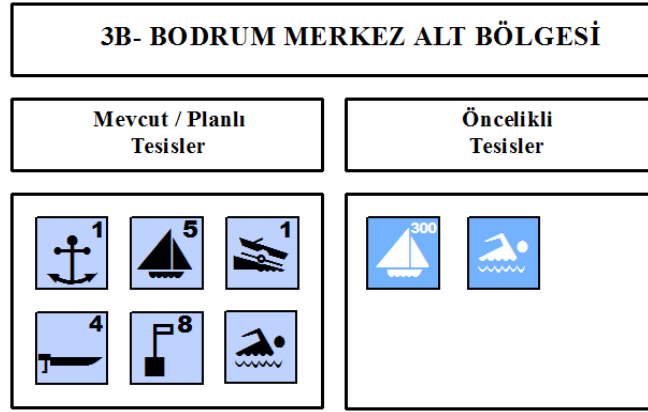
Mevcut Tesisler

- 1- Güvercinlik Marina
- 2- Palmarina Yalıkavak Marina
- 3- Yalıkavak Tekne İmal ve Çekek Yeri
- 4- Palmarina Çekek Yeri
- 5- Güvercinlik Balıkçı Barınağı
- 6- Torba Balıkçı Barınağı
- 7- Türkbükü Balıkçı Barınağı
- 8- Gündoğan Balıkçı Barınağı
- 9- Yalıkavak Balıkçı Barınağı
- 10- Çökertme/Bodrum Balıkçı Barınağı

3B – Bodrum Merkez Alt Bölgesi;

Aşağıda 3B Bodrum Merkez Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 10: Plan Kararları

Bodrum Merkez Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Yolcu Limanı
- 5 adet Yat Limanı
- 1 adet Çekek Yeri
- 4 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 300 adet Yat Limanı
- Su Sporları Faaliyet Tesisi

önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

- 1- Bodrum Yolcu Limanı
- 2- Turgutreis Yat Limanı
- 3- Bitez Belediye Yat Limanı
- 4- Gümbet Marina
- 5- Milta Marina
- 6- Muğla Büyükşehir Belediyesi Yat Limanı
- 7- Turgutreis Yat İmal ve Çekek Yeri
- 8- Gümüşlük Balıkçı Barınağı
- 9- Turgutreis Balıkçı Barınağı
- 10- Akyarlar Balıkçı Barınağı
- 11- Hizmet Balıkçı Barınağı

3C – Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi;

Aşağıda 3C Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 11: Plan Kararları

3C- GÖKOVA KUZEY KIYILARI ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
	

Gökova Kuzey Kıyıları Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Sanayi Limanı
- 1 adet Yat Limanı
- 6 adet Çekek Yeri
- 1 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 200 adet Yat Limanı
- 1 adet Balıkçı Barınağı
- Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanları
- Su Sporları Faaliyet Tesisi

önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

- 1- Kemerköy Termik Santrali
- 2- Ören Marina
- 3- Ağanlar Tekne İmal ve Çekek Yeri
- 4- Yalıçiftlik Tekne imal ve Çekek Yeri 1
- 5- Yalıçiftlik Tekne İmalatı ve Çekek Yeri 2
- 6- Çökertme Tekne İmalat ve Çekek Yeri
- 7- Ören Tekne İmalat ve Çekek Yeri 1
- 8- Ören Tekne İmalat ve Çekek Yeri 2
- 9- Ören Balıkçı Barınağı

5.4.6. Kıyı Gelişme Stratejileri

- Bölgede bulunan Usuluk Tabiat Parkı ve Sırtlandığı Tabiat Koruma Alanı gibi doğal değerler korunmalıdır.

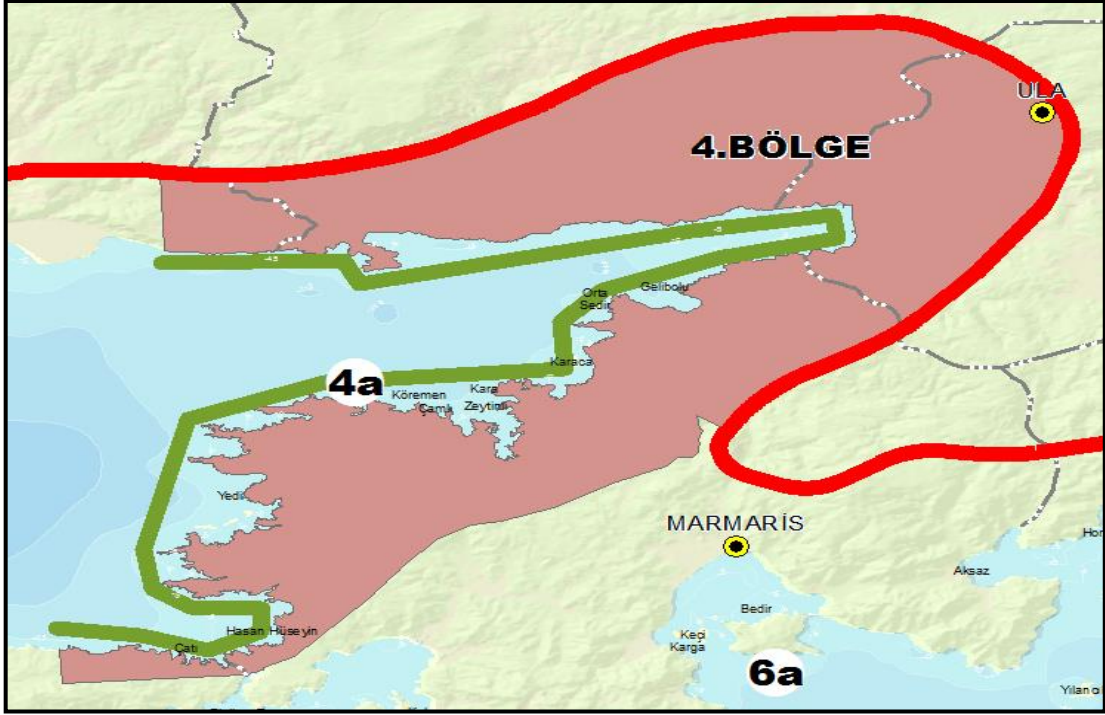
- Gündoğan, Göltürkbükü, Yalıkavak ve Turgutreis yerleşimlerinde bulunan ikinci konut alanlarının turizme kazandırılması için proje ve teşvikler yapılmalıdır.
- Balıkçılığın desteklenmesi ve balıkçılık alt yapısının geliştirilmesi için özendirici çalışmalar yapılmalıdır.
- Deniz kaplumbağaları ve Akdeniz fokları yaşam alanlarında yönetim planları hazırlanmalıdır.
- Demirleme sahaları içerisinde balıkçılık faaliyetleri yapılmamalıdır.
- Yalı Çiftliği, Adalıyalı, Karaada ve Milas Çkerte Turizm Merkezlerinde alternatif turizm çeşitleri belirlenmelidir ve kıyının etkin kullanımını sağlanmalıdır.
- Yapılaşmalarda kıyı silueti hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.

5.5. DÖRDÜNCÜ BÖLGE; GÜNEY MİLAS – MENTEŞE – ULA – KUZEY MARMARİS BÖLGESİ

Araştırma alanında 5 ilçenin sınırlarından oluşan bölgedir. 1 alt bölgeden oluşmaktadır. Bu alt bölge;

4a – Gökova Körfezi Alt Bölgesi: Ören yerleşim yerinden başlayıp Ula ilçesinin kıyılarını içine alan ve Gökova zel evre Koruma Bölgesi ve Datça Bozburun zel evre Koruma Bölgesi'nin keşiştiği yerde son bulan alt bölgedir.

Harita 11: 4. Bölge / Gökova Körfezi Alt Bölgesi

5.5.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri

4a – Gökova Körfezi Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı Gökova Özel Çevre Koruma Alanı'na ve önemli doğa alanlarına girmektedir. Sahip olduğu doğal koylarla turizm potansiyeli yüksek bir alt bölgedir. Bölgede koruma statüsünde bulunan 1. Derece Arkeolojik Sit Alanları ve 3. Derece Doğal Sit Alanları bulunmaktadır.

5.5.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri

4.Bölgedeki morfolojik özellikler incelendiğinde kıyı alanlarını alçak ve dik kıyı alanlarından oluştuğu görülmektedir. Denizel alanda hakîm rüzgâr yönü Kuzey-Kuzeydoğu'dur.

4a – Gökova Körfezi Alt Bölgesi: Bölgenin çoğunluğu dik kıyı yapısına sahiptir. Ancak Akyaka yerleşiminin olduğu alanlar alçak kıyı yapısına sahiptir. Akyaka ve Çamlı yerleşimlerinin olduğu yerlerde dalyanlar görülmektedir.

5.5.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri

Bölgede yaşayan kıyı balıkları arasında barbun, karides, sinagrit, vali balığı, palamut, biledeye, sardalya ve dil balığı bulunmaktadır.

4a – Gökova Körfezi Alt Bölgesi: Tüm alt bölgeyi içine alan Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı ve 3. Derece Doğal Sit alanı bulunmaktadır.

5.5.4. Tehlike ve Riskler

Tüm planlama alanı 1. Derece deprem bölgesi içerisinde bulunmaktadır.

4a – Gökova Körfezi Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamının depremden etkilenme olasılığı yüksektir. Alçak kıyı tiplerinin görüldüğü yerleşim yerlerinin tsunamiden etkilenme olasılığı yüksektir. Özellikle Akyaka yerleşim alanında tsunami riski çok yüksektir.

5.5.5. Kıyı Tesisleri

4A – Gökova Körfezi Alt Bölgesi

Aşağıda 4A Yalıkavak Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

4. GÖKOVA KÖRFEZİ ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
	

Gökova Körfezi Alt Bölgesi içerisinde

- 1 adet Yat Limanı
- 1 adet Çekek Yeri
- 1 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Sporları Faaliyet Tesisi önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

- 1- Karacasöğüt Marina
- 2- Zeytinlik Plajı Çekek Yeri
- 3- Akyaka Balıkçı Barınağı

5.5.6. Kıyı Gelişme Stratejileri

- Yapılaşmalarda kıyı silueti hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.
- Gökova Özel Çevre Koruma Alanı için Özel Çevre Koruma Başkanlığı tarafından hazırlanmış veya hazırlanmış eğitim çalışmalarının değerlendirilerek ÖÇK alanları bazında yönetim planları hazırlanmalıdır.
- Azmak Nehri gibi doğal değerler korunmalıdır.

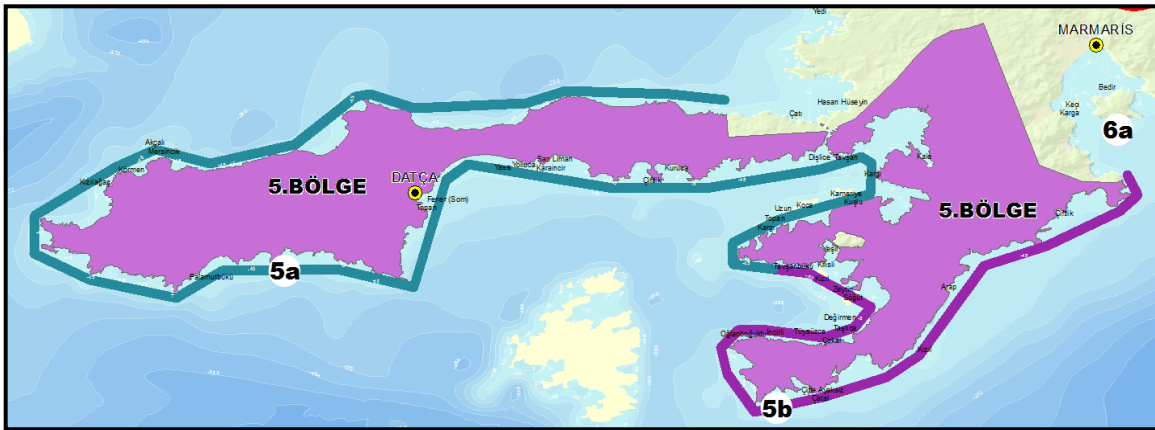
5.6. BEŞİNCİ BÖLGE; DATÇA – GÜNEY MARMARİS BÖLGESİ

5. bölge Datça ve Marmaris ilçesinin güney kısımlarını kapsar. 2 alt bölgeden oluşur. Bunlar;

5a – Datça Alt Bölgesi: Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi ve Datça Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin kesiştiği yerde başlayan tüm Datça ilçesini, Hisarönü ve Selimiye yerleşim alanlarını içine alan ve Kamelya Adası'nın doğu noktasında son bulan alt bölgedir.

5b – Bozburun Alt Bölgesi: Kamelya Adası'nın Doğu noktasından başlayıp, Kadırga Burnu'ndan son bulan içerisinde Bozburun ve Söğütköy yerleşimleri olan alt bölgedir.

Harita 12: 5. Bölge / Datça – Güney Marmaris Bölgesi

5.6.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri

5a – Datça Alt Bölgesi: Alt bölge kıyılarının tamamı koruma statüsüne sahip alanlardan oluşmaktadır. Alt bölge sınırlarında kıyı alanında Datça ilçe merkezi, Mesudiye ve Palamutbükü yerleşim alanları bulunmaktadır.

5b – Bozburun Alt Bölgesi: Bozburun alt bölgesi uzun bir kıyı alanına sahiptir. Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde kalmaktadır. Özel kanunlara tabi alanlarda bu planda yeni kullanım kararı getirilmemiş olup koruma statüsüne sahip alanlar aynen korunmuştur. Kıyı şeridinin büyük bir kısmı orman alanları ve tarım alanlarından oluşmaktadır.

5.6.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri

5a – Datça Alt Bölgesi: Kormen Koyu, urdala Koyu, Palamutbükü, Mesudiye ve Datça ilçe merkezi yerleşim yerlerinde alçak kıyı tipi görülmektedir. Bunların dışında kalan alanlar dik kıyı tipi görülmektedir. Yer yer plaj alanları mevcuttur.

5b – Bozburun Alt Bölgesi: Alt bölgede genellikle dik kıyı yapısı görülmektedir. Bozburun ve Söğütköy yerleşiminin olduğu alanlarda yer yer alçak kıyı tipi görülmektedir.

5.6.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri

5. bölgede yaşayan su ürünleri arasında ahtapot, akya, barbun-tekir, böcek, çıplak, çipura, fangri, ıskarmoz, ıstakoz, iskaroz, istavrit, kalamar, karagöz, karavida, kefal, kılıç,

kolyoz, kupes, lahos, lambuka, mercan, orfoz, palamut, sargos, sinagrit, sokkan ve sübye yer almaktadır.

5a – Datça Alt Bölgesi: Alt bölge sınırlarında koruma statüsüne sahip alanlar içerisinde Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi, 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı, 2. Derece Doğal Sit Alanı ve 3. Derece Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

5b – Bozburun Alt Bölgesi: Alt bölge sınırları içerisinde bulunan alanlar arasında Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı, 2. Derece Doğal Sit Alanı, 3. Derece Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

5.6.4. Tehlike ve Riskler

5a – Datça Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Tsunami görülme olasılığı vardır ancak kıyı alanlarında yerleşim bulunmadığı için tehlike taşımamaktadır.

5b – Bozburun Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Tsunami görülme olasılığı vardır ancak yerleşim alanlarının koylarda bulunmasından dolayı tehlike olasılığı düşüktür.

5.6.5. Kıyı Tesisleri

5a – Datça Alt Bölgesi

Aşağıda 5A Datça Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 12: Plan Kararları

5A- DATÇA ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
 ¹ ³ ⁴ ¹ ²	 ¹

Datça Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Yolcu Limanı
- 3 adet Yat Limanı
- 4 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Sporları Faaliyet Tesisi

önerilmiştir.

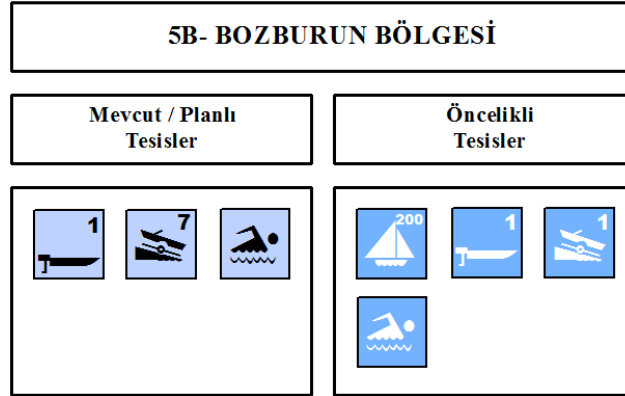
Mevcut Tesisler

- 1- Datça Yolcu Limanı
- 2- Tali Yat Limanı
- 3- Martı Marina
- 4- Selimiye Yat Limanı
- 5- Körmen Balıkçı Barınağı
- 6- Palamutbükü Balıkçı Barınağı
- 7- Hayıtbükü Balıkçı Barınağı
- 8- Datça Balıkçı Barınağı

5B – Bozburun Alt Bölgesi

Aşağıda 5B Bozburun Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 13: Plan Kararları

Bozburun Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Balıkçı Barınağı
- 7 adet Çekek Yeri bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 200 adet Yat Limanı
- 1 adet Balıkçı Barınağı
- 1 adet Yat Çekek ve İmalat Yeri
- Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanları

önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

- 1- Bozburun Balıkçı Barınağı

- 2- Tavşanburnu Çekek Yeri
- 3- Burgaz Koyu Çekek Yeri
- 4- Söğütköy Çekek Yeri
- 5- Bozburun Tersaneler Bölgesi Çekek Yeri
- 6- Bozburun Çekek Yeri 1
- 7- Bozburun Çekek Yeri 2
- 8- Bozburun Çekek Yeri 3

5.6.6. Kıyı Gelişme Stratejileri

- Yapılaşmalarda kıyı silueti hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.
- Datça- Bozburun Özel Çevre Koruma Alanı için Özel Çevre Koruma Başkanlığı tarafından hazırlanmış veya hazırlanmış eğitim çalışmalarının değerlendirilerek ÖÇK alanları bazında yönetim planları hazırlanmalıdır.
- Bölgede bulunan Kovanlık, İnbükü ve Çubucak Tabiat Parkları gibi doğal değerler korunmalıdır.

5.7. ALTINCI BÖLGE; MARMARİS KÖYCEĞİZ ORTACA DALAMAN BÖLGESİ

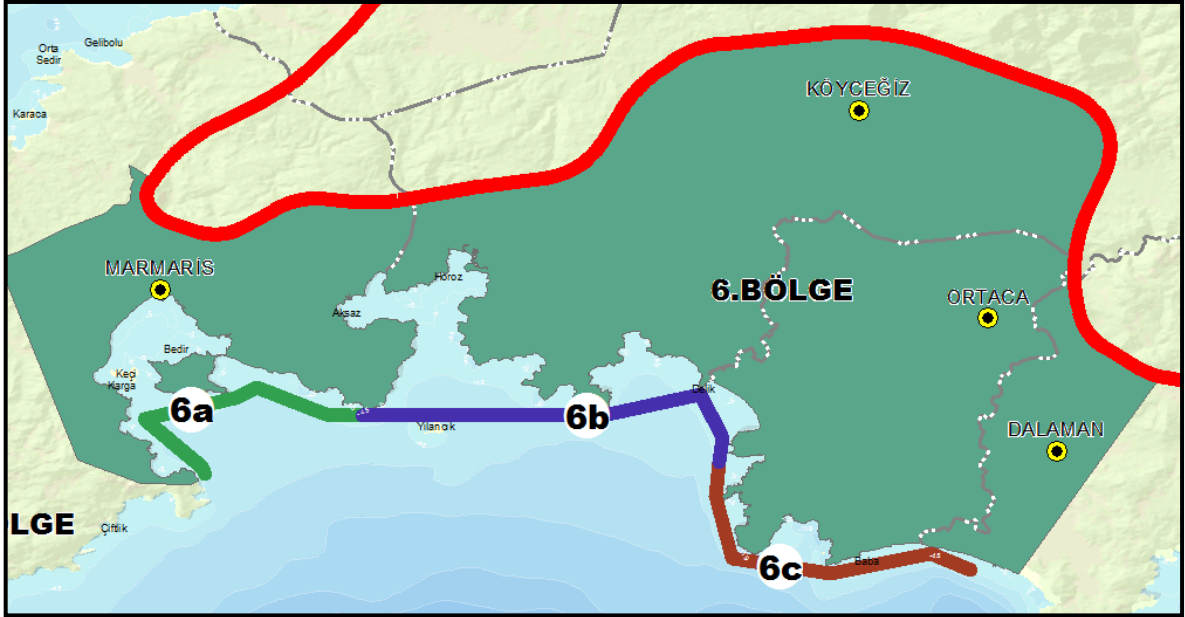
Bu bölge 4 adet ilçeyi kapsamaktadır. 3 alt bölgeden oluşmaktadır. Bu alt bölgeler;

6A – Marmaris Merkez Alt Bölgesi: Kadirga Burnu'ndan başlayıp, Aksaz Deniz Üs Komutanlığı'nın batı noktasında son bulan alt bölgedir.

6B – Köyceğiz Alt Bölgesi: Aksaz Askeri Güvenlik Bölgesi'nin batı ucundan başlayıp, Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin güney sınırında Kargıcak Koyu'nda biten, Köyceğiz ve Ortaca ilçelerinin sınırları içerisinde kalan ve Ekincik kıyı yerleşimini içine alan alt bölgedir.

6C – Ortaca Alt Bölgesi: Kargıcak Koyu'ndan başlayıp, Dalaman Havalimanı'nda son bulan alt bölgedir.

Harita 13: 6. Bölge / Marmaris – Köyceğiz – Ortaca – Dalaman Bölgesi

5.7.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri

6a – Marmaris Merkez Alt Bölgesi: Marmaris ilçesinin merkez yerleşimini içine alan alt bölgedir. Araştırma alanının önemli turizm potansiyeline sahip ilçe merkezidir. Marmaris Yat Limanı araştırma alanı içerisinde öneme sahip yat limanlarından bir tanesidir. Alt bölgenin kıyı alanları çoğunlukla turizm gelişme bölgesinden oluşmaktadır. Bu da turizmin ilerleyen yıllarda gelişim göstermesinin devam edeceğini göstermektedir.

6b – Köyceğiz Alt Bölgesi: Sınırları içerisinde özel kanunlara tabi alanların bulunması ve bu alanların turizm açısından bir öneme sahip olması Dalyan alt bölgesini turistik potansiyele sahip bir alt bölge yapmaktadır. Ayrıca sınırları içerisinde bulunan askeri yasak bölge ülkemizin ulusal güvenliği açısından büyük bir öneme sahiptir. Ayrıca alt bölge içerisinde tarım alanları orman alanları ve yerleşim alanları bulunmaktadır.

6c – Ortaca Alt Bölgesi: Ortaca alt bölgesi içerisinde bulundurduğu koruma statüsüne sahip alanlar sayesinde turistik öneme sahip alt bölgedir. Bölge içerisinde gelişme potansiyeline sahip turizm alanları bulunmaktadır.

5.7.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri

6a – Marmaris Merkez Alt Bölgesi: Marmaris ilçe merkezinin bulunduğu bu bölgede genellikle alçak kıyı tipi görülmektedir ve yerleşim alanları kıyıda bulunmaktadır. Doğal kumsal alanları mevcuttur.

6b – Köyceğiz Alt Bölgesi: Alt bölgenin çoğunluğunda dik kıyı tipi görülmektedir. Yer yer küçük kumsal alanları, Karaağaç Deresi'nin ve Köyceğiz Gölü'nün oluşturduğu ve denize döküldüğü alanlarda ve dalyanlar bulunmaktadır.

6c – Ortaca Alt Bölgesi: Kargıcak Koyu'ndan Sarıgerme yerleşim yerine kadar olan alanda dik kıyı tipi görülmektedir. Sarıgerme yerleşiminin bulunduğu alanda ise kıyı alanları kumsallardan oluşmaktadır.

5.7.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri

6a – Marmaris Merkez Alt Bölgesi: Alt bölge sınırları içerisinde koruma statüsünde bulunan alanlar arasında Marmaris Milli Parkı, Marmaris ve Çevresi Turizm Merkezi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı ve 2. Derece Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

6b – Köyceğiz Alt Bölgesi: Alt bölge sınırları içerisinde koruma statüsüne sahip alanlar arasında Marmaris Milli Parkı, Köyceğiz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi, Akdeniz Foku Yaşam Alanı, Deniz Kaplumbağaları Yaşam Alanı ve Aksaz Deniz Üs Komutanlığı bulunmaktadır.

6c – Ortaca Alt Bölgesi: Alt bölge sınırları içerisinde Sarıgerme Turizm Merkezi, 1. Derece Arkeolojik Sit alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı, 2. Derece Doğal Sit alanı, 3. Derece Doğal Sit Alanı ve Deniz Kaplumbağaları Yaşam Alanı bulunmaktadır.

5.7.4. Tehlike ve Riskler

6a – Marmaris Merkez Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Marmaris ilçe merkezinin bulunduğu alanda Ula- Ören Diri Fay Zonu bulunmaktadır. Tsunami görülme olasılığı vardır ancak doğal liman kıyı tipinin görülmesinden dolayı tehlike olasılığı düşüktür.

6b – Köyceğiz Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Alçak kıyı yapılarının görüldüğü alanlar tsunamiden etkilenebilir. Dalyan yerleşiminin bulunduğu alan tsunami tehlikesi açısından yüksek risk taşımaktadır.

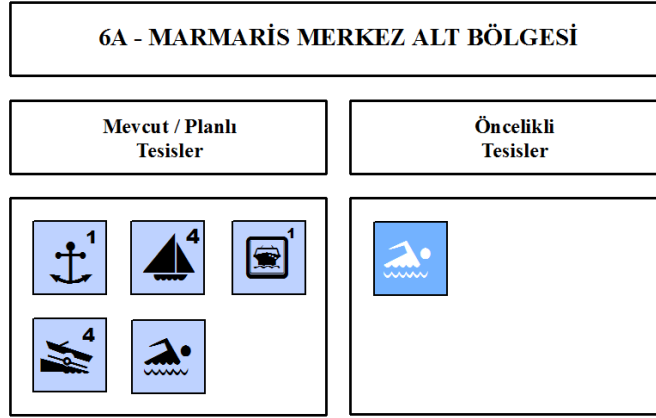
6c – Ortaca Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Sarıgerme yerleşim yerinin ve Mengenliöz çayının üzerindenki yerleşim alanlarının tsunamiden etkilenme riski yüksektir.

5.7.5. Kıyı Tesisleri

6a – Marmaris Merkez Alt Bölgesi

Aşağıda 6A Marmaris Merkez Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 14: Plan Kararları

Marmaris Merkez Alt Bölgesi içerisinde

- 1 adet Yolcu Limanı
- 1 adet Kruvaziyer Liman
- 5 adet Yat Limanı
- 4 adet Çekek Yeri bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Sporları Faaliyet ve Tesisleri önerilmiştir.

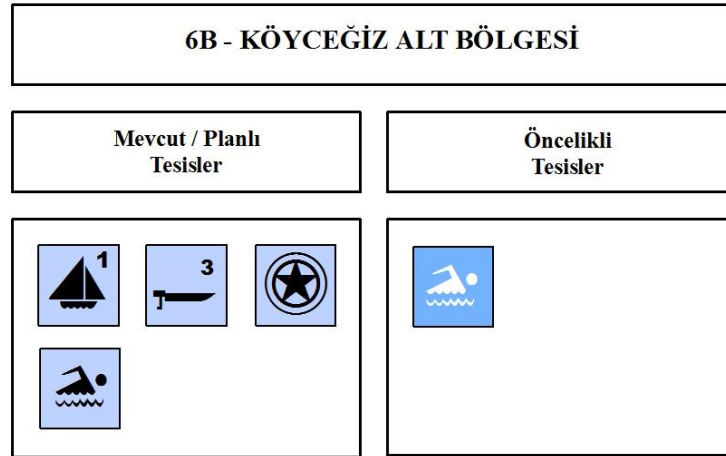
Mevcut Tesisler

- 1- Marmaris Yolcu Limanı
- 2- Marmaris Kruvaziyer Liman
- 3- Kumlubükü Yat Kulübü
- 4- Marmaris Yat Marin
- 5- Marmaris Netsel Marina
- 6- Albatros Marina
- 7- Pupa Yat İşletmesi

6B – Köyceğiz Alt Bölgesi

Aşağıda 6B Köyceğiz Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 15: Plan Kararları

Köyceğiz Alt Bölgesi içerisinde;

- 1 adet Yat Limanı
- 3 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Sporları Faaliyet ve Tesisleri önerilmiştir.

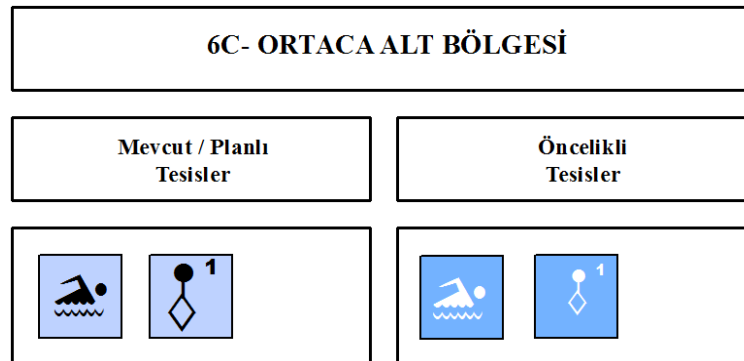
Mevcut Tesisler

- 1- Ekincik My Marina
- 2- Köyceğiz Balıkçı Barınağı
- 3- Dalyan 1 / Köyceğiz Balıkçı Barınağı
- 4- Dalyan 2 / Köyceğiz Balıkçı Barınağı

6C – Ortaca Alt Bölgesi

Aşağıda 6C Ortaca Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 16: Plan Kararları

Ortaca Alt Bölgesi içerisinde;

- Su Sporları Faaliyet Tesisleri
- 1 adet Dolfen ve Şamandıra

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Sporları Faaliyet ve Tesisleri
- 1 adet Dolfen ve Şamandıra

önerilmiştir.

5.7.6. Kıyı Gelişme Stratejileri

- Yapılaşmalarda kıyı silueti hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.
- Demirleme sahaları içerisinde balıkçılık faaliyetleri yapılmamalıdır.
- Turizm Merkezleri ve Kültür Turizm Koruma ve Geliştirme Bölgeleri'nde planlama ve düzenleme çalışmaları yapılırken halkın kıyılara erişimine öncelik verilmelidir.
- Marmaris Milli Parkı içinde bulunan değerler turizme kazandırılmalıdır.
- Deniz kaplumbağaları ve Akdeniz fokları yaşam alanlarında yönetim planları hazırlanmalıdır.
- Köyceğiz- Dalyan Özel Çevre Koruma Alanı için Özel Çevre Koruma Başkanlığı tarafından hazırlanmış veya hazırlanmış eğitim çalışmalarının değerlendirilerek ÖÇK alanları bazında yönetim planları hazırlanmalıdır.
- İkinci konut alanlarının turizme kazandırılması için proje ve teşvikler yapılmalıdır.
- Sarıgerme Turizm Merkezinde alternatif turizm çeşitleri belirlenmelidir ve kıyının etkin kullanımı sağlanmalıdır.
- Bölgede bulunan Dalyan Boğazı Gölleri, Kaya Mezarları ve İztuzu Plajı gibi değerler korunmalı ve turizme kazandırılmalıdır.

5.8. YEDİNCİ BÖLGE; FETHİYE – SEYDİKEMER BÖLGESİ

Toplam 2 alt bölgeden oluşan 7. Bölge Dalaman, Fethiye ve Seydikemer ilçe sınırlarını kapsamaktadır. Bu alt bölgeler;

7a – Fethiye Merkez Alt Bölgesi: Dalaman Havalimanı'ndan başlayıp Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'ni içine alıp ÖÇK bölgesinin güney noktasında son bulan alt bölgedir.

7b – Babadağ Alt Bölgesi: Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin güney noktasından başlayıp Planlama Alanı'nın güney ucundaki en son noktada son bulan alt bölgedir.

Harita 14: 7. Bölge / Fethiye – Seydikemer Bölgesi

5.8.1. Mevcut Durum ve Gelişme Eğilimleri

7a – Fethiye Merkez Alt Bölgesi: Dalaman Alt bölgesi Akdeniz sahillerinde yer alan, sahip olduğu havalimanı ile uğrak noktası durumunda olan önemli bir turistik alt bölgedir. Özellikle Dalaman Çayı su sporları açısından uluslararası bir öneme sahiptir. Göcek yerleşim alanının bulunduğu kıyı alanları kıyı yapısı açısından çeşitlilik göstermektedir. Fethiye ilçe merkezinin bulunduğu alt bölge olan Fethiye Merkez Alt Bölgesi turistik açıdan önemli bir alt bölgedir. Alt bölgenin kuzey kısımları kıyı alanları merkez yerleşiminden oluşmaktadır. Güney kısımları ise tarım ve orman alanları ile birlikte koruma statüsüne sahip alanlardan oluşmaktadır.

7b – Babadağ Alt Bölgesi: Babadağ alt bölgesi 7. Bölgenin turistik açıdan en gelişmiş alt bölgesidir. Kıyı alanları yerleşim alanları bulunmamaktadır. Yer yer turizm alanları bulunsa da alanın büyük bölümü koruma statüsüne sahip alanlardan ve tarım ve orman alanlarından oluşmaktadır.

5.8.2. Kıyı ve Deniz Özellikleri

7. bölgedeki kıyı tipolojisi incelendiğinde bölge genelinde alçak kıyı, dik kıyı, kumsal alanları bulunmaktadır. Bölge içerisinde hakim rüzgâr yönü Doğu-Kuzeydoğu ve Kuzeydoğu-Doğu-Güneydoğu yönlüdür.

7a – Fethiye Merkez Alt Bölgesi: Dalaman çayından başlayıp, İncebel Sahili boyunca kıyı tipi kumsallardan oluşmaktadır. Göcek yerleşim yerinden Fethiye yerleşimine kadar dik kıyı yapısı, yerleşimlerin olduğu alanda ise alçak kıyı yapısı görülmektedir. Göcek kıyılarında akıntı hızı yüksektir, Fethiye taraflarında akıntı hızı düşüktür.

7b – Babadağ Alt Bölgesi: Alt bölge çoğunlukla dik kıyı yapısına ve yer yer kumsal alanlarına sahiptir. Akıntı hızı düşüktür. Kabak koyuna kadar olan alanda sediman taşıma yüksektir. Kabak Koyu'ndan Patara Plajı'na kadar olan bölgede ise sediman taşınımı düşüktür.

5.8.3. Ekosistem Özellikleri ve Koruma Statüleri

7. bölgede yaşayan su ürünleri arasında ahtapot, akya, barbun-tekir, böcek, çıplak, çipura, fangri, ıskarmoz, ıstakoz, iskaroz, istavrit, kalamar, karagöz, karavida, kefal, kılıç, kolyoz, kupes, lahos, lambuka, mercan, orfoz, palamut, sargos, sinagrit, sokkan ve sübye yer almaktadır.

7a – Fethiye Merkez Alt Bölgesi: Fethiye Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi, Ölüdeniz-Belceğiz-Kıdrak Turizm Merkezi, Ölüdeniz Kıdrak Tabiat Parkı, Küçük Kargı Tabiat Parkı, Ömer Eşen Tabiat Parkı, Katrancı Tabiat Parkı, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı, 2. Derece Doğal Sit Alanı, 3. Derece Doğal Sit Alanı ve Kentsel Sit Alanı bulunmaktadır.

7b – Babadağ Alt Bölgesi: Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi, Ölüdeniz-Belceğiz-Kıdrak Turizm Merkezi, Ölüdeniz Kıdrak Tabiat Parkı, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 2. Derece Arkeolojik sit Alanı, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, 1. Derece Doğal sit Alanı, 3. Derece Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

5.8.4. Tehlike ve Riskler

7a – Fethiye Merkez Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depremden etkilenebilir. Merkez yerleşimin kuzeyi ve alt bölgenin kuzey bölümleri tsunamiden etkilenebilir.

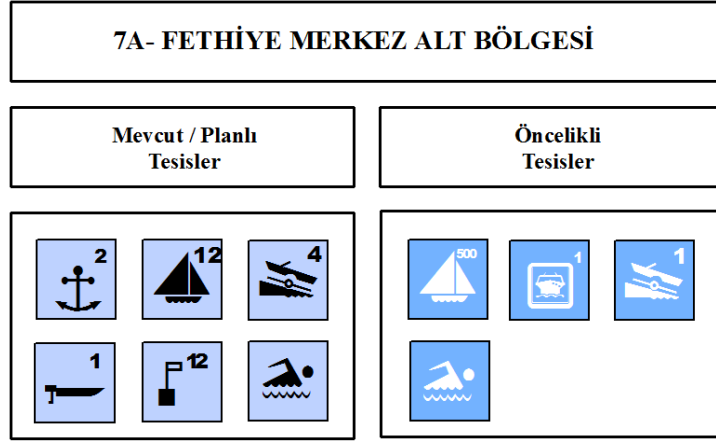
7b – Babadağ Alt Bölgesi: Alt bölgenin tamamı depreminden etkilenebilir. Kıyı alanları dik kıyı tiplerinden oluştuğu için tsunamiden etkilenme riski düşüktür.

5.8.5. Kıyı Tesisleri

7A – Fethiye Merkez Alt Bölgesi

Aşağıda 7A Fethiye Merkez Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

Şekil 17: Plan Kararları

Fethiye Merkez Alt Bölgesi içerisinde;

- 2 adet Yolcu Limanı
- 12 adet Yat Limanı
- 4 adet Çekek Yeri
- 1 adet Balıkçı Barınağı bulunmaktadır.

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- 500 adet Yat Limanı
- 1 adet Kruvaziyer Liman
- 1 adet Yat Çekek ve İmalat Yeri
- Su Sporları Faaliyet ve Tesisleri önerilmiştir.

Mevcut Tesisler

- 1- Göcek Yolcu Limanı
- 2- Fethiye Yolcu Limanı
- 3- Göcek Mopak Limanı
- 4- Göcek Marintürk Exclusive 2016
- 5- Göcek Club Marina
- 6- Göcek Marintürk Village Port
- 7- Göcek Scopea Marina
- 8- Göcek Belediye İskelesi
- 9- D-Marin Göcek
- 10- Fethiye Ece Saray Marina
- 11- Fethiye Yeni Yat Otel İskelesi

- 12- Fethiye Yes Marina
- 13- Fethiye Mediteran Otel İskelesi
- 14- Letonia Tesis İskelesi
- 15- Göcek Çekek Yeri
- 16- Göcek Tekne İmal ve Çekek Yeri
- 17- 2. ve 3. Karagözler Mevki Tekne İmal ve Çekek Yerleri
- 18- Fethiye Belediyesi Balıkçı Barınağı

7B – Babadağ Alt Bölgesi

Aşağıda 7B Babadağ Alt Bölgesi'ne ait mevcut ve öncelikli tesislerin plan kararları verilmiştir.

7B- BABADAĞ ALT BÖLGESİ	
Mevcut / Planlı Tesisler	Öncelikli Tesisler
	

Fethiye Merkez Alt Bölgesi içerisinde;

- Su Sporları Faaliyet ve Tesisleri

Öncelikli Tesisler İçerisinde;

- Su Sporları Faaliyet ve Tesisleri önerilmiştir.

5.8.6. Kıyı Gelişme Stratejileri

- Bölgede bulunan Ölüdeniz – Kıdrak, Katrancı, Küçük Kargı ve Ömer Eşen Tabiat Parkları, Ölüdeniz Lagünü, Kelebekler Vadisi gibi doğal değerler korunmalı ve turizme kazandırılmalıdır.
- Deniz kaplumbağaları yaşam alanlarında yönetim planları hazırlanmalıdır.
- Fethiye – Göcek ve Patara Özel Çevre Koruma Alanı için Özel Çevre Koruma Başkanlığı tarafından hazırlanmış veya hazırlanmış eğitim çalışmalarının değerlendirilerek ÖÇK alanları bazında yönetim planları hazırlanmalıdır.
- Ölüdeniz – Belceğiz- Kıdrak Turizm Merkezinde alternatif turizm çeşitleri belirlenmelidir ve kıyının etkin kullanımı sağlanmalıdır.
- Yapılaşmalarda kıyı silueti hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.

6. YÖNETİM VE ORGANİZASYON

Bu bölüm, Plan'ın sağlıklı, etkin ve katılımcı şekilde uygulanması ve izlenmesini sağlamak, plan kapsamında yapılması öngörülen bilimsel ve teknik araştırma, inceleme, raporlama faaliyetleri, bu plan kapsamında yapılması öngörülen kıyı yapıları şemasının hazırlanması, plan uygulama sürecinin kolaylaştırılarak, yönlendirilmesi ve izlenmesi ile kıyı yapıları yatırım talepleri ile ilgili görüş verilmesi amacıyla oluşturulan plan izleme ve yürütme biriminin öngörüldüğü bölümdür.

Kıyı alanları, deniz ve kara ekosistemlerinin bulunduğu ve her iki sistemin birbirini etkilediği kadar birbirlerinden de etkilenen, bu yüzden de çok zengin bir yaşam ortamı oluşturan coğrafi bölgelerdir.

Anayasanın 43. maddesi uyarınca, "Kıyılar, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir."

Bu hüküm ile kıyıların korunması ve herkesin eşit ve serbest olarak kullanımına açık olması, Anayasal güvence altına alınmış, sadece kıyı alanlarında değil, kıyıların devamı niteliğinde olan sahil şeritlerinden yararlanmada da kamu yararının gözetilmesi, anayasal ilke olarak ortaya konmuştur. Bu ilke çerçevesinde kıyılarda mülkiyet ve yapılaşma hakları, ilgili Kanunlar çerçevesinde kısıtlanmıştır.

Ülkemizde tüm kentsel ve kırsal yerleşim alanlarında planlama ve yapılaşma süreçlerine ilişkin temel ilke ve esaslar, **3194 sayılı İmar Kanunu** kapsamında; deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyılarında planlama ve yapılaşma süreçlerine iliksin uygulamalar ise **3621 sayılı Kıyı Kanunu** kapsamında düzenlenmiştir.

Coğrafi nitelikleri ve doğal verileri itibariyle, çok çeşitli ekonomik ve toplumsal faaliyetler için elverişli bir kullanım ve yatırım ortamı sunan kıyı alanları, kentsel ve kırsal yerleşim alanları dışında, balıkçılık ve su ürünleri, turizm, deniz ulaştırması, sanayi-depolama, enerji gibi farklı sektörlerle ilişkin faaliyetlerin yoğun olarak yer aldığı alanlardır. Kıyı alanlarında çeşitli kurum ve kuruluşlar, genel mevzuata, sektör veya özel statülü alan temelli kanunlara ya da kendi kuruluş kanunlarına dayanarak planlama ve uygulama sürecinde farklı yetkiler kullanmaktadır.

Bu bölümde öncelikle İmar Kanunu ve Kıyı Kanunu, planlama ve yapılaşma ile ilgili genel ilke ve esaslar ve uygulamalar açısından irdelenmiş; daha sonra kıyı alanlarında yer alan sektörel faaliyetler ve özel statülü alanlar bazında planlama, uygulama ve denetim süreçleri, ilgili mevzuat ve kurumsal yetkiler açısından incelenmiş olup yasal düzenlemeler ve kurumsal yapılardan kaynaklanan sorunlar ortaya konulmuştur.

Kıyı alanlarındaki faaliyetler için planlama, yapım, denetim ve işletme süreçlerine ilişkin görev ve yetkiler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 21: Kıyı Alanlarındaki Sektörel Faaliyetlere İlişkin Plan, Proje, İnşaat İzni, İşletme, Denetim Süreçlerinde Görevler ve Yetkiler

Sektörel Faaliyet	Politika, Strateji, Program	Yer Seçimi (Tespit/İlan)	Plan Onama	Proje Onayı	ÇED Onayı	Ön izin / İrtifak Hakkı/Kullanma İzni	İnşaat /Yapı Ruhsatı	Kiralama/Devir/Tahsis	İşletme İzni /Belgesi	Yönetim/ İşletme		İzleme Denetim
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ FAALİYETLERİ												
Balıkçı limanı, barınağı, çekek yeri	UAB/TOB	UAB/TOB	ÇSB	UAB- DLH	TOB	HMB-MEGM (irtifak hakkı)	Büyükşehir Bld./Belediye	UAB (devir)/MB (kiralama)	-	Koop'ler/Koop Birliği	UAB-DLH	UAB-DLH/TOB
Su Ürünleri İstihsal Yerleri	TOB	Yer Seçimi Kurulu	-	-	-	-	-	Büyükşehir Belediyesi TOB görüşü ile kiralama	Valilikler (ruhsat tezkeresi)	Koop'ler Koop/ Köy Birlikleri /Özel Sektör	-	TOB
Su Ürünleri Yetiştiricilik Tesisleri	TOB	TOB	ÇSB	TOB Veya İl Müdürlükleri	TOB	Tarım B. Ve İl Md.'leri (ön izin)	Büyükşehir Belediyesi/Belediye	TOB	TOB	Koop'ler Koop/ Köy Birlikleri /Özel Sektör	-	TOB ve İl Md.'leri
DENİZCİLİK VE DENİZ ULAŞTIRMASI FAALİYETLERİ**												
Liman, barınak,iskele,rıhtım,vb. yapılar	UAB - Denizcilik Ms.	UAB	ÇSB	UAB -DLH	TOB	HMB- MEGM (irtifak hakkı)	Büyükşehir Belediyesi, Belediye	UAB -DLH (devir)	UAB -Denizcilik Ms.	İlgili Kamu Kurumları, Özel sektör	UAB	DLHİGM/Denizcilik Ms.
Tersane ve Gemi Söküm Yeri	UAB - Denizcilik Ms.	Denizcilik Ms.	ÇSB	UAB -DLH	TOB	HMB- MEGM (irtifak hakkı)	Büyükşehir Belediyesi, Belediye	Denizcilik Ms.(devir)	Denizcilik Ms.	İlgili Kamu,Özel Sektör	Denizcilik Ms. /UAB	Denizcilik Ms.
TURİZM FAALİYETLERİ (TURİZM MERKEZLERİ – KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİŞTİRME BÖLGELERİ)												
Kruvaziyer /Liman,Yat limanı (***) ,Günübirlik Tesisler	KTB	KTB,Bakanlar Kurulu	KTB (Turizm kullanımları) ÇSB, Büyükşehir Belediyesi veya Belediye (Turizm dışı kullanımlar)	UAB- DLH	TOB	HMB (irtifak hakkı) /KTB (ÖN İZİN)	Büyükşehir Bld., Belediye	KTB, HMB, TOB, TOB, Bakanlar Kurulu (Olur)	UAB-Denizcilik Ms. (işl. İzni), KTB (ytrm.işl.Blğ.)	İlgili Kamu Kurumları,Özel sektör	Gerçek ve Tüzel Kişiler	KTB,Büyükşehir Bld.,Belediye
SANAYİ VE TİCARET FAALİYETLERİ												
ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ	STB	Komisyon (STB ve ilgili kurumlar)	STB	STB	TOB	OSB Müdürlüğü	-	HMB ve STB (OSB'ye devir/tahsis) OSB Md. (Yatırımcıya satış /tahsis)	OSB Md.	OSB Md.	OSB Md.	OSB Md.
ENDÜSTRİ BÖLGELERİ	STB	STB Koord. Kurulu (STB VE İLGİLİ KURUMLAR) Bakanlar Kurulu	STB	STB	TOB	End. Böl. İşl. Md. (San. ve tic. odaları)	HMB (irtifak hakkı)	STB (Kamulaştırma), HMB (Tahsis), End. Böl. İşl. Md. (Yatırımcıya tahsis)	STB	STB-End. Böl. İşlt. Md.	STB -End Böl İslt. Md.	STB -End Böl İslt. Md.
SERBEST BÖLGELER	KB	Bakanlar Kurulu	KB	Serbest Bölgeler Md. (SBM, Valilik) /Serbest Bölgeler Gn. Md. (SBGM, STB)	TOB	SBGM(Faaliyet Ruhsatı)	-	SBGM,İşletici (kamu/özel sektör) veya (BKİ-özel sektör)	SBM	SBGM,İşletici,BKİ	İlgili Bakanlıklar,SBGM	SBM,İşletici,BKİ
ENERJİ FAALİYETLERİ												
PETROL VE DOĞALGAZ BORU HATLARI	ETB,EPDK	BOTAŞ	ÇSB (kıyıda),Büyükşehir Belediyesi,ve belediyeler/(kıyı dışında)	BOTAŞ	TOB	EPDK,Petrol İşl. Gen. Md.	HMB, EPDK	EPDK	B.şehir Belediyesi,Belediye	BOTAŞ	BOTAŞ,Özel sektör	BOTAŞ,EPDK
PETROLVE DOĞALGAZ FAALİYETLERİ(üretim, iletim,dağıtım, satış,ithalat, ihracat,ticaret, depolama)	ETB,EPDK	-	ÇSB (kıyıda),Büyükşehir Belediyesi,ve belediyeler(kıyı dışında)	BOTAŞ	TOB	EPDK,Petrol İşl. Gen. Md.	HMB, EPDK	EPDK	B.şehir Belediyesi,Belediye	BOTAŞ,Gerçek ve tüzel kişiler	ETB,BOTAŞ,Özel sektör	BOTAŞ,EPDK

Tablo 22: Özel Statülü ve Koruma Statüsündeki Alanlarda Plan, Proje, İnşaat İzni, İşletme, Denetim Süreçlerinde Görevler ve Yetkiler												
	Politika, Strateji, Program	Yer Seçimi (Tespit/Tescil / İlan)	Plan Onama	Proje Onayı	Yönetim Planı	Ön izin İrtifak / İntifa Hakkı	İnşaat / Yapı Ruhsatı	Taşınmaz Takası /Kiralama/Devir/Tahsis Mülkiyet /İmar Hakkı Aktarımı	İşletme İzni	Yönetim/ İşletme		İzleme / Denetim
MİLLİ PARKLAR, TABİAT PARKI, TABİAT ANITI, TABİATI KORUMA ALANLARI	TOB	TOB (teklif), İlgili Bakanlıklar (görüş), Bakanlar Kurulu (karar)	TOB- DKMPGM (üst ölçek pln.), ÇŞB (imar planları)	İlgili Kamu Kurumları (TOB izni ile)	TOB -DKMPGM	Maliye B.'nin görüşü ile TOB (irtifak/intifak)	Valilik, Büyükşehir Belediyesi, Belediye	TOB	TOB, Bakanlar Kurulu (maden-petrol arama için)	TOB, Özel sektör	TOB -DKMPGM	TOB -DKMPGM
YABAN HAYATI KORUMA VE GELİŞTİRME ALANLARI	TOB	İl Çev. Orm. Md. (tespit), İlgili bakanlıklar (görüş), Orman Alanlarında Bakan oluru, Orman dışı alanlarda Bakanlar Kurulu kararı	TOB -DKMPGM (üst ölçek pln.)	İlgili Kamu Kurumları (TOB izni ile)	TOB -DKMPGM	TOB (her türlü tesis, altyapı ve faaliyet için ön izin)	Valilik, Büyükşehir Belediyesi, Belediye	-	-	İl Çev. Orm. Md.	İl Çev. Orm. Md., DKMPGM	İl Çev. Orm. Md.
SULAK ALANLAR (Önemli kuş alanları, Ramsar alanları, vb.)	TOBUlusul Sulak Alan Komisyonu (USAK)*	TOB (USAK'ın uygun görüşü ile)	TOB -DKMPGM	-	TOB -DKMPGM	TOB (her türlü tesis, altyapı ve faaliyet için ön izin)	-	-	-	USAK -Yerel Komisyon, **İl Çev. Orm. Md.	TOB -DKMPGM İlgili Kamu Kurumları (Gn. Md. İzni ile)	TOB-USAK Yerel Komisyon
DENİZ KAPLUMBAĞALARI ÜREME VE KORUMA ALANLARI	Bakanlar Kurulu İzleme Değerl. Komisyonu***	Bakanlar Kurulu İzleme Değerl. Komisyonu***	İlgili kurumlar ve idareler tarafından yapılan tüm planlarda koruma ilke ve ölçütleri dikkate alınır.	-	TOB Kordinasyonunda STK'lar ve Üniversiteler	-	-	-	-	TOB -İlgili Komisyon	-	TOB, GTHB, Valilikler, Belediyeler
SİT ALANLARI (kentsel, arkeolojik, doğal, tarihi sit alanları)	KTB -Koruma Yüksek Kurulu (KTVKYK)*	KTB ve Vakıflar Gn. Md. (tespit), KTVKYK ve Koruma Bölge Kurulu ** (KTVKB- tescil)	Valilikler ve Belediyeler (Koruma amaçlı imar pln. KTVKB'nın uygun görüşüyle) /KTB (Ören yerleri ÇDP, KTVKB'nın uygun görüşüyle)	KTVKB, Valilikler ve Belediyeler (KTVKB'nun uygun görüşü ile)	-	-	Valilikler, Belediyeler	Valilikler, Belediyeler (2863 sayılı Kanununun 17. maddesine göre)	-	-	İlgili Kamu Kurumları, Valilik, Belediye, Özel kuruluşlar, (KTVKB'nun uygun görüşüyle)	Valilikler, Belediyeler, KTVKB
ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGELERİ	TOB Yüksek Çevre Kurulu (YKK)***	Bakanlar Kurulu	Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı (ÖÇKB) ****	ÖÇKB	-	Maliye B. & ÖÇKB (irtifak hakkı), ÖÇKB (her türlü yapı ve tesis için izin)	Valilikler, Belediyeler, Çevre Şehircilik İl Md.	ÖÇKB	-	ÖÇKB, Özel Sektör	ÖÇKB, İlgili Kamu Kurumları (ÖÇKB'nin izni ile)	ÖÇKB, Valilikler, Belediyeler
ASKERİ YASAK BÖLGELER VE GÜVENLİK BÖLGELERİ	Bakanlar Kurulu MSB, Genel Kurmay Bşk.	Bakanlar Kurulu Genel Kurmay Bşk.	Genel Kurmay Bşk.	Genel Kurmay Bşk.	Genel Kurmay Bşk.	Askeri amaç dışındaki her türlü yapı, tesis, araştırma, tarımsal veya su ürünleri üretimi, deniz ulaşımı vb. faaliyetler Genel Kurmay Bşk'nın olumlu görüş ve	-	-	Genel Kurmay Bşk.	Genel Kurmay Bşk.	Genel Kurmay Bşk.	Genel Kurmay Bşk.

Tablo 23: İçme Suyu, Atık su, Katı Atık Kontrolüne İlişkin Plan, Proje, İnşaat İzni, İşletme, Denetim Süreçlerinde Görevler ve Yetkiler											
KONULAR	Politika, Strateji, Program	ÇED Onayı	Koruma Alanları ve Havza Koruma Planı	Yer Seçimi ve Planlama	Altyapı/Arıtma / Bertaraf/Depolama vb. Tesis Yapımı	Arıtma Tesisleri Proje Onayı	Atık Deşarj Onayı	Yönetim / İşletme	İşletme / Yapı Ruhsatı	İzleme /Denetim	
İçme Suyu Kontrolü ve Atık Su Toplama, Arıtma, Bertaraf Etme	TOB -Yüksek Çevre Kur.	TOB ve İl Md.'leri	TOB, (DSİ ve ilgili kurumların kurumların görüşleri ile) Büyükşehir Bld.	Valilikler, Belediyeler	İller Bankası, Valilikler, Belediyeler, Özel Sektör	TOB	TOB, Valilikler (mahalli çevre kurulunun uygun görüşü ile)	Valilikler, Büyükşehir Bld., Belediyeler, Özel Sektör	Valilikler, Büyükşehir Bld., Belediyeler	TOB, Valilikler, Belediyeler	
Katı Atıkların Kontrolü ve Toplama, Arıtma Bertaraf Etme, Depolama	TOB -Yüksek Çevre Kur. Valilikler, Büyükşehir Bld.	TOB ve İl Md.'leri	Valilikler, Büyükşehir Bld. Belediyeler (ilgili bakanlık ve kurum görüşleri ile)	Valilikler, Büyükşehir Bld. Belediyeler (TOB ve ilgili kurumların görüşleri ile)	Valilikler, Büyükşehir Bld. Belediyeler	TOB	-	Valilikler, Büyükşehir Bld. Belediyeler	Valilikler, Büyükşehir Bld. Belediyeler	TOB, Valilikler, Büyükşehir Bld., Belediyeler	

Bütünleşik Kıyı Alanı Planı kapsamında araştırma alanında 1878 km uzunluğunda kıyı alanı yer almaktadır. Söz konusu alanlarda balıkçılık ve su ürünleri, turizm, deniz ulaştırması, sanayi-depolama, enerji gibi farklı sektörlerle ilişkin faaliyetler yoğun olarak yer almaktadır.

Kıyı alanlarında çeşitli kurum ve kuruluşlar, genel mevzuata, sektör veya özel statülü alan temelli kanunlara ya da kendi kuruluş kanunlarına dayanarak planlama ve uygulama sürecinde farklı yetkiler kullanmaktadır. Her ne kadar ülkemizde tüm yerleşim alanlarında planlama ve yapılaşma süreçlerine ilişkin temel ilke ve esaslar, **3194 sayılı İmar Kanunu** da belirleniyor olsa da deniz, tabii ve suni göl ve akarsu **kıyıları**nda planlama ve yapılaşma süreçlerine ilişkin uygulamalar **3621 sayılı Kıyı Kanunu** kapsamında düzenlenmektedir.

Kamu hizmetlerinde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacıyla yetki ve görevlerin hiyerarşik yapılanması içerisinde **“Kıyı Alanlarındaki Sektörel Faaliyetlere İlişkin Plan, Proje, İnşaat İzni, İşletme, Denetim Süreçleri”** incelendiğinde; merkezi yönetim birimlerinden hizmetin yapılacağı yere en yakın yönetim birimlerine doğru yetki dağılımının var olduğu görülmektedir. Söz konusu yetki dağılımı politika/strateji belirleme, yer seçimi, plan onama, proje onayı, yönetim planı yapma, inşaat/yapı ruhsatı verme, taşınmaz devri, işletme izni, yönetim/işletme, altyapı ve izleme/denetim süreçleri konularında belirlenmiştir.